

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู
อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
วีระ สิริมาตร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

ตุลาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

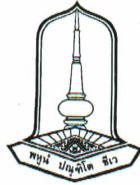

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู
อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
วีระ สี่ระมาตร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
ตุลาคม 2555
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ได้พิจารณาการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของนายวิระ สิริมาตร แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

.....
(รศ.ดร.ไพฑูรย์ สุขศรีงาม)

ประธานกรรมการ
(อาจารย์บัณฑิตศึกษานอกคณะ)

.....
(ศ.พล.ต.ต.ดร.เกียรติพงษ์ มีเพียร)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ)

.....
(อาจารย์ ดร.วลีรัตน์ แสงไชย)

กรรมการ
(อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

.....
(รศ.สิดา สอนศรี)
คณบดีวิทยาลัยการเมืองปกครอง

.....
(รศ.ดร.ณฐนนท์ ตราชู)
ผู้รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่ 3 เดือน ๓๑ พ.ศ. 2555

ประกาศศุภณูปการ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สุขศรีงาม ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ศาสตราจารย์ พล.ต.ต.ดร.เกียรติพงษ์ มีเพียร อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ และอาจารย์
ดร.วลีรัตน์ แสงไชย กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจสอบ
แก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่ตลอดมา ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย จึงขอกราบขอบพระคุณเป็น
อย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ คณาจารย์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตทุกท่าน ที่ให้การอบรมสั่ง
สอน ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณนายประดิษฐ์ ศรีประไหม นายประภาส ละราศรี และนางสาวชยากร นรินทร์
หงษ์ทอง ที่กรุณาให้คำแนะนำตรวจสอบแบบสอบถามในการศึกษาค้นคว้าอิสระให้มีความถูกต้อง
สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้บริหารเทศบาลตำบลนาคู เพื่อนพนักงานเทศบาลตำบลนาคูทุกคน
นางสาวจารุวรรณ ศาสตร์พรหม นางสาวพรรัชดา แก้วกัลยา นางสาวจิตรลดา กุลสอนนาน
นางสาวชุติมา ศรีลำพัง และนายรัตนศักดิ์ ยี่สารพัฒน์ ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พร้อมญาติ พี่ น้องทุกคน ที่คอยเป็นกำลังใจและ
ช่วยเหลือผู้ศึกษาด้วยดีตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์จากการศึกษาครั้งนี้ ขอมอบบูชาพระคุณบิดา มารดา บุรพจารย์
ที่มีพระคุณทุกท่านและขอเป็นอานิสงส์ต่อบันดาลให้ผู้มีพระคุณทุกท่าน มีความสุข ความเจริญ
ตลอดไป

วีระ สีระมาตร

ชื่อเรื่อง	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
ผู้ศึกษา	นายวีระ สีระมาตร
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ พลตำรวจตรี ดร.เกียรติพงษ์ มีเพียร
ปริญญา	รป.ม. สาขาวิชา นโยบายสาธารณะ
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2555

บทคัดย่อ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานพื้นฐานในท้องถิ่น ที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีหน้าที่ดูแลและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องยึดหลักธรรมาภิบาลตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องถือปฏิบัติ เพราะเป็นกฎหมายที่บังคับใช้กับทุกส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของหัวหน้าครอบครัวที่มี เพศ อายุ อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคูต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ หัวหน้าครอบครัวที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งหมด จำนวน 320 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิและแบบเป็นระบบ การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ F-test (Two – Way Analysis of Variance)

ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. หัวหน้าครอบครัวเห็นว่าเทศบาลตำบลนาคูมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความคุ้มค่า
2. หัวหน้าครอบครัวที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใสและด้านหลักการมีส่วนร่วม ไม่แตกต่างกัน
3. หัวหน้าครอบครัวที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ด้านหลักนิติธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ($P < 0.05$)
4. หัวหน้าครอบครัวที่มีอาชีพต่างกันและหัวหน้าครอบครัวที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู โดยรวมและรายด้าน 4 ด้านคือไม่แตกต่างกัน ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบต่อสังคมและด้านหลักความคุ้มค่า ไม่แตกต่างกัน

5. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับอายุของหัวหน้าครอบครัวที่มีต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู โดยรวม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลต่อความคิดเห็นดังกล่าวในด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความโปร่งใส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

โดยสรุป หัวหน้าครอบครัว ที่มีเพศ อายุ อาชีพและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลแตกต่างกัน เห็นว่าเทศบาลตำบลนาคูมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารท้องถิ่นและบุคลากรที่เกี่ยวข้องควรนำไปเป็นข้อสารสนเทศในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษา	3
	ความสำคัญของการศึกษา	4
	สมมติฐานของการศึกษา	4
	ขอบเขตของการศึกษา	4
	กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
	แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร	8
	แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล	13
	แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ	28
	แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	30
	ข้อมูลทั่วไปเทศบาลตำบลนาคู	38
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
3	วิธีดำเนินการศึกษา	45
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	45
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	46
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	47
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	48
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
	ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
	ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของประชากร ประกอบด้วย เพศ อายุ	
	อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู	51

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความคุ้มค่า	52
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ของหัวหน้าครอบครัว ที่มี เพศ อายุ อาชีพและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคูแตกต่างกัน	59
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	61
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	63
ความมุ่งหมายของการศึกษา	63
สรุปผล	63
อภิปรายผล	65
ข้อเสนอแนะ	66
บรรณานุกรม	67
ภาคผนวก	72
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	73
ภาคผนวก ข ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC)	82
ภาคผนวก ค คำอธิบายจำแนกรายข้อในแต่ละด้านและค่าความเชื่อมั่นรายด้าน และทั้งฉบับ	85
ภาคผนวก ง การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ของหัวหน้าครอบครัว ที่มีเพศและอายุต่างกัน	88
ภาคผนวก จ การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคูของหัวหน้าครอบครัว ที่มีอาชีพกับระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคูต่างกัน	94
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์	97
ประวัติย่อของผู้ศึกษา	103

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนบุคลากรของเทศบาลตำบลนาคู	39
2	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างครอบครัวจำแนกตามหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลนาคู	46
3	จำนวนและร้อยละของลักษณะประชากร หัวหน้าครอบครัวที่อยู่ในเขตเทศบาล ตำบลนาคูอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	51
4	ความคิดเห็นของหัวหน้าครอบครัว เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลนาคู โดยรวมและรายด้าน	52
5	ความคิดเห็นของหัวหน้าครอบครัวเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลนาคู ด้านหลักนิติธรรม เป็นรายข้อ	53
6	ความคิดเห็นของหัวหน้าครอบครัวเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลนาคู ด้านหลักคุณธรรม เป็นรายข้อ	54
7	ความคิดเห็นของหัวหน้าครอบครัวเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลนาคู ด้านหลักความโปร่งใส เป็นรายข้อ	55
8	ความคิดเห็นของหัวหน้าครอบครัวเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลนาคู ด้านหลักการมีส่วนร่วม เป็นรายข้อ	56
9	ความคิดเห็นของหัวหน้าครอบครัว เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลนาคู ด้านหลักความรับผิดชอบ เป็นรายข้อ	57
10	ความคิดเห็นของหัวหน้าครอบครัวเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลนาคู ด้านหลักความคุ้มค่า เป็นรายข้อ	58
11	การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ตำบลนาคู ของหัวหน้าครอบครัว ที่มีเพศและอายุต่างกัน	59
12	การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ตำบลนาคู ของหัวหน้าครอบครัว ที่มีอาชีพและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขต เทศบาลตำบลนาคูต่างกัน	60
13	ความถี่ของข้อเสนอแนะทั่วไปจากแบบสอบถามและจากการสัมภาษณ์หัวหน้าครอบครัว ที่เป็นผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาลตำบลนาคู เกี่ยวกับ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	61
14	สรุปความคิดเห็นของผู้มีประสบการณ์กับความสอดคล้องระหว่างคำถาม และการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	83
15	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อในแต่ละด้าน และค่าความเชื่อมั่นรายด้านและทั้งฉบับ	86
16	การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ด้านหลักคุณธรรม ของหัวหน้าครอบครัว ที่มีเพศและอายุต่างกัน	89

17	การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ด้านหลักความรับผิดชอบ ของหัวหน้าครอบครัว ที่มีเพศและอายุต่างกัน	90
18	การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ด้านหลักความคุ้มค่า ของหัวหน้าครอบครัว ที่มีเพศและอายุต่างกัน	91
19	การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู โดยรวมของหัวหน้าครอบครัว ที่มีเพศและอายุต่างกัน	92
20	การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ด้านหลักนิติธรรม ของหัวหน้าครอบครัว ที่มีอายุต่างกัน	93
21	การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ด้านหลักคุณธรรม ของหัวหน้าครอบครัว ที่มีอาชีพกับระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขต เทศบาลตำบลนาคูต่างกัน	95
22	การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ด้านหลักความโปร่งใส ของหัวหน้าครอบครัว ที่มีอาชีพกับระยะเวลา ที่อาศัยอยู่ในเขต เทศบาลตำบลนาคูต่างกัน	96

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการศึกษา	5
---	----------------------------	---

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานพื้นฐานในท้องถิ่นซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีภารกิจในการที่จะต้องจัดบริการสาธารณะที่จำเป็นให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของภาครัฐ มีฐานะเป็นนิติบุคคล ที่มีหน้าที่ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 มาตรา 283 ว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไป ในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นและย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดการบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลังและมีอำนาจหน้าที่ของตนโดยเฉพาะ โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัดและประเทศเป็นส่วนรวมด้วย ด้วยการกำกับดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 282 ซึ่งระบุว่า “การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็น และมีหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่ชัดเจน สอดคล้องและเหมาะสมกับรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติโดยต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม และจะกระทบถึงสาระสำคัญแห่งหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือไม่” และที่สำคัญก็คือการถือปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 287 ที่กำหนดว่า “ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมดังกล่าวไว้ด้วย (โกวิท พวงงาม. 2550 : 153-155)

ในกรณีที่การกระทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นในสาระสำคัญ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องแจ้งข้อมูลรายละเอียดให้ประชาชนทราบก่อนกระทำการเป็นเวลาพอควร และกรณีที่เห็นสมควรหรือได้รับการร้องขอจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นก่อนการกระทำนั้น หรืออาจจะจัดให้ประชาชนออกเสียงประชามติเพื่อตัดสินใจก็ได้ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรายงานการดำเนินงานต่อประชาชน ในเรื่องการจัดทำงบประมาณ การใช้จ่ายและผลการดำเนินงานในรอบปีเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและกำกับการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (โกวิท พวงงาม. 2550 : 155)

เมื่อปี พ.ศ. 2546 ได้มีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยมีเหตุผลว่า “โดยที่มีการปฏิรูประบบราชการเพื่อให้การปฏิบัติงานของส่วนราชการตอบสนองนโยบายต่อการพัฒนาประเทศและให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งการบริหารราชการและการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการนี้ต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น

และประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการรวมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ” ซึ่งตามพระราชกฤษฎีกานี้ในมาตรา 52 ได้กำหนดไว้ว่าให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามแนวพระราชกฤษฎีกานี้โดยอย่างน้อยต้องมีหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานและการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชนที่สอดคล้องกับบทบัญญัติในหมวด 5 ซึ่งได้แก่การลดขั้นตอนการปฏิบัติงานและหมวด 7 ได้แก่ การอำนวยความสะดวกและการสนองความต้องการของประชาชน (สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลนาคู. 2550 : 1)

ทั้งนี้การบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การอำนวยความสะดวกและการสนองความต้องการของประชาชนซึ่งเป็นหลักสำคัญของระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

จากผลการวิจัยเพื่อหาทางป้องกันการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า มีเรื่องร้องเรียนการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผ่านคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) 7,577 ราย เป็นอบต. 4,619 ราย เทศบาลตำบล 1,606 ราย เทศบาลเมือง 470 ราย กรุงเทพมหานคร 356 ราย เทศบาลนคร 200 ราย เมืองพัทยา 18 ราย ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดทางวินัยและอาญา 88 เรื่อง ซึ่งผลการศึกษาระบุว่า มีปัญหาทุจริตด้านจัดซื้อจัดจ้างสูงสุดในช่วง 5 ปี ต้นเหตุมาจากการที่ผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น มีญาติและพวกพ้องเป็นผู้รับเหมาจึงดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างที่เอื้อประโยชน์ พนักงานท้องถิ่นบางส่วนใช้ตำแหน่งแสวงหาผลประโยชน์เกิดจากช่องว่างระเบียบที่เปิดช่องให้ทุจริต ขาดคุณธรรมจริยธรรม ขาดการตรวจสอบจากหน่วยงานภาคต่าง ๆ มีเพียงสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเฉพาะภูมิภาคซึ่งกำลังคนไม่พอและเกิดจากฝ่ายการเมืองครอบงำหรือมีอำนาจให้คุณให้โทษต่อข้าราชการส่วนท้องถิ่น (โกวิทย์ พวงงาม. 2550 : 15)

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นเป็นสิ่งที่ท้าทายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จะต้องปรับกลยุทธ ทักษะคิด วิเคราะห์ วิธีการทำงานของบุคลากรให้ไปสู่การเป็นข้าราชการยุคใหม่ตามแนวนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้ส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ซึ่งประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าที่มุ่งสร้างองค์กรให้เป็นไปตามหลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีประชาชนเป็นเป้าหมายสูงสุด ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลต้องตระหนักถึงการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง มุ่งการกระจายอำนาจ ปราศจากทุจริตคอร์รัปชัน มีสภาพแวดล้อมที่ดีประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีสวัสดิการสังคมที่ดี และมีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

ดังนั้นหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องถือปฏิบัติ เพราะเป็นกฎหมายที่บังคับใช้กับทุกส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากองค์กรเหล่านี้มีอิสระในการบริหารงานแต่มีส่วนใกล้ชิดต่อการให้บริการประชาชนโดยตรง

ในปี พ.ศ. 2541 รัฐบาลยกฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบล เพราะการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลตำบล สามารถพัฒนาได้ ดังนั้นในวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 รัฐบาลได้ออกกฎหมายเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบลพร้อมกันทั้งหมด และปฏิบัติการกิจตามหน้าที่กำหนดไว้ ตามพระราชบัญญัติเทศบาล แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร โดยมีเกณฑ์การพิจารณาเลื่อนเป็นเทศบาล คือ จำนวนและความหนาแน่นของประชากรในท้องถิ่น ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจโดยพิจารณาจากการจัดเก็บรายได้ ตามที่กฎหมายกำหนดและงบประมาณรายจ่ายในการดำเนินกิจการของท้องถิ่น ความสำคัญทางการเมืองของท้องถิ่นโดยพิจารณาศักยภาพ ของท้องถิ่นนั้นว่าสามารถพัฒนาความเจริญได้รวดเร็วมากน้อยเพียงใด (วิจิต โปธาราม. 2547 : 1) เทศบาลตำบลนาคูเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โครงสร้างการบริหารประกอบด้วยสภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี

เนื่องจากผู้บริหารเทศบาลและสมาชิกสภาเทศบาลต้องมีการเลือกตั้งใหม่ในทุกสี่ปี เมื่อครบวาระการดำรงตำแหน่ง และประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาคูส่วนใหญ่เป็นชนพื้นเมืองดั้งเดิม เช่น เผ่ากูไท เผ่าญ้อ เผ่าไทยส่วย ซึ่งมีเอกลักษณ์จารีตประเพณีวัฒนธรรม ที่แตกต่างจากท้องถิ่นอื่น ที่ผ่านมายังไม่มีการศึกษาวิจัยในเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู มาก่อน เทศบาลตำบลนาคูมีผลงานเด่นในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ ได้รับรางวัลอันดับที่ 1 พร้อมโล่รางวัลและประกาศเกียรติบัตร การประกวดตลาดดีมีมาตรฐาน ประจำปี 2550 (ตลาดสดขนาดกลาง) ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้รับการรับรองเป็นตลาดสดน่าซื้อระดับ 5 ดาว ตั้งแต่ปี 2551 – 2554 ได้รับรางวัลอันดับ 2 การประกวดชมรมผู้ประกอบการค้าอาหาร ตลาดสดของจังหวัดกาฬสินธุ์ ประจำปี 2554 ได้รับรางวัลกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ดีเด่น ปี 2553 ของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู โดยใช้“พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546” และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. 2546 : 58) เป็นกรอบในการศึกษาครั้งนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ที่มี เพศ อายุ อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลแตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ความสำคัญของการศึกษา

ผลการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงระดับการดำเนินงานในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ และเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร พนักงานของเทศบาล ตำบลนาคู เพื่อจะนำข้อมูลที่ได้ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ให้มีความพร้อมและมีศักยภาพต่อการให้บริการประชาชนต่อไป

สมมติฐานของการศึกษา

1. หัวหน้าครอบครัว ที่มีเพศ และอายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน
2. หัวหน้าครอบครัว ที่มีอาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้า ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ หัวหน้าครอบครัวของครัวเรือนที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 1,611 ครัวเรือน (เทศบาลตำบลนาคู แบบรายงานบัญชีคนในบ้าน (ทร.14) งานทะเบียนราษฎรเทศบาลตำบลนาคู 2554)
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Samples) ที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ หัวหน้าครอบครัวของครัวเรือน จำนวน 320 คน ที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ กำหนดขนาดโดยการคำนวณจากสูตรของทาร์ยามาเน่ กรณีทราบขนาดประชากร ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิและแบบเป็นระบบ
2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
 - 2.1 ตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่
 - 2.1.1 เพศ
 - 2.1.2 อายุ
 - 2.1.3 อาชีพ
 - 2.1.4 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ มีจำนวน 6 หลักการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า

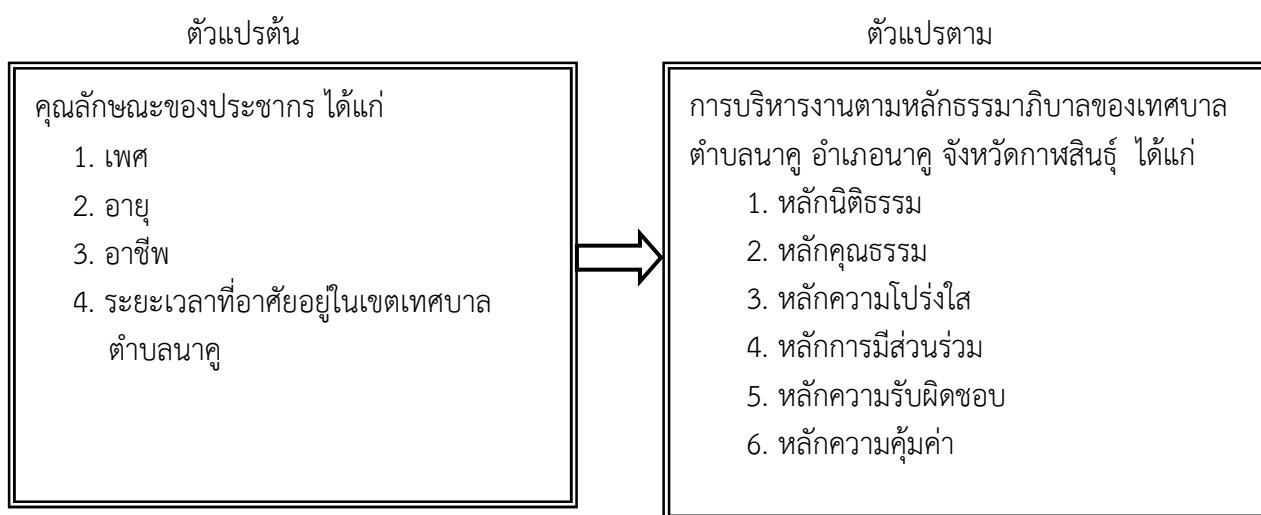
3. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บข้อมูลในเดือน มกราคม 2555

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาใช้กรอบการศึกษาจากการบริหารจัดการขององค์กรภายใต้หลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ประกอบไปด้วย 6 หลักการดังนี้ (สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. 2546 : 58)

1. หลักนิติธรรม
2. หลักคุณธรรม
3. หลักความโปร่งใส
4. หลักการมีส่วนร่วม
5. หลักความรับผิดชอบ
6. หลักความคุ้มค่า

และกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. เทศบาล หมายถึง เทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
2. หัวหน้าครอบครัว หมายถึง หัวหน้าครอบครัวของครัวเรือนที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
3. หมู่บ้าน หมายถึง หมู่บ้านที่ตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลนาคูจำนวน 8 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ที่ 1, หมู่ที่ 2, หมู่ที่ 6, หมู่ที่ 7, หมู่ที่ 9, หมู่ที่ 10, หมู่ที่ 11, หมู่ที่ 12
4. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารเทศบาลตำบลนาคู ได้แก่ นายกเทศมนตรีตำบลนาคู รองนายกเทศมนตรีตำบลนาคู เลขานุการนายกเทศมนตรีตำบลนาคู
5. พนักงานเทศบาล หมายถึง บุคลากรของเทศบาลตำบลนาคู ได้แก่ พนักงานเทศบาลสามัญ ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้างตามภารกิจ พนักงานจ้างทั่วไป พนักงานจ้างเหมาบริการ
6. กฎหมาย หมายถึง เทียบัญญัติที่สภาเทศบาลตำบลนาคูบัญญัติขึ้น ได้แก่ เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2552, เรื่อง มาตรการควบคุมในการขุดดินและถมดิน พ.ศ. 2552, เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการใช้น้ำประปาและอัตราค่าบริการ พ.ศ. 2552, เรื่อง การกำจัดสิ่งปฏิกูล และขยะมูลฝอย พ.ศ. 2543 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2552, เรื่อง การจัดระเบียบการติดตั้งป้าย พ.ศ. 2552, เรื่อง การจอดยานยนต์ในเขตเทศบาลตำบลนาคู พ.ศ. 2552, เรื่อง ตลาด พ.ศ. 2554, เรื่อง ระเบียบเทศบาลตำบลนาคูว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2552, เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงและปล่อยสัตว์ พ.ศ. 2552, เรื่อง การจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ พ.ศ. 2554
7. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) หมายถึง การบริหารจัดการของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ภายใต้หลักธรรมาภิบาล ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ประกอบด้วยหลักการ 6 หลักการ คือ
 - 7.1 หลักนิติธรรม (Rule of Laws) หมายถึง การบริหารงานด้านการตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมายกฎ ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล
 - 7.2 หลักคุณธรรม (Ethics) หมายถึง การบริหารงานด้านการยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

7.3. หลักความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง การบริหารงานด้านการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงมาตรงไป ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

7.4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การบริหารงานด้านการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความคิดเห็น ในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การได้สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประขามติหรืออื่น ๆ

7.5. หลักความรับผิดชอบ (Accountability) หมายถึง การบริหารงานด้านการตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมการใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

7.6. หลักความคุ้มค่า (Value for Money) หมายถึง การบริหารงานด้านการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ เรื่อง การบริหารงานตามหลัก ธรรมชาติของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าเอกสาร ทฤษฎี ต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการศึกษา โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร
2. แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมชาติ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
4. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
5. ข้อมูลทั่วไปเทศบาลตำบลนาคู
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

1. ความหมายของการบริหาร

ภิญโญ สาร (2526 : 1) ได้สรุปนิยามของการบริหารไว้ว่า การบริหารคือ ศิลปะใน การทำให้กิจการต่าง ๆ ได้รับการปฏิบัติจนเป็นผลสำเร็จ

สมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 10) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหาร คือ การใช้ศาสตร์และศิลปะนำทรัพยากรการบริหาร (Administrative Resources) มาประกอบการตาม กระบวนการบริหาร (Process of Administration) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมี ประสิทธิภาพ

สมยศ นาวิการ (2538 : 11) ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหาร คือ กระบวนการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุมกำลังความพยายามของสมาชิกของ องค์การและใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้

พิมลจรรย์ นามวัฒน์ (2540 : 6) ได้อธิบายความหมายของการบริหารไว้ว่าการบริหาร คือ การประสานประสานทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

อวยชัย ขบา (2542 : 6) ได้ให้คำจำกัดความของการบริหารว่า การบริหารคือการ รวมพลังของกลุ่มคนที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกันและใช้ทรัพยากรบริหารเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความ ร่วมแรงร่วมใจแก้ไขปัญหาอุปสรรคทั้งปวง

วิโรจน์ สารรัตน์ (2545 : 3) ได้สรุปความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหารเป็น กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การโดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหาร คือการวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคลากร การสั่งการ การประสานงาน การรายงานและ การงบประมาณ

สรุป การบริหาร คือ การทำงานให้กิจกรรมขององค์การดำเนินไปตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพโดยอยู่บนพื้นฐานของปัจจัยในการบริหาร (Factor of Management)

2. กระบวนการบริหาร

กระบวนการบริหาร กระบวนการบริหารหรือการประกอบการในทางบริหารนี้ หรือบางทีจัดว่าเป็นหน้าที่ของนักบริหารนั้น ได้มีผู้ให้ความเห็นถึงลำดับขั้นที่สำคัญของกระบวนการบริหารไว้แตกต่างกัน บางท่านเห็นว่าน่าจะต้องประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุมงาน (Controlling) ศาสตราจารย์ลูเธอร์ กุลลิค (Luther Gulick) และศาสตราจารย์ลินดอลเออร์วิก (Lyndal Urwick) (สถาบันดำรงราชานุภาพ. 2539 : 5-8) ได้สรุปกระบวนการบริหารไว้ในหนังสือชื่อ “Papers on the Science of Administration” ซึ่งเขียนขึ้นในปี 1937 ว่ากระบวนการบริหารย่อมประกอบด้วย ขั้นตอนที่สำคัญ 7 ประการ หรือเรียกกันย่อ ๆ ว่า “POSDCORB Model” ซึ่งอธิบายตามความหมายได้ดังนี้

P = Planning หมายถึง การวางแผนงาน ซึ่งจะต้องคำนึงถึงนโยบาย (Policy) ทั้งนี้ เพื่อให้แผนงานที่กำหนดขึ้นไว้มีความสอดคล้องกันในการดำเนินงาน แผนเป็นสิ่งที่เกี่ยวกับการใช้ความรู้ในทางวิทยาการและวิจารณ์ญาณวินิจฉัยเหตุการณ์ในอนาคตแล้วกำหนดวิธีการโดยถูกต้องอย่างมีเหตุผล เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยถูกต้องและสมบูรณ์

O = Organizing หมายถึง การจัดส่วนราชการหรือองค์การ ซึ่งในการศึกษาบางแห่งก็พิจารณาการรวมไปกับการปฏิบัติงานหรือวิธีการจัดการ (Management) ด้วยเรื่องการจัดแบ่งส่วนงานนี้จะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน เช่น การจัดแบ่งงาน (Division of Work) เป็นกรม กอง แผนก โดยอาศัยปริมาณงาน คุณภาพของงาน หรือจัดตามลักษณะของงานเฉพาะอย่างก็ได้ นอกจากนี้อาจพิจารณาในแง่ของการควบคุม และหรือพิจารณาในแง่หน่วยงาน เช่น หน่วยงานหลัก (Line) หน่วยงานที่ปรึกษา (Staff) หรือบ้างก็เรียกเป็นหน่วยงานหลัก (Line) หน่วยแนะนำ หรือที่ปรึกษา (Staff) และหน่วยงานช่วยเหลือหน่วยงานอนุกร (Auxiliary) เป็นต้น

S = Staffing หมายถึง การจัดหาบุคคลและเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการจัดแบ่งหน่วยงานที่แบ่งไว้หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง หมายถึง การจัดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความสามารถมาปฏิบัติงานให้เหมาะสม (Competent Man for Competent Job) หรือ Put the Right Man on the Right Job กับรวมถึงการที่จะเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสัมพันธภาพในการทำงานของคนงานและพนักงานด้วย

D = Directing หมายถึง การศึกษาวิธีการอำนวยการ รวมทั้งการควบคุมงานและนิเทศงาน ตลอดจนศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษยสัมพันธ์และการจูงใจ เป็นต้น การอำนวยการในที่นี้รวมถึงการวินิจฉัยสั่งการ (Decision Making) ซึ่งเป็นหลักอันสำคัญอย่างหนึ่งของการบริหารงานและขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างานมากกว่า เหตุเพราะว่าการที่จะอำนวยการให้ภารกิจดำเนินไปด้วยดีได้จำเป็นต้องมี การตัดสินใจที่ดี และมีการสั่งการที่ถูกต้องเหมาะสมแต่ละลักษณะของการตัดสินใจ

Co = Coordinating หมายถึง ความร่วมมือประสานงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและราบรื่น ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการที่จะช่วยให้การประสานงานดีขึ้น เพื่อช่วยแก้ปัญหาข้อขัดแย้งในการปฏิบัติงาน การร่วมมือประสานงานเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากใน

การบริหาร เพราะเป็นกิจวัตรประจำวันที่จะต้องพึงกระทำในการปฏิบัติงานและเป็นสิ่งที่มีอยู่ในทุกระดับของงาน การร่วมมือประสานงานเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่จะต้องจัดให้มีขึ้นในหน่วยงานของตน เพราะเป็นปัจจัยสำคัญในอันที่จะช่วยให้เกิดความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การเมื่อกล่าวถึงการประสานงานแล้ว อีกเรื่องหนึ่งที่ควรได้กล่าวถึง เพราะมีความสำคัญและเป็นสิ่งคู่กันประดุจคนกับเงาคือ การติดต่อสื่อสาร (Communication) เพราะการติดต่อสื่อสารที่ดีจะช่วยให้เกิดการประสานงานที่ดี และทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น

R = Reporting หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนรวมถึงการประชาสัมพันธ์ (Public Relation) ที่จะต้องแจ้งให้ประชาชนทราบด้วย อันที่จริงการรายงานนี้มีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร (Communication) อยู่มาก การรายงานโดยทั่วไปหมายถึงวิธีการของสถาบันในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลแก่ผู้สนใจมาติดต่อสอบถามผู้บังคับบัญชา และหรือผู้ร่วมงาน ฯลฯ ความสำคัญของรายงานนั้นอยู่ที่ จะต้องอยู่บนรากฐานของความจริง

B = Budgeting หมายถึง การงบประมาณโดยศึกษาให้ทราบถึงระบบและกรรมวิธีในการบริหารเกี่ยวกับงบประมาณและการเงิน ตลอดจนการใช้วิธีการงบประมาณและแผนงานเป็นเครื่องมือในการควบคุมงาน วิธีการบริหารงบประมาณโดยทั่วไปมักมีวงจรที่คล้ายกันอย่างที่เรียกว่า “วงจรงบประมาณ” (Budget Cycle) ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอน ดังนี้ 1) การเตรียมงบประมาณ และการเสนอขออนุมัติ (Executive Preparation and Submission) 2) การพิจารณาให้ความเห็นชอบของฝ่ายนิติบัญญัติ (Legislation Authority)

ปราชญา กล้าผจญ (2542 : 16-23) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารว่ามีกิจการสำคัญอยู่ 5 ประการ ได้แก่

1. การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดจุดประสงค์ว่าจะทำอย่างไร เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จนั้น ได้แก่ การวางแผนกลยุทธ์ และการวางแผนปฏิบัติการ
2. การจัดองค์กร (Organizing) เป็นการออกแบบและพัฒนาองค์การขึ้นมา
3. การอำนวยการ (Directing) เป็นการสื่อสาร จูงใจพนักงาน การตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในหน่วยงาน เพื่องานสำเร็จตามเป้าหมาย
4. การควบคุม (Controlling) เป็นการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน การวัดผลการปฏิบัติงาน และการแก้ไขผลการปฏิบัติงาน
5. การจัดบุคลากรลงสู่หน่วยงาน (Staffing) เป็นการสรรหา บรรจุบุคคลที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานขององค์กร

3. เทคนิควิธีการที่จำเป็นสำหรับการบริหาร

3.1 การบริหารคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management-TQM)

สังวร รัตนรักษ์ (2549 : 1-5) ได้ให้ความหมายของการบริหารคุณภาพโดยรวมคือ แนวทางการบริหารองค์กรที่ยึดถือคุณภาพเน้นศูนย์กลาง และอาศัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุก ๆ คน ในองค์กรโดยมุ่งเป้าหมายไปที่ความสำเร็จระยะยาวขององค์กร จากการสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า และเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกทุกคนในองค์กรและต่อสังคม องค์ประกอบของการบริหารคุณภาพโดยรวม (TQM) มีดังนี้

1. ความมุ่งมั่นและการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร เพื่อสนับสนุนการดำเนินการในทุก
ระดับขององค์กรอย่างต่อเนื่อง

2. การให้ความสำคัญกับลูกค้าภายใน (ข้าราชการ/เพื่อนร่วมงาน/ส่วนราชการ
อื่น) และลูกค้าภายนอก (ผู้รับบริการ/ประชาชน) โดยต้องสร้างความพึงพอใจ/ความประทับใจให้
ลูกค้า

3. การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคน ทุกระดับ และทุกหน่วยงานในองค์กรเพื่อ
ปรับปรุงงานของตนเอง และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

4. การปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง

5. มีการวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงาน

ทั้งนี้ ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการนำการบริหารคุณภาพโดยรวมมาประยุกต์ใช้ ได้แก่
จริยธรรม คุณธรรม ความเชื่อถือ การนำองค์กรที่ดี การทำงานเป็นทีม การฝึกอบรมเพื่อยกระดับ
ความรู้และทักษะ การให้ความสำคัญและแสดงความชื่นชมในความสำเร็จของพนักงานและการสื่อสาร
ที่ชัดเจน

3.2 การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ต้องตอบสนองความต้องการของประชาชนเพื่อ
ประโยชน์สุขของประชาชนและสังคม ด้วยการบริหารราชการที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและมีการ
ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกและได้รับการสนองความต้องการ ทั้งนี้
มีเป้าหมายที่สำคัญที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมือง
ที่ดี พ.ศ. 2546 คือ (สังวร รัตนรักษ์. 2549 : 1-5)

3.2.1 เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน

3.2.2 เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ

3.2.3 เพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ

3.2.4 เพื่อไม่ให้มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น

3.2.5 เพื่อให้มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์

3.2.6 เพื่อให้ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความ
ต้องการ

3.2.7 เพื่อให้มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

3.3 การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result - Based Management : RBM) การบริหาร
มุ่งผลสัมฤทธิ์ เป็นวิธีการบริหารที่มุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ขององค์กรเป็นหลัก โดยองค์กรจะกำหนด
วัตถุประสงค์ขององค์กร และปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ มีการเปรียบเทียบผลผลิตและผลลัพธ์ที่
เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมายที่กำหนด โดยวัดผลได้จากกลุ่มตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก ทั้งนี้ผลสัมฤทธิ์
ขององค์กรประกอบด้วย (ช่อม กรไกร. 2548 : 783-789)

3.3.1 ผลผลิต คือ งาน บริการหรือกิจกรรมที่เจ้าหน้าที่ทำเสร็จสมบูรณ์เพื่อส่งมอบ
ให้ประชาชนผู้ให้บริการ

3.3.2 ผลลัพธ์ คือ ผลที่เกิดขึ้นตามเงื่อนไขที่เกิดจากผลผลิต

3.4 การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นวิธีการบริหารที่ต้องมีการวางแผนเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จโดยมุ่งเน้นปัจจัยในการวางแผนกลยุทธ์ 4 ประการ ดังนี้ (ปราชญา กล้าผจญ. 2542 : 140-141)

3.4.1 วิสัยทัศน์ (Vision) คือ การกำหนดสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตขององค์กร

3.4.2 พันธกิจ หรือแนวทางการปฏิบัติการ (Mission) คือ ภารกิจ หน้าที่รับผิดชอบที่กำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้

3.4.3 เป้าประสงค์ (Goals) คือ เป้าหมายที่มุ่งจะให้เกิดผลสำเร็จขององค์กร

3.4.4 จุดมุ่งหมาย (Objectives) คือ วัตถุประสงค์ หรือผลสำเร็จสูงสุดขององค์กร

3.5 การบริหารราชการแบบบูรณาการ คือ การบริหารที่ทุกหน่วยงานทำงานแบบมุ่งเน้นผลงาน (Result) ตามยุทธศาสตร์เป็นหลัก โดยทุกหน่วยงานร่วมกันคิดร่วมกันทำงานใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพื่อให้บรรลุผลตามยุทธศาสตร์ มุ่งสู่ผลสำเร็จและเป้าหมายร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดความประหยัด เสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานเป็นหลัก รวมทั้งการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องมาร่วมในการงานภาครัฐในภาพเครือข่าย(Network) ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์หลักของการพัฒนาประเทศของรัฐบาล ประกอบด้วย 8 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ (สุวิทย์ เมษินทรีย์. 2549 : 1-5)

3.5.1 การจัดการความยากจน

3.5.2 การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ

3.5.3 การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้

3.5.4 การบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.5.5 การต่างประเทศและดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ

3.5.6 การพัฒนากฎหมายและส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

3.5.7 การส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม

3.5.8 การรักษาความมั่นคงของรัฐ

3.6 การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management : NPM) การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ เป็นการบริหารจัดการตามกระบวนการทัศน์ใหม่ มุ่งนำบริการที่ดีมีคุณภาพสูงสู่ประชาชน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทย ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความสุขสังคมมีเสถียรภาพ โดยมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้ (ช่อมน กรไกร. 2548 : 753-760)

3.6.1 มีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพการบริการประชาชน และคำนึงถึงความต้องการของประชาชน

3.6.2 มีภารกิจที่ชัดเจน รัฐทำหน้าที่จำเป็นและเน้นการแข่งขันในการบริการ

3.6.3 บริหารจัดการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีอิสระและยืดหยุ่นในการจัดการ มุ่งเน้นการวัดผลสัมฤทธิ์ผลของงานเป็นสำคัญ

3.6.4 ยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

3.6.5 ใช้แผนยุทธศาสตร์เป็นเครื่องมือ และใช้แนวคิดเชิงยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการ

3.6.6 มีระบบสนับสนุนและกลไกในการบริหารจัดการที่ดี

3.7 การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารงานที่เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานและต่อองค์กรได้อย่างเต็มที่ โดยมีการร่วมประชุมปรึกษาหารือเพื่อการตัดสินใจและการควบคุมกำกับดูแลการทำงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการปฏิบัติงาน (ปราชญา กล้าผจญ. 2542 : 135)

จากกรอบแนวคิดในด้านการบริหารข้างต้น จะเห็นได้ว่าแนวคิดทฤษฎีด้านการบริหารนั้นมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารที่ดีอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการบริหารงานขององค์กรที่ตั้งขึ้นใหม่ อย่างเช่น เทศบาลตำบลตำบล จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาแนวคิดทฤษฎีของบุคคลต่าง ๆ เพื่อจะได้นำไปใช้อย่างเหมาะสมและให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและสังคมโดยรวม

แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

1. ความเป็นมาของหลักธรรมาภิบาล

คำว่า การบริหารจัดการที่ดี หรือธรรมาภิบาล หรือที่บางท่านเรียกว่าธรรมรัฐนั้นตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Good Governance ซึ่งได้มีการพูดถึงแนวคิดนี้เป็นครั้งแรกในแวดวงของหน่วยงานระหว่างประเทศที่มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในด้าน การพัฒนาประเทศ นับแต่ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 1980 เป็นต้นมา ภายหลังจากที่ได้มีการอภิปรายเกี่ยวกับผลงานของนโยบายการปรับโครงสร้างของธนาคารโลก ในช่วงนั้นได้มีการใช้คำว่า Good Government อย่างกว้าง ๆ ในการกล่าวถึงธรรมาภิบาลและรูปแบบของระบบการเมืองที่ครอบคลุมถึงความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติและความโปร่งใส ในการตัดสินใจ นอกจากนี้ ยังมักถูกนำไปเชื่อมโยงกับเงื่อนไขทางการเมือง เช่นความเป็นประชาธิปไตย การส่งเสริมระบบที่มีพรรคการเมืองหลายพรรค และการเลือกตั้งเสรี (รัชนา ศานติยานนท์ และคณะ. 2544 : 3 ; อ้างอิงมาจาก Anje Kruiter. 1996 : 3) จากนั้นได้มีการนำแนวคิดนี้ไปใช้อย่างกว้างขวางในหมู่ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรระหว่างประเทศที่มีส่วนร่วมในโครงการให้ความช่วยเหลือประเทศที่กำลังพัฒนาต่าง ๆ

2. ความหมายของธรรมาภิบาล

ในปัจจุบันได้มีนักคิดและนักวิชาการได้เอ่ยถึง Good Governance ทั้งในแง่ความหมายและความจำเป็นสำหรับสังคมไทย รวมทั้งได้มีการวิพากษ์แนวคิดนี้อย่างหลากหลาย นักวิชาการเหล่านี้ใช้คำภาษาไทยแทนคำว่า “Good Governance” ไว้ต่าง ๆ กัน เช่น ธรรมาภิบาล ธรรมรัฐสุปราสาสนการ ประชาธิปไตย การปกครองที่ดี การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี เป็นต้น

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542 : 17) ได้เลือกใช้คำว่าธรรมาภิบาล โดยให้เหตุผล

2 ประการคือ

1. รากศัพท์ของคำว่า ธรรมาภิบาล มาจากคำว่า ธรรม และอภิบาล ซึ่งตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้ความหมายของ ธรรม ในหน้า 420 ว่าหมายถึงความดีความถูกต้อง และอภิบาลในหน้า 918 ว่าหมายถึง บำรุงรักษา ปกครอง ซึ่งตรงกับรากภาษาอังกฤษ

2. ธรรมาภิบาล ใช้ได้ในความหมายอย่างกว้างซึ่งรวมทั้งการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรธุรกิจเอกชน (Good Corporate Governance) และการปกครองที่ดีของภาครัฐ

ประเทศ รัสเซีย (2547 : 7) ได้ให้คำนิยามของธรรมรัฐไว้ว่า คือ รัฐที่มีความถูกต้องเป็นธรรม ซึ่งหมายถึงความถูกต้องเป็นธรรมใน 3 เรื่องใหญ่ ๆ คือ

1. การเมืองและระบบราชการที่โปร่งใส รับผิดชอบต่อสังคม ถูกตรวจสอบได้
2. ภาคธุรกิจที่โปร่งใส รับผิดชอบต่อสังคม สามารถตรวจสอบได้
3. สังคมที่เข้มแข็ง ความเป็นประชาสังคม (Civil Society) สามารถตรวจสอบภาครัฐและภาคธุรกิจให้ตั้งอยู่ในความถูกต้องได้

ธรรมรัฐ เป็นการยกระดับกระบวนการความสัมพันธ์ ความร่วมมือของส่วนต่างๆ ในสังคมอันได้แก่

1. ภาครัฐ ภาคสังคมและภาคเอกชน
2. สถาบันต่างๆ ของประเทศ
3. ระดับต่างๆ ของประเทศ คือ ชุมชน ประชาคม ภูมิภาค และระดับชาติให้มีลักษณะเป็นรัฐธรรมที่มีพลัง

สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (ประเทศ รัสเซีย. 2547 : 7 ; อ้างอิงมาจาก สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. 2548) ให้ความเห็นว่า โดยทั่วไปธรรมรัฐ หมายถึง การบริหารหรือการปกครองที่ดีและมีความเป็นธรรม

สมศักดิ์ คังเที่ยง (2545 : 146) ได้คำนิยามของธรรมรัฐว่า หมายถึง การบริหารโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ หรือการบริหารอย่างมีวิสัยทัศน์ และเน้นการทำงาน ตอบสนองประชาชนมีระบบการทำงานที่มีความโปร่งใส

ธีรยุทธ บุญมี (2541 : 1) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาล ว่าเป็นกระบวนการความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเอกชน และประชาชนโดยทั่วไป ในการที่จะทำให้การบริหารราชการแผ่นดิน ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ยุติธรรมและตรวจสอบได้

บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี (2544 : 13) กล่าวว่า สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยได้อธิบายว่า ธรรมาภิบาล เป็นศัพท์ที่สร้างขึ้นจากคำว่า ธรรม ซึ่งแปลว่าความดี หรือกฎเกณฑ์ส่วนคำว่า อภิบาล แปลว่า บำรุงรักษา ปกครอง เมื่อรวมกันก็กลายเป็นธรรมาภิบาล ซึ่งมีความหมายตรงกับคำว่า Good Governance

อนันท์ ปันยารชุน (2542 : 26) ได้ให้นิยามของธรรมาภิบาลว่า คือ ผลลัพธ์ของการจัดการกิจกรรม ซึ่งบุคคลและสถาบันทั่วไป ภาคเอกชน มีผลประโยชน์ร่วมกันได้กระทำลงไปหลายทาง มีลักษณะเป็นขบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งอาจนำไปสู่การผสมผสานผลประโยชน์ที่หลากหลาย และขัดแย้งได้

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542 : 18 – 34) ให้คำนิยามของธรรมาภิบาลว่า หมายถึงระบบโครงสร้างและกระบวนการต่าง ๆ ที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความสมดุลขึ้นระหว่างภาคประชาสังคม ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคปัจเจกชน และครอบครัว ภาคต่างประเทศเพื่อภาคต่าง ๆ ของสังคมจะพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติสุข

ประมวล รุจนเสรี (2542 : 48) ได้นิยามความหมายของธรรมาภิบาลว่า คือการปรับวิธีคิด วิธีบริหารราชการของประเทศไทยเสียใหม่ทั้งระบบ โดยกำหนดเจตนารมณ์ของแผ่นดินขึ้นเพื่อทุกคน ทุกฝ่ายในประเทศจะร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันจัดการ ร่วมกันรับผิดชอบแก้ปัญหาพัฒนา นำแผ่นดินไปสู่ ความมั่นคง ความสงบ – สันติสุข มีการพัฒนาที่ยั่งยืนและก้าวไกล

ถวิลวดี บุรีกุล (ม.ป.ป. : เว็บไซต์) ให้นิยามของธรรมาภิบาลไว้ว่า หมายถึงวิธีการที่ดีในการใช้อำนาจเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรขององค์กร ทั้งภาครัฐ ธุรกิจ ประชาสังคม เอกชนและองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อความเป็นธรรม ความสุจริต ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (2546 : 58) ให้ความหมายธรรมาภิบาลหรือระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หมายถึง แนวทางการจัดระเบียบเพื่อให้สังคมของประเทศทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข และตั้งอยู่ในหลักความถูกต้องเป็นธรรมตามหลักพื้นฐานบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

จากนิยามทั้งหมดที่นำเสนอข้างต้น สรุปได้ว่า ความหมายที่กว้างของธรรมาภิบาลมีความหมายที่หลากหลายและแตกต่างกันอย่างมาก แต่โดยรวมแล้วธรรมาภิบาลเกี่ยวข้องกับการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้ได้ผลตามที่ต้องการหรือ อีกทั้งยังคำนึงถึงการดำเนินการในวิถีทางที่ถูกต้องและถูกวิธีอีกด้วย ซึ่งในประเด็นหลังนี้จะเป็นอย่างไรออกมาในรูปแบบใด ส่วนหนึ่งจะถูกกำหนดโดยค่านิยม วัฒนธรรม และบรรทัดฐานขององค์กรหรือสังคมที่เกี่ยวข้อง

3. ความสำคัญของธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล เป็นหลักเกณฑ์การปกครองบ้านเมือง ตามวิถีทางธรรมาธิปไตย เป็นการปกครองบ้านเมืองที่มีความเป็นธรรม มีกฎเกณฑ์ที่ดีในการบำรุงรักษาบ้านเมือง และสังคมให้มีการพัฒนาครอบคลุมทุกภาคส่วนของสังคม รวมทั้งมีการจัดระบบองค์กรและกลไกต่างๆ ในส่วนราชการ องค์กรของรัฐ รัฐบาล การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น ตลอดจน องค์กรอิสระ (Independent Organization) องค์กรเอกชน กลุ่มชมรมและสมาคมต่างๆ ทั้งที่เป็นนิติบุคคลภาคเอกชนและภาคประชาสังคม (Civil Society)

“ธรรมาภิบาล” หรือ “Governance” เป็นมิติใหม่ของการบริหารงานภาครัฐเป็นแนวคิดที่ถูกนำมาใช้และอ้างอิงอย่างมากในสาขาวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาลมีความเกี่ยวข้องกับค่านิยม ความเป็นประชาธิปไตยการปฏิบัติเรื่องสิทธิมนุษยชน ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกิจการภาครัฐ การบริหารและการจัดการภาครัฐ การปรับปรุงกระบวนการให้บริการภาครัฐ เพื่อให้กลไกของรัฐบาลตระหนักในเรื่องต้นทุนและผลการปฏิบัติงานเป็นหลักสำคัญ

ธรรมาภิบาลสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 มิติ คือ มิติทางด้านการเมือง มิติด้านเศรษฐกิจสังคมและมิติที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์อย่างเป็นพลวัตระหว่างมิติทางการเมือง และมิติด้านเศรษฐกิจสังคม โดยผ่านกระบวนการเชิงสถาบัน ดังนั้น ลักษณะสำคัญของธรรมาภิบาลจึงสามารถแสดงให้เห็นได้จากปรากฏการณ์ที่สำคัญคือ (ไชยวัฒน์ คำชู และคณะ. 2545 : 85-86)

1. วิธีการปกครองประชาชน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมิติทางการเมือง
2. วิธีการบริหารกิจการของประเทศ ซึ่งเป็นมิติเชิงสถาบัน

3. คุณภาพของการจัดการ และขีดความสามารถเชิงสถาบันขององค์กรภาครัฐซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมิติด้านเทคนิค

ดังนั้น ธรรมนูญจึงเป็นแนวทางในการจัดระเบียบ เพื่อให้สังคมของประเทศทั้งภาครัฐภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนของทั้งประเทศ สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขและตั้งอยู่ในความถูกต้องเป็นธรรม

4. องค์ประกอบของหลักธรรมนูญ

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (2546 : 60-64) ได้สรุปสาระสำคัญอันเป็นหลักพื้นฐานของธรรมนูญ (Good Governance) หรือระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ด้วยหลัก 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม

ความหมายของนิติธรรม ได้แก่ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่ใช้ในองค์กรเป็นข้อตกลงร่วมกันและการบังคับใช้ กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับดังกล่าวต้องเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับจากสมาชิกทุกฝ่ายในองค์กร กฎ และข้อบังคับเหล่านั้นต้องนำมาซึ่งความเสมอภาคของสมาชิกในองค์กร รวมทั้งสร้างภาพเอื้อต่อการควบคุมและพัฒนาสังคมนั้นด้วย

แนวทางในการประยุกต์ใช้หลักนิติธรรมในองค์กร

1. ให้ความรู้แก่สมาชิกในองค์กร เรื่องกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ สิทธิเสรีภาพ บทบาทและความรับผิดชอบต่อสังคมในองค์กร รวมทั้งขอบเขตในการมีส่วนร่วม ในการบริหารแบบประชาธิปไตย

2. พัฒนาบุคลากรให้มีจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชนและพัฒนาการผลิตบุคลากรให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ตัวชี้วัดกฎข้อบังคับ ระเบียบต่าง ๆ มีความเป็นธรรม สามารถปกป้องคนดี ลงโทษคนไม่ดี และมีการปรับปรุงกฎ ข้อบังคับและระเบียบให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงก็จะเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่ง

3. องค์กรและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างรวดเร็วโปร่งใส ตรวจสอบได้ และได้รับการยอมรับจากประชาชน ส่วนด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความเป็นธรรม มีความประพฤติสุจริตปราศจากคอร์รัปชัน นอกจากนี้ขนาดองค์กร อัตรากำลังคนและงบประมาณจะลดลง

4. สภาพสังคมในองค์กร มีข้อร้องเรียน คดีความและการฟ้องร้องรวมทั้งสถิติ การทำผิดกฎต่าง ๆ ลดลง คนในองค์กร ตระหนักในสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพของตนเอง รู้และเข้าใจ กฎระเบียบข้อบังคับ และมีส่วนร่วมแบบประชาธิปไตย ในการแสดงความคิดเห็นในกรณีต่าง ๆ

2. หลักคุณธรรม

ความหมายของคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริม สนับสนุนการทำงานให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ เป็นพลเมืองดี คือ ปฏิบัติตามฆราวาสธรรม ได้แก่ สัจจะ คือ การรักษาความ สัจ ทมะ คือ การรู้จักข่มใจตนเอง ขันติ คือ การอดทน อดกลั้นและการอดออม จาคะ คือ การ รู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต

แนวทางการดำเนินการตามหลักคุณธรรม

1. สถาบันการศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝังเรื่องคุณธรรม จริยธรรม เริ่มจากเยาวชนในและนอกระบบการศึกษาของชาติอย่างจริงจัง
2. รมรณรงค์ใช้หลักคุณธรรม อย่างกว้างขวางจริงจัง โดยเริ่มจากผู้บังคับบัญชา
3. รมรณรงค์ให้สังคมร่วมสนับสนุนผู้ปฏิบัติที่มีคุณธรรมไม่ให้ถูกรังแก โดยผู้มีอำนาจเหนือกว่ารวมถึงการยอมรับ เชิดชูให้เกียรติ และการให้สิ่งจูงใจในรูปแบบต่าง ๆ
4. องค์กรระดับต่าง ๆ มีการจัดกิจกรรม ประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึกด้วยสื่อประเภทต่าง ๆ
5. ทุกหน่วยงานภาครัฐ ควรมีหลักจริยธรรมของตนเองหรือจริยธรรมแต่ละสาขาวิชาชีพอย่างเปิดเผย

3. หลักความโปร่งใส

ความหมายของ ความโปร่งใส คือ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในองค์กร โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ เช่น บุคลากรในองค์กรรู้ขั้นตอน วิธีการทำงานที่จะติดต่อกันและสามารถตรวจสอบการทำงานได้ ภายในองค์กรจะต้องมีความโปร่งใสในการตัดสินใจในการบริหารงาน บริหารเงิน บริหารคน และมีการสื่อสารที่ดีภายในองค์กร เช่น มีการกระจายข่าวรายวันหรือรายสัปดาห์ ให้สมาชิกในองค์กรได้ทราบความเคลื่อนไหวขององค์กร

แนวทางในการสร้างความโปร่งใสในองค์กร

1. สำรวจความเห็นชอบของบุคลากรในหน่วยงานในเรื่องความโปร่งใสที่ต้องการจากบุคลากร
2. บุคลากรตระหนักในความสำคัญและปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการปกครอง พ.ศ. 2539
3. ปรับปรุงระบบเอกสาร ระบบสารสนเทศให้เป็นระเบียบสะดวกต่อการใช้งานและการสืบค้นตรวจสอบของประชาชน
4. จัดทำเอกสาร คู่มือเกี่ยวกับให้บริการของส่วนราชการที่เข้าใจง่ายสะดวกต่อการติดต่อกันของหน่วยงานประชาชน
5. มีระบบประชาสัมพันธ์ภายในและภายนอกองค์กร
6. สร้างทัศนคติที่ดีในการให้บริการข้อมูลข่าวสารและตอบข้อสงสัยของประชาชน

4. หลักความรับผิดชอบ

ความหมายของความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นและตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถให้บรรลุผลสำเร็จสอดคล้องตามกฎหมาย ระเบียบขององค์กร ปฏิบัติงานอย่างมีจิตสำนึกต่อหน้าที่ สังคม ประชาชนและประเทศชาติ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้รับบริการและส่วนรวมเป็นสำคัญ รวมทั้งยอมรับผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานดังกล่าวทั้งที่เป็นผลดีและผลเสียหายตลอดจนพร้อมแสดงข้อเท็จจริงในการประกอบภารกิจต่อสาธารณชนสามารถชี้แจงเหตุผลได้และพร้อมรับการตรวจสอบจากสาธารณะ

แนวทางในการดำเนินการตามหลักความรับผิดชอบ

1. ผู้บังคับบัญชาเป็นแบบอย่างที่ดีรวมทั้งการสร้างแบบอย่างที่ดีด้วยการยกย่องและส่งเสริมความประพฤติของบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดี
2. สร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยใช้การมีส่วนร่วมมีระบบตรวจสอบและการประเมินผลที่น่าเชื่อถือได้
3. ส่งเสริมผู้มีความสามารถโดยการให้รางวัลและลงโทษที่เหมาะสมรวมทั้งในการจูงใจด้วยค่าตอบแทนและอื่น ๆ

5. หลักความมีส่วนร่วม

ความหมายของความมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือบุคคลในองค์กรทุกระดับเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากการบริหารงานหรือการดำเนินการต่าง ๆ ขององค์กรได้ร่วมรับรู้ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ รวมทั้งร่วมสนับสนุน ติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเองได้ร่วมตัดสินใจ

แนวทางการสร้างความมีส่วนร่วม

1. องค์กรต้องกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน พร้อมทั้งออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับให้บุคลากรในองค์กรถือปฏิบัติ รวมทั้งพัฒนากลไก ระบบการทำงานและการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเอื้อต่อการสนับสนุนให้บุคลากรในองค์กรและประชาชนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง
2. กระจายอำนาจ การบริหารจัดการบุคลากรตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้บุคลากรสามารถบริหารภารกิจตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างตรงตามความต้องการ
3. รณรงค์และประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรและประชาชนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการมีส่วนร่วม
4. จัดทำข้อมูลชี้แนะแนวทางการมีส่วนร่วมในงาน/โครงการต่าง ๆ รวมทั้งให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ ผู้เกี่ยวข้องและประชาชน ซึ่งจะทำให้การมีส่วนร่วมนั้นมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น
5. แสดงผลลัพธ์จากการเข้ามามีส่วนร่วมที่เป็นรูปธรรมให้ผู้เกี่ยวข้องและประชาชนได้ทราบพร้อมทั้งมีรางวัลตอบแทนแก่เจ้าของความคิดเห็นที่นำไปสู่การปฏิบัตินั้น ๆ
6. สร้างหลักประกันในความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานขององค์กร

6. หลักความคุ้มค่า

ความหมายของหลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม รวมทั้งการรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้มีความยั่งยืน

แนวทางการดำเนินการตามหลักความคุ้มค่า

1. ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรต้องให้ความสำคัญ
2. ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้สั้นหรือเบ็ดเสร็จในขั้นตอนเดียว เพื่อให้สะดวกและรวดเร็ว

3. ปฏิบัติงานอย่างประหยัดทรัพยากร ประหยัดเวลาภายในระยะเวลาที่เหมาะสม
4. กำหนดมาตรฐานการทำงานในหน้าที่และเป้าหมายให้ชัดเจน
5. สร้างระบบความคุ้มค่า และรายงานผลการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับ เพื่อการตรวจสอบ
6. นำเครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้ในการทำงาน
7. เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะวิธีการต่าง ๆ ที่นำไปสู่ความคุ้มค่า
8. รับฟังความคิดเห็นจากบุคคลภายนอก เพื่อนำมาปรับปรุงการทำงานในองค์กร
9. ให้ความสำคัญกับระบบติดตามประเมินผลและควรประกาศให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและประชาชนทราบเป็นระยะ ๆ
10. ใช้ระบบการประเมินการปฏิบัติงาน (RBM) และใช้การจัดสรรงบประมาณเป็นเครื่องมือในการพิจารณางบประมาณในโครงการ
11. จัดสรรงบประมาณตามผลสัมฤทธิ์ของงาน
12. ปรับปรุงระเบียบปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักความคุ้มค่า
13. ให้รางวัลหน่วยงาน/กลุ่ม/บุคลากรที่ดำเนินการในวิธีดังกล่าวได้อย่างถูกต้องคุ้มค่าที่สุด

จากความหมายและคำนิยามของหลักธรรมาภิบาลข้างต้น จึงสรุปสาระสำคัญของหลักธรรมาภิบาลได้ว่า หลักธรรมาภิบาล คือ หลักการพื้นฐานในการบริหารงาน 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

ประเวศ วะสี (2547 : 9 - 10) ได้กล่าวถึงหลักธรรมาภิบาลว่าเมืองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม คือ การตรากฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับและกติกาต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและสมาชิก โดยมีการยินยอมพร้อมใจและถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม กล่าวโดยสรุป คือ สถาปนาการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่กระทำกันตามอำเภอใจหรืออำนาจของบุคคล
2. หลักคุณธรรม คือ การยึดถือและเชื่อมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยการรณรงค์เพื่อสร้างค่านิยมที่ดีงามให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรหรือสมาชิกของสังคมถือปฏิบัติ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ สุจริตความเสียสละ ความอดทน ขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย เป็นต้น
3. หลักความโปร่งใส คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้โดยการปรับปรุงระบบและกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือเปิดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก ตลอดจนมีระบบหรือกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และช่วยให้การทำงานของภาครัฐและภาคเอกชนปลอดจากการทุจริตคอรัปชั่น

4. หลักความมีส่วนร่วม คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจสำคัญๆ ของสังคม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ การแจ้งความเห็น การไต่สวน สาธารณะ การประชาพิจารณ์การแสดง ประชามติ หรืออื่น ๆ และจัดการผูกขาดทั้งโดยภาครัฐหรือโดยภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสามัคคีและความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน

5. หลักความรับผิดชอบ ผู้บริหาร ตลอดจนคณะข้าราชการ ทั้งฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำ ต้องตั้งใจปฏิบัติภารกิจตามหน้าที่อย่างดียิ่ง โดยมุ่งให้บริการแก่ผู้มารับบริการเพื่ออำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีความรับผิดชอบต่อความบกพร่องในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบอยู่ และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขได้ทันที่

6. หลักความคุ้มค่า ผู้บริหาร ต้องตระหนักว่ามีทรัพยากรค่อนข้างจำกัด ดังนั้น ในการบริหารจัดการจำเป็นจะต้องยึดหลักความประหยัดและความคุ้มค่า ซึ่งจำเป็นจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายไปที่ผู้รับบริการหรือประชาชนโดยส่วนรวม

ปรีชา วัชรภักย์ (2550 : 2 – 3) กล่าวถึง ธรรมมาภิบาลดังนี้ “ธรรมาภิบาล” หรือ ปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็น “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี” คือ การบริหารราชการของภาครัฐที่มุ่งความดีงาม และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่รัฐ และประชาชนอย่างทั่วถึงและยุติธรรม ซึ่งเป็นหลักที่จะทำให้ประชาชนเชื่อมั่น ศรัทธาและไว้วางใจ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการ ต้องบริหารจัดการด้วยหลักสำคัญอย่างน้อย 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม คือ การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม กล่าวคือต้องใช้กฎหมายเป็นที่ตั้ง

2. หลักคุณธรรม คือ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ใช้หลักคุณธรรมในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ความซื่อสัตย์ สุจริต ความเสียสละ ความอดทน ขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย เป็นต้น

3. หลักความโปร่งใส คือการสร้าง ความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้ ราชการต้องมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้

4. หลักความมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็น ในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ กล่าวคือ ประชาชนต้องมีส่วนร่วมโดยให้เข้ามามีส่วนร่วมงานของรัฐ และต้องถามว่าประชาชนคิดอย่างไร

5. หลักความรับผิดชอบ คือ การตระหนักในสิทธิและหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้น ในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า คือ การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีค่อนข้างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม ซึ่งจำเป็นจะต้องยึดหลักความประหยัดและความคุ้มค่า

5. ธรรมนูญกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

พิทยา สุนทรวิภาต (2549 : 1 – 2) กล่าวถึง การนำหลักธรรมนูญมาใช้กับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ ที่มีอยู่ในขณะนี้ถือว่าเป็นราชการส่วน ท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดประชาชนมากที่สุดเนื่องจากมีศักยภาพในการบริการสาธารณะ แก้ไขปัญหา ความเดือดร้อนและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง แต่ช่วงระยะที่ผ่านมาปรากฏ ขาวทางสื่อสารมวลชน ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์และสื่ออื่น ๆ ว่ามีการทุจริตคอร์รัปชันหลาย รูปแบบเกิดขึ้นในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสาเหตุของความหย่อนประสิทธิภาพในการบริหารและ การพัฒนาท้องถิ่น ให้เจริญก้าวหน้า ตามเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจ การที่จะพัฒนาท้องถิ่น ให้เจริญก้าวหน้าและให้ประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นผู้บริหารท้องถิ่นและ สมาชิกสภาท้องถิ่น จะต้องพร้อมด้วยหลักต่อไปนี้

อภิบาล หมายถึง การดูแลปกป้องรักษาเป็นที่พึงในทุกข์สุข

บริบาล หมายถึง การดูแลราษฎรอย่างทั่วถึงรอบด้าน

เทศาภิบาล หมายถึง การปกครองท้องที่

ประชาภิบาล หมายถึง การบำบัดทุกข์ บำรุงสุขพี่น้องประชาชนอย่างดียิ่ง

ธรรมนูญภิบาล หมายถึง การปกครองด้วยหลักบริหารจัดการที่ดีงาม

สำหรับธรรมนูญนั้นได้กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้าง ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ดังนี้ (พิทยา สุนทรวิภาต. 2549 : 3-16)

1. หลักนิติธรรม เป็นการปฏิบัติเกี่ยวกับการตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับให้ ทนสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของชุมชนและชุมชนยินยอมปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งการปฏิบัติ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินการให้สอดคล้องได้โดย

1.1 การออกกฎหมายข้อบังคับ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเป็นไปตามที่ กฎหมายให้อำนาจไว้ และต้องมุ่งให้เกิดความเป็นธรรม เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก และเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนควรเปิดเวทีให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง

1.2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเผยแพร่และประชาสัมพันธ์กฎหมายข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ของประชาชน ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงด้วยการ ปิดประกาศ ณ สำนักงานหรือที่ทำการหรือที่ชุมชนหรือการประชาสัมพันธ์ด้วยรูปแบบอื่น ๆ เช่นทำ เป็นเอกสารแจกจ่ายการประชุม หรือเสียงตามสาย เป็นต้น

1.3 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่มีอำนาจในการบังคับ ใช้กฎ ข้อบังคับของท้องถิ่น รวมทั้งกฎหมายระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ให้ถูกต้องตามที่บัญญัติไว้ และต้องบังคับใช้อย่างเสมอภาค ไม่มีการเลือกปฏิบัติกับบุคคลใด หรือกลุ่มบุคคลใดเป็นพิเศษ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาค ได้แก่ การจัดเก็บภาษีใน อำนาจหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ซึ่งจะต้องจัดเก็บอย่างทั่วถึงเท่าเทียม และถูกต้องโดย ไม่กั้นแกล้งหรือลดหย่อนแก่ผู้ใดเป็นการเฉพาะ เป็นต้น

1.4 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ยังมีหน้าที่ในการพัฒนาบุคลากรของท้องถิ่น ทั้งในฝ่ายพนักงานและสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

2. หลักคุณธรรม เป็นการปฏิบัติงานที่ยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม เป็นตัวอย่างแก่ประชาชนเพื่อเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจ อุดมคติ มีระเบียบวินัย

2.1 บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งฝ่ายข้าราชการและพนักงานประจำ ต้องยึดหลักหน้าที่ความรับผิดชอบของตน จะต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตมาทำงานตรงต่อเวลา ให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาคถูกต้อง

2.2 สมาชิกสภาท้องถิ่น ต้องตระหนักในหน้าที่ของตน ในฐานะเป็นผู้แทนของประชาชน ต้องมุ่งมั่นรักษาผลประโยชน์แก่ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มาประชุมอย่างสม่ำเสมอพิจารณาเรื่องต่างๆในสภาอย่างมีเหตุผล ตรงไปตรงมามีเหตุผลผลประโยชน์ส่วนรวมและถูกต้องตามกฎหมาย

2.3 ผู้บริหารท้องถิ่น ต้องมีคุณธรรมสูงขึ้นเนื่องจากเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการหรือพนักงาน ในขณะเดียวกันเป็นผู้มีอำนาจในการอนุมัติเบิกจ่ายงบประมาณต่างๆ จะต้องยึดหลักความถูกต้องเป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่กำหนดไว้ มีการจัดสรรงบประมาณให้เกิดความเป็นธรรมแก่ชุมชน

2.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเริ่มจัดทำมาตรฐานจริยธรรม หรือกรอบกติกากฎการปฏิบัติงานของสมาชิกทุกคนโดยทำเป็นมติของสภาเพื่อควบคุมกันเอง มีบทลงโทษเท่าที่ทำได้ เช่น ใครละเมิดกฎ ก็ให้สภาพิจารณาวินิจฉัยและประกาศให้ประชาชนทราบ หรือถ้าละเมิดกฎอยู่เรื่อยๆ ก็ให้สภาพิจารณาให้พ้นจากสมาชิกภาพ

3. หลักความโปร่งใส โดยเน้นการปรับกลไกและวิธีการทำงานให้มีความโปร่งใสให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบได้โดย

3.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องถือปฏิบัติในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540 โดยเอกสารที่ต้องเปิดเผยให้ประชาชนทราบ ได้แก่

- 1) กฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
- 2) มติการประชุมของผู้บริหารท้องถิ่นที่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของประชาชน
- 3) มติของสภาที่ผ่านการรับรองแล้ว โดยเฉพาะมติที่กระทบต่อสิทธิหน้าที่รวมทั้งผลประโยชน์แก่ประชาชน รวมทั้งมติอื่นๆ ที่ประชาชนควรทราบ
- 4) วาระการประชุมของสภาท้องถิ่น ที่ต้องเปิดเผยให้ประชาชนทราบล่วงหน้าเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความสนใจเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการประชุมสภา ซึ่งสภาจะต้องอำนวยความสะดวกตามสมควร
- 5) ข้อบังคับ กฎหมาย ระเบียบคำสั่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งข่าวสารราชการที่ประชาชนควรรู้ และประชาชนต้องปฏิบัติ
- 6) ขั้นตอนการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งเงื่อนไขการติดต่อกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ การชำระภาษีส่วนต่างๆ การขออนุญาต

ก่อสร้างอาคาร เป็นต้น ให้ประชาชนรู้ว่ามีขั้นตอนการปฏิบัติอย่างไร ต้องใช้หลักฐาน เอกสาร ประกอบอะไรและต้องใช้เวลานานเท่าใด

7) ผลการดำเนินงานตามแผนงาน / โครงการต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรที่จะได้สรุปเสนอให้ประชาชนได้รับทราบว่าจะทำอะไร เมื่อไร เพื่อให้ประชาชนได้ทราบล่วงหน้า เพื่อจะได้ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานได้

8) เอกสารการจัดซื้อจัดจ้าง โดยเฉพาะผลการสอบราคาหรือประกวดราคา ควรเปิดเผยให้ประชาชนรับรู้จะทำให้ประชาชนได้ตรวจสอบและเกิดความมั่นใจ

9) ข้อมูลด้านการเงิน – การคลัง ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นตัวชี้ถึงความสุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรที่จะได้เปิดเผยเป็นระยะๆ ว่ามีรายรับเท่าใด รายจ่ายอะไรเท่าใด

10) ข้อมูลอื่นๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าควรเปิดเผย และเป็นประโยชน์แก่ประชาชน

3.2 สำหรับวิธีการเผยแพร่ข้อมูลตาม ข้อ 3.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรคำนึงถึงความเหมาะสมที่จะสามารถทำให้ประชาชนได้รับรู้อย่างกว้างขวางที่สุด ได้แก่

1) การปิดประกาศ ณ สำนักงานที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือตามแหล่งชุมชน อาจจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารประจำทุกหมู่บ้าน ชุมชน

2) การประชุมชี้แจงเป็นครั้งคราว หรือประชุมสัญจรไปตามหมู่บ้าน ชุมชนต่างๆ

3) ให้สมาชิกสภาท้องถิ่น ช่วยประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในแต่ละหมู่บ้านชุมชน

4) การใช้ระบบกระจายข่าว หรือเสียงตามสายรวมทั้งการใช้สื่อท้องถิ่น อาจเป็นสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ เป็นต้น

5) การจัดทำเป็นวารสารหรือเอกสารแจกจ่ายแก่ประชาชนตามระยะเวลาที่เหมาะสม อาจเป็นปีละ 2-3 ครั้ง หรือทุกเดือนก็ได้

การเลือกใช้วิธีเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารในแต่ละท้องถิ่นอาจใช้วิธีต่าง ๆ กัน แต่ควรทำพร้อม ๆ กันไปหลายวิธีเพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง

4. หลักการมีส่วนร่วม ถือเป็นหลักการที่มีความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนตั้งแต่การเลือกตั้งสมาชิกสภา หรือผู้บริหารท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการบริหารงานตั้งแต่การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร แสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจทำอะไรอย่างใด รวมทั้งการตรวจสอบและการประเมินผลงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสุดท้ายประชาชนย่อมมีสิทธิเหนือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีอำนาจในการถอดถอนผู้บริหาร หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นที่ประชาชนเห็นว่าปฏิบัติงานเสียหาย ล้มเหลวหรือมีพฤติกรรมเสื่อมเสีย

นอกจากนี้กฎหมายยังได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่

1. กฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา 76 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น

2. พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เช่นในมาตรา 16(16) กำหนดให้เทศบาลส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นอย่างน้อย ได้แก่

1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ทั้งแผนพัฒนา 5 ปี และแผนพัฒนาประจำปี เนื่องจากแผนพัฒนาเป็นเครื่องชี้ทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น และเป็นตัวกำหนดแนวทางการจัดสรรทรัพยากร รวมทั้งงบประมาณ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยให้ประชาชน

1.1 มีส่วนร่วมในการคิด และกำหนดจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยร่วมเสนอปัญหา ความต้องการและร่วมเสนอโครงการ / กิจกรรม เพื่อการพัฒนาในรูปแบบกระบวนการประชาคม

1.2 มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมว่าทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นจะเดินไปในทางใด ควรทำอะไรก่อน อะไรหลัง เป็นต้น

1.3 ร่วมดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติสามารถดำเนินการได้หลายวิธี ได้แก่ ดำเนินการเอง อุดหนุนงบประมาณให้หน่วยงานอื่น ๆ เป็นผู้ดำเนินการ รวมทั้งสามารถอุดหนุนงบประมาณให้ประชาชน (กลุ่ม) เป็นผู้ดำเนินการได้

1.4 ร่วมประเมินผล เมื่อดำเนินโครงการแล้ว ผู้ที่จะประเมินผลได้ดีที่สุดคือ ประชาชนเพราะประชาชนสามารถบอกได้ชัดเจนว่าโครงการนั้น ๆ มีประโยชน์มากน้อยเพียงใด

2. มีส่วนร่วมในการจัดซื้อ-จัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่นกรณีของ เทศบาล ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของเทศบาล พ.ศ. 2535 กำหนดให้เทศบาลแต่งตั้งผู้แทนชุมชนร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อ-จัดจ้าง ให้เกิดความถูกต้องโปร่งใสและเป็นธรรม เป็นต้น

3. ประชาชนมีสิทธิเข้าร่วมประชุมสภาท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องแจ้งวาระการประชุมให้ประชาชนทราบทุกครั้ง และอำนวยความสะดวกในการให้ประชาชนเข้าร่วมสังเกตการณ์ประชุมสภา

4. ประชาชนมีสิทธิในการเสนอฎีกาข้อบังคับของท้องถิ่นเพื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกกฎข้อบังคับของท้องถิ่น ตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542

5. ประชาชนมีสิทธิถอดถอนผู้บริหาร และสมาชิกสภาท้องถิ่นที่มีความประพฤติเสื่อมเสียได้ตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการลงคะแนนเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542

โดยสรุปองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องสร้างระบบ กลไก ที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในทุกขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม

5. หลักความรับผิดชอบ หลักข้อนี้มุ่งเน้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตระหนักในอำนาจหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อประชาชน มีความใส่ใจต่อปัญหาของชุมชน และมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้บรรลุผลโดยไม่เลือกปฏิบัติและมีความกล้าหาญที่จะยอมรับผลการกระทำโดย

5.1 การจัดบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพเป็นธรรมและทั่วถึงทั้งในและนอกสถานที่ ให้ประชาชนเป็นที่พึ่งได้เมื่อเกิดความเดือดร้อน

5.2 เอาใจใส่ต่อปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร้องทุกข์ และแจ้งความเดือดร้อนได้สะดวกและมีผู้รับเรื่องราวร้องทุกข์ประจำหมู่บ้าน

5.3 มีความจริงใจในการนำโครงการ / กิจกรรมที่เสนอโดยประชาชน/ ประชาคม นำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมโดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วน

5.4 นำเอาโครงการ / กิจกรรม ที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบังคับหรือกฎหมายเกี่ยวกับงบประมาณ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามที่สัญญาไว้กับประชาชน หากทำไม่ได้ก็ต้องแจ้งให้ประชาชนทราบ

6. หลักความคุ้มค่า เป็นการเน้นประสิทธิภาพในการบริหารงานโดยใช้ทรัพยากร/ งบประมาณ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน รวมทั้งการรักษาทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นให้สมบูรณ์และยั่งยืน โดยควรดำเนินการ ดังนี้

6.1 การดำเนินแผนงาน/โครงการ จะต้องมีการจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วนว่าควรจะทำโครงการอะไรก่อน – หลัง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

6.2 ในการจัดซื้อ-จัดจ้าง ต้องมุ่งมั่นให้เกิดการประหยัด หากสามารถต่อรองราคากับผู้รับจ้างให้ได้ราคาที่ต่ำกว่างบประมาณที่ตั้งไว้ก็จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีงบประมาณเหลือไปดำเนินการในโครงการอื่นเพิ่มขึ้น และทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์มากขึ้น

6.3 มีการรณรงค์ให้ทุกฝ่ายรวมทั้งประชาชนในพื้นที่ให้มีความประหยัดในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งควรมีกิจกรรมบำรุงทรัพยากรธรรมชาติให้ใช้ได้นาน

6.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ ไม่ให้รั่วไหลสูญเปล่า โดยสภาท้องถิ่นสามารถมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่ในการติดตาม ตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของฝ่ายบริหาร

6.5 การบริหารจัดการครุภัณฑ์ต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดทำทะเบียนคุมให้ชัดเจนและเป็นปัจจุบัน และควบคุมการใช้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และประโยชน์ต่อส่วนรวม

6.6 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรคำนึงถึงความคุ้มค่าของการกระทำ เช่น อบต.บางแห่งยังไม่มีเครื่องมือในการจัดเก็บขยะ ไม่มีรถและพนักงานจัดเก็บขยะ แต่กลับใช้งบประมาณจัดซื้อถังขยะแจกให้ประชาชน เพื่อรองรับขยะโดยไม่มีผู้จัดเก็บขยะ การใช้ประโยชน์ไม่คุ้มค่าก็ไม่สมควรกระทำ

จะเห็นได้ว่าหลักธรรมาภิบาล 6 ประการข้างต้น เป็นหลักพื้นฐานที่สามารถนำไปประพฤติปฏิบัติได้จริง มีเป้าหมาย เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการปฏิบัติงานและความประหยัด ดังนั้น ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรตระหนักและมองเห็นความสำคัญ ในการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานเพื่อ

เป้าหมาย 4 ป. ได้แก่ ประชาชน ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประหยัด และโดยเฉพาะในเรื่องของความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของประชาชน ตลอดจนการยึดหลักกฎหมายในการปฏิบัติงานซึ่งถือว่าเป็นหัวใจในการบริหาร ในขณะเดียวกันก็ต้องสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนในเรื่องบทบาท หน้าที่ การมีส่วนร่วม เพื่อระดมความคิด แสวงหาความรู้ความสามารถของประชาชนเพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการเสียสละ พัฒนาท้องถิ่นเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม อันจะเป็นการสร้างรากฐานประชาธิปไตยที่ประชาชนมีส่วนร่วม และเป็นเจ้าของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

6. คุณภาพการให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันจะต้องอาศัยหลักธรรมาภิบาล นอกจากนี้การดำเนินการขององค์กรที่มีประสิทธิภาพย่อมเป็นปัจจัยสำคัญในการให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้รับความพึงพอใจ โดยมีกฎหมาย “พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ” เป็นตัวกำหนดทิศทางการบริหารงานขององค์กรภาครัฐต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการบริหารองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เพียงแต่จะปฏิบัติหน้าที่เฉพาะเท่าที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น แต่หมายถึงการมีประสิทธิภาพ การมีมาตรฐานและวิธีการทำงานตามหลักของการบริการองค์กรได้แก่ คน เงิน การบริหาร และการตรวจสอบ โดยมีเป้าหมายให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ซึ่งจากพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งได้กำหนดแนวคิดเรื่องของการบริหารราชการไว้ จึงได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์เรื่องท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องปฏิบัติอยู่ 2 เรื่องสำคัญ คือ (ศูนย์พัฒนาการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น. 2548 : 19)

1. การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน
 - 1.1 การกระจายอำนาจการตัดสินใจ
 - 1.2 การจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการร่วม (One Stop Service)
2. การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน
 - 2.1 การกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงาน
 - 2.2 การจัดทำระบบติดตามงาน
 - 2.3 การรับฟังข้อร้องเรียนของประชาชนในท้องถิ่น
 - 2.4 การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 2.5 การประเมินความพึงพอใจของประชาชน ว่าประชาชนมีความพึงพอใจในการได้รับบริการจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่ เช่นการจัดทำตู้รับฟังความคิดเห็นต่อการให้บริการ

7. การบริหารเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล

เทศบาลตำบลเป็นองค์กรหนึ่งที่ได้บริหารงานโดยการกำหนดกลไกอำนาจของภาครัฐในการบริหารจัดการทรัพยากร ทั้งด้านเศรษฐกิจสังคม ชุมชน และกลุ่มคนเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในทุก ๆ ด้าน อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติ ซึ่งเทศบาลโดยการบริหารงานของราชการการเมืองกับข้าราชการทุกคนในสังกัดได้ทำหน้าที่เป็นแกนนำในการผลักดันแนวคิดและสร้างการยอมรับร่วมกัน ในทุกระดับด้วยแนวคิดที่ว่า การบริหารงานที่ดีของรัฐเป็นรากฐานที่ดีของการพัฒนาคนให้ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยสามารถพิสูจน์ได้จากตัวชี้วัดหลายประการที่เทศบาลได้ให้บริการแก่ประชาชน สังคมและองค์กรต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ความสำเร็จในการบริหารงานที่ดี

มีศักยภาพประชาชนได้รับผลประโยชน์อย่างคุ้มค่าเป็นพลังขับเคลื่อนที่ดีและเป็นเครื่องยืนยันว่าการบริหารงานที่ดีมีประสิทธิภาพสูงสามารถพัฒนาคน ชุมชนและสังคมในเขตเทศบาลตำบล ได้อย่างต่อเนื่องตลอดมาโดยอาศัยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

8. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล

จากการบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล ตามบทบัญญัติของกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2540 ระบุไว้อย่างชัดเจนในหลายมาตราว่า รัฐจะต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง รวมทั้งพัฒนาท้องถิ่นโดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นหลัก นอกจากนี้ยังกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารบุคคล การเงินการคลังและมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ ดังนั้น รัฐบาลจึงส่งเสริมสนับสนุนให้เป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจและการบริหารการจัดการที่ดี รัฐบาลได้ตั้งงบประมาณเงินอุดหนุน ไว้ที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นรางวัลให้กับองค์กรส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารการจัดการที่ดีนอกจากนี้ ยังมีปัจจัยอื่นที่ส่งผลให้การบริหารการจัดการประสบผลสำเร็จ ดังนี้

8.1 ความมุ่งมั่นของผู้บริหารที่กำหนดนโยบายเพื่อให้ประชาชนในชุมชนร่วมกันที่จะดำเนินการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน การตัดสินใจทางการเมืองร่วมกันให้ท้องถิ่นทุกแห่งได้ดำเนินการบริหารการจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล จะประสบผลสำเร็จเมื่อมีการตัดสินใจทางการเมืองร่วมกันซึ่งเป็นหลักประกันให้การวางแผนและดำเนินงานมีความสอดคล้องกันในระดับจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัด นายกเทศมนตรี จะต้องมีการตัดสินใจทางการเมืองร่วมกันในการบริหารการจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล

8.2 สร้างกลไกการประสานงานและการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชนในเขตเทศบาลนั้น ๆ เข้ามาร่วมดำเนินการตั้งแต่การระบุปัญหา กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาและการดำเนินการ

8.3 การมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญต่อการดำเนินงานและการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและสามารถช่วยเหลือตนเอง

8.4 นวัตกรรม (Innovation) การบริหารการจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาลควรมีการดำเนินงานตามแนวคิดใหม่ ๆ ที่จะทำให้เกิดการพัฒนาไปในแนวทางที่ดีกว่า

จากแนวคิดและหลักดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการสร้างธรรมาภิบาลให้เข้มแข็งจำเป็นต้องพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน ทั้ง 3 ส่วน คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ซึ่งในภาครัฐได้มีการดำเนินการไปมากแล้ว แต่คงจะต้องใช้เวลาอีกนานในการที่จะทำให้ระบบราชการโปร่งใสได้สำหรับภาคเอกชนจำเป็นต้องเสริมสร้างให้เกิดธรรมาภิบาลขึ้น โดยควรมีการปฏิรูปภาคธุรกิจเอกชนให้เกิดความเข้มแข็งและความสุจริต ส่วนภาคประชาสังคม ควรให้ความเข้มแข็งโดยให้มีส่วนร่วมในระบบการบริหารจัดการเทศบาลมากขึ้น ส่วนเรื่องที่มีผลต่อความสำเร็จของการบริหารการจัดการตามหลักธรรมาภิบาล สรุปได้ว่าหลักสำคัญที่ทำให้การบริหารการจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาลสำเร็จนั้น คือ ความมุ่งมั่นของผู้บริหาร การตัดสินใจร่วมกันทางการเมืองการสร้างกลไกประสานงานและ

การทำงานร่วมกัน และการมีส่วนร่วมของชุมชน และการมีนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารจัดการเทศบาล และที่สำคัญคือการบริหารการจัดการในหลักความโปร่งใสที่ประชาชนและเอกชนสามารถตรวจสอบได้

แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

1. ความหมายของการกระจายอำนาจ

อุทัย หิรัญโต (2530 : 10) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจว่า การกระจายอำนาจ หมายถึง หลักการปกครองหรือการบริหารราชการแผ่นดินที่โอนอำนาจทางการปกครองและการบริหารให้แก่หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีอำนาจดำเนินกิจการภายในอาณาเขตของตนโดยปราศจากการแทรกแซง มีอิสระที่จะดำเนินกิจการต่าง ๆ แต่อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐเพื่อให้เกิดความมั่นคงของชาติและมีมาตรฐานในการดำเนินงาน

ประยงค์ เต็มขวลา (2540 : 20) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจไว้ว่าการกระจายอำนาจ หมายถึง การลดอำนาจการควบคุมที่เคยรวมศูนย์ไว้เดิม เช่นรัฐบาลหรือการบริหารราชการส่วนกลาง เพื่อให้ผู้รับผิดชอบในพื้นที่ เช่น ราชการบริหารส่วนภูมิภาคหรือการบริหารส่วนท้องถิ่น และหรือองค์การภาคเอกชนดำเนินการแทน

โกวิท พวงงาม (2545 : 3) ได้อธิบายความของการกระจายอำนาจ (Decentralization) ว่า เป็นการกระทำหรือมาตรการที่รัฐบาลกลางหรือราชการส่วนกลางได้มอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดทำกิจการหรือบริการสาธารณะบางเรื่องภายในเขตของแต่ละท้องถิ่นหรือโอนภารกิจบริการสาธารณะบางกิจการจากรัฐไปให้หน่วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พงศ์สันต์ ศรีสมทรัพย์ และชลิดา ศรมณี (2545 : 167) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจ ว่าเป็นการบริหารที่มอบอำนาจในการตัดสินใจแก่ผู้บริหารในระดับรอง ๆ ลงมาหากว่ามีการมอบอำนาจให้ในสิ่งสำคัญ ๆ ใดหลาย ๆ ประการก็เรียกว่าได้มีการกระจายอำนาจมาก

2. หลักการกระจายอำนาจ

สุสดี สัตยมานะ และสุพัตรา เพชรมณี (2523 : 39-41) ได้กล่าวถึงหลักการกระจายอำนาจว่า ประกอบด้วยหลักการต่าง ๆ ดังนี้

1. ถ้ารัฐบาลให้มีการกระจายอำนาจในท้องถิ่นจะให้มีความอย่างใด จะขยายหรือลดอำนาจอย่างไรก็ได้

2. การกระจายอำนาจเป็นการกระจายภาระหน้าที่พร้อมทั้งอุปกรณ์ที่จะปฏิบัติหน้าที่นั้นให้สำเร็จ

3. การกระจายอำนาจที่แท้จริง เป็นการกระจายอำนาจด้วยตนเองของท้องถิ่นที่ทำอะไรในเขต ที่วางไว้ตามวิธีการที่ท้องถิ่นนั้นเห็นสมควร

4. การกระจายอำนาจ จะต้องกระจายความรับผิดชอบด้วย เมื่อกระจายงานและอำนาจหน้าที่ที่จะดำเนินไปแล้ว ผู้มอบอำนาจก็ต้องรับผิดชอบในผลงานนั้น ซึ่งผิดกับการแบ่งอำนาจและมอบอำนาจ ซึ่งผู้รับมอบจะต้องรับผิดชอบ

จรัส สุวรรณมาลา (2538 : 80-81) กล่าวการกระจายอำนาจไว้ว่าควรจะอาศัยหลักการ 2 ประการต่อไปนี้

1. หลักผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) คือ กิจกรรมใดที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ภายในท้องถิ่นแห่งใดแห่งหนึ่ง โดยเฉพาะ ไม่กระทบทั้งในทางบวกและทางลบต่อผู้คนที่อื่น ๆ หรือที่เรียกกันว่าไม่มีผลล้นออก (Spillover Effects) ก็ให้ถือว่าเป็นกิจกรรมนั้นเป็นหน้าที่ของรัฐบาลท้องถิ่น แต่กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของชาติโดยส่วนรวมหรือเป็นกิจกรรมที่กระทบต่อผลประโยชน์ของผู้คนหลายพื้นที่ก็ให้ถือว่าเป็นกิจกรรมเหล่านี้ได้ การประสานประโยชน์และรักษาความเป็นธรรมในสังคมเป็นหน้าที่ของรัฐบาลในสังคม เป็นหน้าที่หลักของรัฐบาลระดับชาติโดยตรง

2. หลักประสิทธิภาพในการจัดการ (Management Efficiency) คือ การจัดทำกิจกรรมใด ๆ ควรต้องประหยัด ถ้าสามารถใช้เงินจำนวนน้อยที่สุด เพื่อทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้คนที่ได้จำนวนมากที่สุด ก็นับว่าเป็นการดีอันว่าบริการสาธารณะหรือที่เรียกว่า Public Goods ซึ่งมักจะมีลักษณะโครงสร้างต้นทุน และการใช้บริการที่เป็นแบบเฉพาะดังกล่าว คือ มีต้นทุนคงที่ทุกสัดส่วนที่สูง มีต้นทุนแปรผันต่อหน่วยของการให้บริการต่ำหรือไม่แปรผันเลย ฉะนั้น การจัดการบริการสาธารณะบางประเภทต้องเป็นการจัดสำหรับชุมชนใหญ่พอสมควรจึงจะประหยัดต้นทุน เช่น ไฟฟ้าโทรศัพท์ เป็นต้น

โกวิท พวงงาม (2545 : 22-23) ได้อธิบายกรอบแนวคิดในการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ยึดหลักการและสาระสำคัญ 3 ด้าน คือ

1. ด้านความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารจัดการ และการเงินการคลังของตนเอง โดยยังคงรักษาความเป็นรัฐเดี่ยวและความมีเอกภาพของประเทศ การมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และความมั่นคงของชาติเอาไว้ได้ตลอดจนการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองท้องถิ่น ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย

2. ด้านการบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นรัฐต้องกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของตนเองได้มากขึ้นโดยปรับบทบาทและภารกิจของราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคและเพิ่มบทบาทให้ส่วนท้องถิ่นเข้าดำเนินการแทน ส่วนกลางและส่วนภูมิภาครับผิดชอบในการกึ่งมหภาคและภารกิจที่เกินกว่าขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการได้โดยกำกับดูแลท้องถิ่นในด้านนโยบายและกฎหมายเท่าที่จำเป็น ให้การสนับสนุนส่งเสริมด้านเทคนิควิชาการและตรวจสอบติดตามประเมินผล

3. ด้านประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรัฐต้องกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณะให้ดีขึ้นหรือไม่ต่ำกว่าเดิมมีคุณภาพมาตรฐานการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความโปร่งใสมีประสิทธิภาพและรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการให้มากขึ้นรวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนภาคประชาสังคมและชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมดำเนินงานและติดตามตรวจสอบสรุปได้ว่า หลักสำคัญในการกระจายอำนาจเพื่อเป็นการกระจายอำนาจในการบริหารงานจากรัฐบาลกลางให้กับหน่วยงานระดับรองลงมา ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยคำนึงถึงหลักผลประโยชน์สาธารณะและหลักประสิทธิภาพในการจัดการโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการบริหารเพื่อสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

1. ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

ปรัชญา เวสารัชช์ (2530 : 424-425) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นว่าเป็น การปกครอง ซึ่งกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นหนึ่งหรือหลาย ๆ ท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการภายในขอบเขต กิจกรรมที่รัฐมอบหมายให้กระทำได้ การปกครองในลักษณะนี้ถึงแม้จะเป็นอิสระ แต่มิได้เป็นอิสระ โดยสิ้นเชิงจากอำนาจของรัฐ และมีใช่เป็นอิสระในการดำเนินการทุกประเภทในท้องถิ่นได้โดยสิ้นเชิง นอกจากนี้เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพท้องถิ่นจำเป็นต้องมีองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการปกครองท้องถิ่นและเพื่อให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนหน่วยในการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีประชาชนร่วมดำเนินการไม่ว่าในฐานะผู้ปกครองท้องถิ่นผู้เลือกตั้งตัวแทนเข้ามาปกครอง ผู้กำหนดเสนอแนวนโยบาย ผู้ควบคุม หรือผู้เข้าร่วมในรูปแบบอื่น

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2535 : 7) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่นเป็น ระบบการปกครองที่มีผลสืบเนื่องมาจาก การกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐและโดยนัยนี้เกิด การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ องค์การนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง

วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ (2549 : 415) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่าการ ปกครองท้องถิ่น หมายถึง การจัดระเบียบการปกครองตามหลักการกระจายอำนาจปกครอง (Decentralization) โดยรัฐหรือรัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นไปดำเนินการปกครอง ตนเอง และจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างเพื่อสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยมีอิสระตามสมควรภายในขอบเขตของกฎหมาย การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นนี้ทำให้สภาพการ ปกครองตนเอง หรือการปกครองตนเองในท้องถิ่น (Local Self Government)

2. หลักการของการปกครองท้องถิ่น

อุทัย หิรัญโต (2530 : 22) ได้กล่าวถึงระบบการปกครองท้องถิ่น จะต้องประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. สถานะตามกฎหมาย หมายความว่า ถ้าประเทศใดกำหนดเรื่ององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการ ปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

2. ลักษณะพื้นที่เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดระดับขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์และความสำคัญในการปกครองตนเองของ ประชาชน จึงมีกฎเกณฑ์ที่แน่นอนที่จะกำหนดขอบเขตและระดับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. การกระจายอำนาจหน้าที่ การที่จะกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจ หน้าที่ที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลกลางเป็นสำคัญ องค์ประกอบทั้ง 3 ประการนี้จำเป็นต้องมีครบถ้วนแต่จะมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความจำเป็นของ ท้องถิ่น สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและนโยบายทางการเมืองการบริหารของรัฐบาลที่จะ อำนาจไว้ในขณะนั้น

วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ (2549 : 415-421) กล่าวถึงหลักการของการปกครองท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. เป็นการปกครองชุมชนหรือท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งของประเทศ ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองที่อยู่ในระดับพื้นฐานล่างสุดของสถาบันการปกครองประเทศ และเป็นการปกครองระดับรองลงมาจากการปกครองระดับภูมิภาคและระดับประเทศหรือระดับกลาง ดังนั้น การปกครองท้องถิ่นยังคงอยู่ในกำกับหรือควบคุมดูแลของหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคและรัฐบาลกลางซึ่งส่วนกลางหรือรัฐบาลกลางจะต้องคำนึงถึงประโยชน์และความมั่นคงของรัฐหรือประเทศโดยรวม

2. เมืองการหรือหน่วยการปกครองที่ได้จัดตั้งขึ้นเป็นนิติบุคคลแยกไปต่างหากจากรัฐบาล คือ มีการจัดตั้งองค์การหรือหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นขึ้น เพื่อดำเนินการปกครองและจัดให้บริการสาธารณะในเขตพื้นที่ที่กำหนด โดยมีรายได้ ทรัพย์สิน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเป็นของตนเองสำหรับการจัดองค์การและการบริหารของหน่วยการปกครองท้องถิ่นโดยทั่วไปมักจะจัดเป็น 2 ฝ่าย ได้แก่ องค์การฝ่ายบริหาร และองค์การฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น นอกจากนี้หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีรายได้เป็นของตนเอง มีอำนาจในการเก็บภาษีและรายได้อื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อนำมาจัดทำงานงบประมาณกำหนดการใช้จ่ายในการดำเนินกิจการของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่นได้ส่วนในด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานประจำนั้น เป็นผู้ที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นจ้างมาด้วยเงินงบประมาณของท้องถิ่นเอง และมีหน้าที่ปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์การฝ่ายบริหารดังกล่าวข้างต้น

3. มีการเลือกตั้งเจ้าหน้าที่ดำเนินงาน องค์การหรือหน่วยการปกครองท้องถิ่นเกิดจากแนวความคิดของหลักการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง หรือรัฐบาลกลางไปยังท้องถิ่นซึ่งรัฐบาลกลางได้มอบอำนาจหน้าที่บางอย่างในทางปกครองและในการจัดให้บริการสาธารณะให้แก่ท้องถิ่นรับไปดำเนินการด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ดำเนินงานของตนเอง การบริหารหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ดำเนินงานซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน การเลือกตั้งนับได้ว่าเป็นลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้เลือกหัวหน้าฝ่ายบริหารหรือองค์การฝ่ายนิติบัญญัติโดยประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้เลือกหัวหน้าฝ่ายบริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น การเลือกตั้งดังกล่าวต้องเป็นไปตามรูปแบบประชาธิปไตย และต้องมีการเลือกตั้งตามกำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายด้วย ซึ่งเป็นการไปตามครรลองของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

4. ต้องมีอิสระในการดำเนินการกิจการของท้องถิ่น องค์การหรือหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระของตน (Autonomy) ในการดำเนินการกิจการของท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ได้เองโดยไม่ต้องมีคำสั่งจากส่วนกลาง มีอำนาจวินิจฉัย ตัดสินใจ และสั่งการในการปฏิบัติหน้าที่ภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด และดำเนินการด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของตนเอง ส่วนกลางเพียงแต่ควบคุมเท่านั้น การใช้อำนาจอิสระของท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตที่เหมาะสม ถ้าหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีอำนาจน้อยเกินไปก็ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่น และประชาชนได้สมเจตนารมณ์ของการปกครองท้องถิ่น แต่ถ้าหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีอำนาจมากเกินไปจนไม่มีขอบเขต หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นก็จะมีสภาพไม่ต่างกับรัฐอธิปไตย

3. วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

ประยัต หงส์ทองคำ (2526 : 13-17) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นไว้ ดังนี้

1. เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถานที่ให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน กล่าวคือ ตามหลักการปกครองท้องถิ่นนั้นถือว่าหลักการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองหรือมีส่วนร่วมเข้าดำเนินกิจการของท้องถิ่นด้วยตนเองอย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะโดยสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนเลือกตัวแทนของตนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในฐานะฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การปฏิบัติหน้าที่อันมีลักษณะแตกต่างกันของประชาชนในท้องถิ่นดังกล่าวมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ถึงกระบวนการปกครองตนเองในท้องถิ่นอันเป็นพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติเป็นอย่างดี

2. เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักหลักการปกครองตนเอง หลักการอันถือได้ว่าเป็นหัวใจที่สำคัญประการหนึ่งของระบอบประชาธิปไตยก็คือ เป็นการปกครองที่ประชาชนปกครองตนเอง มิใช่เป็นการปกครองอันเกิดจากคำสั่งหรือคำสั่งบังคับบัญชาจากเบื้องบน ดังนั้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องมีฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติรับผิดชอบบริหารกิจการของท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้อย่างเป็นอิสระและเจ้าหน้าที่ที่บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติต่างก็เป็นประชาชนในท้องถิ่นนั่นเอง การบริหารจึงต้องฟังเสียงประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ด้วย

3. เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากประเทศมีความกว้างใหญ่การรับรู้ปัญหาและความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นกระทำไม่ได้ทั่วถึงและในแต่ละท้องถิ่นก็มีความแตกต่างกันการขอรับบริการจากรัฐบาลกลางแต่เพียงอย่างเดียว อาจไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงและล่าช้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารเท่านั้นจึงจะสามารถสนองความต้องการนั้นได้

4. เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ ทุกประเทศพยายามที่จะพัฒนาเศรษฐกิจสังคมให้เจริญขึ้นทุกวิถีทางประกอบทั้งจำนวนพลเมืองก็เพิ่มขึ้น ปัญหาและความต้องการต่าง ๆ ก็เพิ่มทวีความซับซ้อนมากขึ้น รัฐบาลจึงจำเป็นต้องกระจายอำนาจโดยจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นเพื่อให้ดำเนินการต่าง ๆ สอนองความต้องการของประชาชน อันเป็นการแบ่งเบาภาระจากรัฐบาลกลางแต่รัฐบาลกลางก็ยังมีอำนาจตรวจสอบขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งว่าสามารถที่จะรับภาระให้บริการแก่ประชาชนได้เพียงพอหรือไม่ ถ้าไม่เพียงพอรัฐบาลกลางก็จะให้การอุดหนุนช่วยเหลือต่าง ๆ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นสามารถพัฒนาจนเป็นที่พึงของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539 : 28-32) สำหรับการปกครองท้องถิ่นของไทยในปัจจุบัน มี 2 รูปแบบด้วยกัน คือ

1. รูปแบบการปกครองท้องถิ่นทั่วไป ได้แก่

1.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) มีโครงสร้างการบริหาร คือ

สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแล

1.2 เทศบาล มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแล

1.3 องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีนายอำเภอเป็นผู้กำกับดูแล

2. รูปแบบการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ซึ่งมีฐานะเป็นทบวงการเมือง และนิติบุคคล โดยในประเทศไทยมีอยู่ 2 แห่งคือ

2.1 กรุงเทพมหานคร มีโครงสร้างการบริหาร คือ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สภากรุงเทพมหานคร และสภาเขต

2.2 เมืองพัทยา มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาเมืองพัทยา นายกเมืองพัทยา การปกครองท้องถิ่นของไทยในปัจจุบันมีหลายรูปแบบแตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องถิ่น โดยในสภาวการณ์ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ได้ทำให้ประชาชนมีความตื่นตัว และมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองตนเองมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ประกอบกับการพัฒนาของประเทศ ได้ทำให้ท้องถิ่นมีความเจริญขึ้นเป็นลำดับ จึงจำเป็นต้องปรับปรุงรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองตนเองให้มากที่สุด อันเป็นเป้าหมายสำคัญของการกระจายอำนาจการปกครอง แต่ทั้งนี้ การที่จะเปลี่ยนแปลงรูปแบบโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบใดก็ตาม จำเป็นจะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนขีดความสามารถทางการบริหารบุคคล การเงิน และการคลังของท้องถิ่นเหล่านั้นประกอบกันด้วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล

วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ (2549 : 430-444) ได้กล่าวถึงการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลไว้ดังนี้ เทศบาลได้เกิดขึ้นมาภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2476 โดยพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2476 เทศบาลเป็นรูปการปกครองท้องถิ่นไทยที่สมบูรณ์แบบซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงหลักการกระจายอำนาจมากที่สุดและได้กำหนดโครงสร้างของเทศบาลเป็นไปในทำนองรัฐบาลในระบอบรัฐสภาต่อมาเปลี่ยนแปลงเป็นลักษณะรูปแบบประธานาธิบดีเป็นรูปแบบการปกครองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างแท้จริง ในรูปเทศบาลในปัจจุบันดำเนินการตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 กับฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติมซึ่งได้กำหนดรายละเอียดการปกครอง และวิธีการบริหารงานไว้ดังนี้

1. การจัดตั้งเทศบาล

ตามกฎหมายเทศบาลแบ่งเทศบาลเป็น 3 ประเภท ซึ่งเป็นการแบ่งตามขนาดเล็กใหญ่ของชุมชนในท้องถิ่นต่างๆ ที่มีสภาพแตกต่างกันเพื่อให้การดำเนินการกิจการของเทศบาลเหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องถิ่นเรียงตามลำดับเล็กใหญ่ ดังนี้ เทศบาลตำบลเป็นเทศบาลขนาดเล็กเทศบาลเมืองเป็นเทศบาลขนาดกลาง และเทศบาลนครเป็นเทศบาลขนาดใหญ่ การจัดตั้งเทศบาลนั้นจัดตั้งเป็นแห่ง ๆ ไป การยกฐานะของท้องถิ่นขึ้นเป็นเทศบาล นั้นถือความสำคัญของท้องถิ่นจำนวนและ

ความหนาแน่นของราษฎรในชุมชนนั้นและรายได้ที่คาดว่าจะสามารถจัดเก็บมาเป็นค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติหน้าที่บังคับไว้ตามกฎหมายได้ มีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1.1 เทศบาลตำบล กฎหมายเทศบาลมิได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้โดยเฉพาะเกี่ยวกับจำนวนราษฎรความหนาแน่นของราษฎรและรายได้ของท้องถิ่นเหมือนเทศบาลประเภทอื่น กฎหมายเทศบาลบัญญัติว่า เทศบาลตำบล ได้แก่ท้องถิ่นให้ทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล การจัดทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย นั้น ให้ระบุชื่อและเขตเทศบาลไว้ด้วย ดังนั้นการยกฐานะท้องถิ่นใดขึ้นเป็นเทศบาลจึงขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของรัฐบาลที่จะพิจารณาตามที่เห็นสมควร ซึ่งจะต้องเป็นท้องถิ่นที่มีราษฎรอยู่มากและมีความเจริญพอสมควร

1.2 เทศบาลเมือง การจัดตั้งเทศบาลเมืองทำได้ 2 กรณี คือ

1.2.1 ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัดทุกแห่งจัดทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทยจัดตั้งเป็นเทศบาลเมืองวันแต่จะตั้งเป็นเทศบาลนครก็ได้แต่จะตั้งเป็นเทศบาลตำบลไม่ได้

1.2.2 ท้องถิ่นอื่นๆ นอกจากท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดจะจัดตั้งเป็นเทศบาลเมืองไม่ได้ เว้นแต่ต้องเข้าหลักเกณฑ์ ดังนี้

1) เป็นชุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป
2) มีรายได้พอควรแก่การปฏิบัติหน้าที่ที่บังคับไว้สำหรับเทศบาลเมือง เมื่อเข้าหลักเกณฑ์ดังกล่าวก็ให้ดำเนินการเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

1.3 เทศบาลนคร ท้องถิ่นที่จะจัดตั้งเป็นเทศบาลนครต้องเข้าหลักเกณฑ์ ดังนี้

1.3.1 เป็นชุมชนที่มีราษฎรอยู่ตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป
1.3.2 มีรายได้พอควรแก่การปฏิบัติหน้าที่ที่บังคับไว้สำหรับเทศบาลเมืองเข้าหลักเกณฑ์ดังกล่าวก็ให้ดำเนินการเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลนครท้องถิ่นที่จะยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลนั้นจะต้องเข้าหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ และการจัดตั้งจะต้องจัดทำเป็น ประกาศกระทรวงมหาดไทย โดยประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตเทศบาลไว้ด้วยและเมื่อเป็นเทศบาลแล้วก็มีสภาพเป็นทบวงการเมืองซึ่งเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายด้วย

2. การจัดองค์การและการบริหาร

กฎหมายเทศบาลได้กำหนดรูปแบบโครงสร้างการ้องค์การและการบริหาร เทศบาลจำลองรูปแบบการปกครองแบบประธานาธิบดีกล่าวคือมีนายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงและสมาชิกสภาเทศบาลก็มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนเช่นกันองค์การของเทศบาลประกอบด้วยสภาเทศบาล และคณะเทศมนตรี หรือนายกเทศมนตรี

2.1 สภาเทศบาล สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกที่ราษฎรเลือกตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลมีจำนวนจำกัดไว้ตามประเภทเทศบาล ดังนี้

2.1.1 เทศบาลตำบลมีสมาชิกจำนวน 12 คน

2.1.2 เทศบาลเมืองมีสมาชิกจำนวน 18 คน

2.1.3 เทศบาลนครมีสมาชิกจำนวน 24 คน

2.2 นายกเทศมนตรี เทศบาลนั้นให้นายกเทศมนตรีคนหนึ่งซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีให้กระทำโดยวิธีการออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับนายกเทศมนตรีดำรงตำแหน่งนับตั้งแต่วันเลือกตั้งและ

มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปีนับตั้งแต่วันเลือกเมื่อนายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งให้จัดให้มีการเลือกตั้งขึ้นใหม่ภายใน 45 วันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีซึ่งมิใช่สมาชิกสภาเทศบาลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาลตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมายได้ตามจำนวนดังต่อไปนี้

2.2.1 เทศบาลตำบลให้มีรองนายกเทศมนตรีไม่เกิน 2 คน

2.2.2 เทศบาลเมืองให้มีรองนายกเทศมนตรีไม่เกิน 3 คน

2.2.3 เทศบาลนครให้มีรองนายกเทศมนตรีไม่เกิน 4 คน

นายกเทศมนตรีที่จะเข้ารับหน้าที่ต้องแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาลโดยไม่มีการลงมติความไว้วางใจทั้งนี้ภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีคณะเทศมนตรีมีอำนาจควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลกล่าวคือมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำงบประมาณควบคุมดูแลการบริหารของเทศบาลให้เป็นไปตามนโยบายและดูแลการปฏิบัติการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติรวมทั้งการส่งอนุญาตต่างๆตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลนอกจากนี้คณะเทศมตรียังมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องถิ่นโดยมีอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านและกำนันอีกด้วยการบริหารงานของเทศมนตรีมีนายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้าและถือว่าเทศมนตรีทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกันส่วนในการปฏิบัติงานประจำของเทศบาลนั้นมีพนักงานเทศบาลเป็นผู้ปฏิบัติการของเทศบาลโดยมีปลัดเทศบาลเป็นผู้บังคับบัญชาในงานประจำทั่วไปของเทศบาลนายกเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย เทศบัญญัติ และนโยบาย
 2. สั่ง อนุญาตและอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล
 3. แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกเทศมนตรีที่ปรึกษานายกเทศมนตรีและเลขาธิการนายกเทศมนตรี
 4. วางระเบียบเพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
 5. รักษาการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติ
 6. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติและกฎหมายอื่น
- นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขาธิการนายกเทศมนตรี ต้องไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

6.1 ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ การพาณิชย์ของเทศบาล บริษัทที่เทศบาลถือหุ้น หรือตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น เว้นแต่ตำแหน่งที่ต้องดำรงตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

6.2 รับเงินหรือประโยชน์ใดๆเป็นพิเศษจากส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ การพาณิชย์ของเทศบาล หรือบริษัทที่เทศบาลถือหุ้นนอกเหนือไปจากที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ การพาณิชย์ของเทศบาลหรือบริษัทที่เทศบาลถือหุ้นปฏิบัติกับบุคคลในธุรกิจการงานตามปกติ

6.3 เป็นคู่สัญญาหรือเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่ทำกับเทศบาลหรือการพาณิชย์ของเทศบาล หรือบริษัทที่เทศบาลถือหุ้นข้อความดังกล่าวข้างต้น

มิให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าวได้รับเบี้ยหวัด บำเหน็จบำนาญหรือเงินปีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกันและมีให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าวรับเงินตอบแทนค่าเบี้ยประชุมหรือเงินอื่นใดเนื่องจากการดำรงตำแหน่งกรรมการของรัฐสภา หรือวุฒิสภาผู้แทนราษฎร หรือสภาเทศบาล หรือสภาท้องถิ่นอื่น หรือกรรมการที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นโดยตำแหน่ง

2.3 การแบ่งส่วนราชการของเทศบาล

2.3.1 สำนักปลัดเทศบาล

2.3.2 ส่วนราชการอื่นตามที่นายกเทศมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงมหาดไทยการกำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักปลัดเทศบาลและส่วนราชการอื่นตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่นายกเทศมนตรีประกาศโดยความเห็นชอบของกระทรวงมหาดไทยให้มีปลัดเทศบาลคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและลูกจ้างเทศบาลรองจากนายกเทศมนตรีและรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำของเทศบาลให้เป็นไปตามนโยบายและมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมาย

3. หน้าที่ของเทศบาล เทศบาลมีหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายเทศบาล ดังนี้

3.1 เทศบาลตำบล มีหน้าที่ที่ต้องทำในเขตเทศบาลดังต่อไปนี้

- 3.1.1 รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- 3.1.2 ให้มีบำรุงทางบกและทางน้ำ
- 3.1.3 รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล
- 3.1.4 ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- 3.1.5 ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
- 3.1.6 ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
- 3.1.7 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- 3.1.8 บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

3.1.9 หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาลและอาจจัดทำกิจกรรมใดๆในเขตเทศบาลดังต่อไปนี้

- 1) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- 2) ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- 3) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- 4) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
- 5) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- 6) ให้มีการบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
- 7) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 8) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- 9) เทศพาณิชย์

3.2 เทศบาลเมือง เทศบาลเมืองมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลดังต่อไปนี้

- 3.2.1 กิจการตามที่ระบุไว้เป็นหน้าที่ที่เทศบาลตำบลต้องทำ
- 3.2.2 ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- 3.2.3 ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- 3.2.4 ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้
- 3.2.5 ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- 3.2.6 ให้มีและบำรุงส้วมสาธารณะ
- 3.2.7 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่นและเทศบาลเมืองอาจทำ

กิจการใดๆในเขตเทศบาลดังต่อไปนี้

- 1) ให้มีตลาดท่าเทียบเรือ หรือท่าข้าม
- 2) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
- 3) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- 4) ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
- 5) ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล
- 6) ให้มีการสาธารณสุข
- 7) จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
- 8) จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา
- 9) ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษา
- 10) ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์ และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- 11) ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมและรักษาความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่น
- 12) เทศพาณิชย์

3.3 เทศบาลนคร เทศบาลนครมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลดังต่อไปนี้

- 3.3.1 กิจการที่ระบุไว้ว่าเป็นหน้าที่ที่เทศบาลเมืองต้องทำ
- 3.3.2 ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
- 3.3.3 กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
- 3.3.4 ควบคุมสุขลักษณะและอนามัยในร้านจำหน่ายอาหารโรงแรมหรสพและ

สถานบริการอื่น

- 3.3.5 จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
- 3.3.6 จัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- 3.3.7 การวางผังเมืองและควบคุมการก่อสร้าง
- 3.3.8 การส่งเสริมการท่องเที่ยวและเทศบาลนครอาจทำกิจการอื่นตามที่

เทศบาลเมืองทำได้โดยหลักการเทศบาลมีหน้าที่ดำเนินการเฉพาะในเขตเทศบาลของตน แต่บางกรณีเทศบาลอาจดำเนินการนอกเขตหรือร่วมกับบุคคลอื่นได้ภายใต้เงื่อนไขคือนอกจากนี้เทศบาลยังสามารถทำกิจการนอกเขตได้เมื่อ

- 1) การนั้นจำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่อยู่ภายในเขตของตน

2) ได้รับความยินยอมจากสภาเทศบาล คณะกรรมการสุขาภิบาลสภา
จังหวัด หรือสภาตำบลแห่งท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องและ

3) ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและเทศบาลอาจทำ
การร่วมกับบุคคลอื่นโดยก่อตั้งบริษัทจำกัด หรือถือหุ้นในบริษัทจำกัดเมื่อ

(1) บริษัทจำกัดนั้นมีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อกิจการค้าขายอันเป็น
สาธารณูปโภค

(2) เทศบาลต้องถือหุ้นต้องมีมูลค่าเกินกว่าร้อยละ 40 ของทุนที่บริษัท
นั้นจดทะเบียนไว้ในกรณีที่มีหลายเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลถือ
หุ้นอยู่ในบริษัทเดียวกันให้นับหุ้นที่ถือกันร่วมกันและ

(3) ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
การเปลี่ยนแปลงจำนวนหุ้นที่เทศบาลถืออยู่ในบริษัทจำกัดต้องได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทยนอกจากนี้ได้อำนาจหน้าที่ของเทศบาลตั้งแต่สองแห่งขึ้นไปที่จะร่วมกันทำเพื่อให้
เกิดประโยชน์อย่างยิ่งก็ให้จัดตั้งเป็นโครงการขึ้นเรียกว่า “สหการ” มีสภาพเป็นทบวงการเมืองการ
จัดตั้ง ยุบเลิก

ข้อมูลทั่วไปเทศบาลตำบลนาคู

เทศบาลตำบลนาคู (2554 : 83) เทศบาลตำบลนาคู เดิมมีฐานะเป็นสุขาภิบาล จัดตั้งโดย
ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง จัดตั้งสุขาภิบาลในพื้นที่ อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกาศ
ณ วันที่ 15 มกราคม 2535 ประกอบด้วยพื้นที่ 12.60 ตารางกิโลเมตร และได้มีการเปลี่ยนแปลง
ฐานะเป็นเทศบาลตำบล โดยพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542
โดยมีผลเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542

ปัจจุบันสำนักงานเทศบาลตำบลนาคู ตั้งอยู่ บ้านนาคู หมู่ที่ 9 ถนนธนรัชต์ บ้านสายนา
คำ ตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ มีพื้นที่โดยประมาณ 7.54 ตารางกิโลเมตร หรือ
ประมาณ 4,713 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลนาคู เขตการปกครองหมู่บ้านในเทศบาล
ตำบลนาคู แบ่งออกเป็น 8 หมู่บ้าน ดังนี้ หมู่ที่ 1 บ้านนาคู หมู่ที่ 2 บ้านนาคู หมู่ที่ 6
บ้านวังเวียง หมู่ที่ 7 บ้านนาคลอง หมู่ที่ 9 บ้านสายนาคำ หมู่ที่ 10 บ้านนาคู หมู่ที่ 11
บ้านนาคู หมู่ที่ 12 บ้านนาคูพัฒนา จำนวนประชากรทั้งหมด 4,423 คน จำนวน 1,509 ครัวเรือน
มีความหนาแน่นเฉลี่ย 738.46 คน/ตารางกิโลเมตร

เทศบาลตำบลนาคู (2551 : 9) ส่วนราชการของเทศบาลตำบลนาคู ประกอบด้วย

สำนักปลัดเทศบาล ประกอบด้วย นักบริหารงานทั่วไป เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและ
แผน นิติกร บุคลากร เจ้าพนักงานธุรการ เจ้าหน้าที่เทศกิจ งานการเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่บริหารงาน
ทะเบียนและบัตร,เจ้าพนักงานทะเบียนและบัตร

กองคลัง ประกอบด้วย นักบริหารงานคลัง,นักวิชาการคลัง,นักวิชาการเงินและบัญชี
นักวิชาการพัสดุ เจ้าหน้าที่พัสดุ เจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้

กองช่าง ประกอบด้วย วิศวกร นายช่างโยธา ช่างโยธา ผู้ช่วยช่างโยธา
 กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย นักบริหารงานสาธารณสุขและ
 สิ่งแวดล้อม นักวิชาการส่งเสริมสุขภาพ เจ้าพนักงานธุรการ
 กองการศึกษา ประกอบด้วย นักพัฒนาชุมชน นักวิชาการศึกษา
 กองการประปา ประกอบด้วย เจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้ เจ้าพนักงานธุรการ
 เจ้าพนักงานพัสดุ พนักงานผลิตน้ำประปา พนักงานจดมาตรวัดน้ำ (ที่มาจากวิชาการและแผนงาน
 สำนักปลัดเทศบาลตำบลนาคู)
 โดยแยกจำนวนบุคลากรของเทศบาลตำบลนาคูออกเป็น ประเภท สำนักและกองต่างๆ
 ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนบุคลากรของเทศบาลตำบลนาคู

ประเภท	สังกัด (จำนวนคน)								รวม
	ฝ่าย บริหาร	ฝ่ายนิติ บัญญัติ	สำนัก ปลัดฯ	กอง คลัง	กอง ช่าง	กอง สาธารณสุข	กอง การศึกษา	กอง การประปา	
นายกเทศมนตรี	1	-	-	-	-	-	-	-	1
รองนายกฯ	2	-	-	-	-	-	-	-	2
สมาชิกสภาฯ	-	12	-	-	-	-	-	-	12
พนักงานเทศบาล	-	-	10	5	5	3	5	2	30
ลูกจ้างประจำ	-	-	3	-	1	2	-	3	9
พนักงานจ้าง	-	-	2	-	1	11	1	1	16
รวม	3	12	15	5	7	16	6	6	70

ที่มา : งานการเจ้าหน้าที่ สำนักปลัดเทศบาล

ข้อมูลของหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลนาคู

เทศบาลตำบลนาคู (2554 : 85) หมู่บ้านในเทศบาลตำบลนาคู แบ่งออกเป็น
 8 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านนาคู มีนายบุญทัย กลีบรัง เป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 นายอภิชาติ
 จิตเหลื่อมและนายสุบิน หาซิ่น เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน โดยควบคุมดูแลประชาชนทั้งหมดจำนวน
 761 คน บ้านจำนวน 218 หลังคาเรือน

หมู่ที่ 2 บ้านนาคู มีนายสังคม จิตจง เป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 นายเมิน เหลือผล
 และ นางฮู พรหมสา เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน โดยควบคุมดูแลประชาชนทั้งหมดจำนวน 1,095 คน
 บ้านจำนวน 232 หลังคาเรือน

หมู่ที่ 6 บ้านวังเวียง มีนายนิยม เขตบ้าน เป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6 นายวี สอนถึง และ นายพอ ช่อมะลิ เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน โดยควบคุมดูแลประชาชนทั้งหมด จำนวน 798 คน บ้าน จำนวน 232 หลังคาเรือน

หมู่ที่ 7 บ้านนาคลอง มีนางจิตติรัตน์ บุญแสน เป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7 นางอุไรวรรณ ภูติ และนางสุภักข์ บุญแสน เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน โดยควบคุมดูแลประชาชนทั้งหมด จำนวน 384 คน บ้านจำนวน 232 หลังคาเรือน

หมู่ที่ 9 บ้านสายนาคำ มีนายลาน รังหอม เป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 9 นายบุญโฮม รังริน นายรินทอง บุญแสน เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน โดยควบคุมดูแลประชาชนทั้งหมดจำนวน 626 คน บ้านจำนวน 165 หลังคาเรือน

หมู่ที่ 10 บ้านนาคู มีนายภูสิต จิตจง เป็นผู้ใหญ่บ้าน นางนิ่มนวล ท้าวสบาย และนางเสงี่ยม โคตรดี เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน โดยควบคุมดูแลประชาชนทั้งหมดจำนวน 573 คน บ้านจำนวน 201 หลังคาเรือน

หมู่ที่ 11 บ้านนาคู มีนายสมจัน สิมสาร เป็นผู้ใหญ่บ้าน นางวงเวียน เรืองอนันต์ และ นางสินธุ์ สุล่านาจ เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน โดยควบคุมดูแลประชาชนทั้งหมดจำนวน 805 คน บ้านจำนวน 238 หลังคาเรือน

หมู่ที่ 12 บ้านนาคูพัฒนา มีนายสมัย รังระริน เป็นผู้ใหญ่บ้าน นางสงวน ไพบุญและนางสุวัน ดำงาม เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน โดยควบคุมดูแลประชาชนทั้งหมดจำนวน 474 คน บ้านจำนวน 125 หลังคาเรือน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กัลยา เนติประวัติ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการยอมรับรูปแบบการจัดองค์การทางสังคมแบบใหม่ ตามหลักบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในองค์การภาครัฐ : กรณีสำนักงาน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผลการศึกษาพบว่า อายุ ตำแหน่งงาน ระดับการศึกษาระยะเวลาการปฏิบัติงาน และความรู้ความเข้าใจในหลักบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีนั้นมีความสัมพันธ์กับการยอมรับรูปแบบการจัดองค์การทางสังคมแบบใหม่

อุทัย ศรีชลลักษณ์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีกับระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ : ศึกษากรณีระบบการติดตามประเมินผลของ กองทัพบก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติในระบบการติดตามประเมินผลตามระบบ งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ และเพื่อศึกษารูปแบบของระบบการติดตามประเมินผล ที่เหมาะสมกับกองทัพบกตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เนื่องจากหลักการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดีเป็นหลักพื้นฐานในทุกกระบวนการทำงานของส่วนราชการ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความ เป็นธรรม ความสุจริตความมีประสิทธิภาพและผลประสิทธิผล ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า ระบบการติดตามประเมินผลของกองทัพบกตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ตามยุทธศาสตร์ ได้นำแนวทางหลักพื้นฐาน 6 ประการ ของหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมา ปฏิบัติเป็นรูปธรรมเพียงบางเรื่องเท่านั้น ซึ่งเป็นเรื่องที่มีกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับให้ส่วนราชการ ยึดถือปฏิบัติอยู่ก่อนแล้ว บางเรื่องได้เน้นรูปแบบแต่ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ส่วนเรื่องใหม่ ๆ

อยู่ระหว่างการเรียนรู้ พัฒนาหรือรอความชัดเจนจากหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบในเรื่องนั้นจัดทำคู่มือหรือแนวทางให้ส่วนราชการนำไปปฏิบัติ ระบบการติดตามประเมินผลที่เหมาะสมควรเป็นระบบที่มีความทันสมัย สามารถปฏิบัติได้ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการกำหนดระบบเพื่อเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย เจ้าหน้าที่จะต้องมีจรรยาบรรณและมีการเปิดเผยข้อมูลทุกขั้นตอน ระบบการประเมินผลควรเป็นการประเมินผลเชิงระบบทำการประเมินผลทุกขั้นตอนของวงจรงบประมาณ คือ ตั้งแต่ขั้นการวางแผน การบริหารงบประมาณหรือกระบวนการผลิตและผลผลิตผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น โดยประเมินตนเองและจากบุคคลภายนอกกองทัพ

รัชนิย เค้ามิม (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการบริหารงานตามหลักการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร มีความคิดเห็นด้วยในการนำการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยรวมเป็นรายหลัก 6 หลัก มาใช้อยู่ในระดับปานกลางโดยมีและค่อนข้างน้อย คือ หลักธรรมาภิบาลมีการติดตามประเมินผล โดยหน่วยงานเองและหน่วยงานภายนอก การจัดให้มีหน่วยงานรับเรื่องราวร้องทุกข์และขั้นตอนการปฏิบัติต่อเรื่องร้องทุกข์ในระยะเวลาที่กำหนดชัดเจน และการจัดให้มีระบบยกย่องเชิดชูผู้ปฏิบัติที่มีคุณธรรมดีเด่นหลักความรับผิดชอบ ได้แก่ มีการสร้างตัวชี้วัดในการประเมินเพื่อการพัฒนาการปฏิบัติงานและหลักความคุ้มค่า มีการจ้างเหมาเอกชนให้ดำเนินการด้านการบำรุงรักษาความสะอาด ความปลอดภัย และยานพาหนะ ผู้ปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร เพศหญิงมีการนำหลักการบริหารจัดการที่ดีโดยรวมหลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วมและหลักความรับผิดชอบต่างกันแต่รายได้เฉลี่ยต่อเดือนระยะเวลาในการปฏิบัติงาน มีการนำหลักการบริหารจัดการที่ดีโดยรวมมาใช้ในการบริหารงานมากกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

ภักดี ศรีเมือง (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกันเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านนิติธรรม ด้านคุณธรรม ด้านการมีส่วนร่วมด้านความรับผิดชอบต่อความคุ้มค่า และด้านความโปร่งใสตรวจสอบได้ตามลำดับประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนำหลัก ธรรมาภิบาลด้านความคุ้มค่าและด้านนิติธรรมมาบริหารแตกต่างกัน และประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความเห็นต่อการนำหลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ด้านความรับผิดชอบต่อความคุ้มค่า ด้านความโปร่งใสตรวจสอบได้และด้านนิติธรรมาภิบาล แตกต่างกัน

วิจิตรภรณ์ ไชยโคตร (2550 : 54-55) ได้ศึกษาการประเมินการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า

1. ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยส่วนรวมส่วนใหญ่เห็นว่า มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบรบือ โดยรวมและรายด้านจำนวน 6 ด้าน คือ ด้านนิติธรรม ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านความรับผิดชอบต่อด้านการมีส่วนร่วมและด้านความคุ้มค่า อยู่ในระดับปานกลางแต่สมาชิกสภาเทศบาล เห็นว่ามีการบริหารโดยรวมและเกือบทุกด้านอยู่ในระดับดี

2. ผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีสภาพแตกต่างในเรื่องเพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งเห็นว่ามีการบริหารงานของเทศบาลตำบลบรบือหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานเทศบาลตำบลบรบือ ดังนี้

3.1 ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลบรบือ มากที่สุดคือความโปร่งใสในการบริหารงาน รองลงมาคือปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการ การตรวจสอบ

3.2 ข้อเสนอแนะในการบริหารงาน มากที่สุด คือ ควรมีการสนับสนุนให้บุคคลองค์กรได้เข้าร่วมตรวจสอบการทำงานของเทศบาล เพื่อความโปร่งใส รองลงมาคือ ให้มีการจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการให้มากกว่านี้ และควรมีการสอบถามความต้องการชุมชนหรือทำประชาพิจารณ์ในการดำเนินโครงการต่าง ๆ

จตุพร ผ่องสุข (2550 : 53-54) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอนองพอก จังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาพบว่า

1. ประชาชนโดยรวมและจำแนกตามรายด้านมีความคิดเห็นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมและรายด้าน ทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้าน 2 ด้าน คือ ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุทธิรัตน์ จรรย์โกมล (2550 : 55-63) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนาเลา อำเภอนอนสรวง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า

1) ประชากรมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นรายข้ออยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยมากสุดในแต่ละด้าน ดังนี้ การนำนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นที่ยอมรับจากประชาชน มีความเที่ยงธรรมในการเลือกตั้งสรรหาบุคคลเข้ามาปฏิบัติงานด้านการเมืองมีการจัดช่องทางในการรับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และการจัดกิจกรรมในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานมีการอธิบายถึงปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานให้ประชาชนทราบและมีการส่งเสริมให้บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลใช้ทรัพยากรของหน่วยงานอย่างประหยัด 2) ประชากรที่มีรายได้และอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนาเลา โดยรวมและด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

อภิชาติ โชติชัชวาลย์กุล (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาเขตอำเภอนองพอก อำเภอชัยภูมิ จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า 1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก 2) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลเป็นรายด้าน จำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ พบว่าแตกต่างกันตามหลักนิธธรรมและหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามระดับการศึกษาและระยะเวลาในการทำงานพบว่าไม่แตกต่างกัน

ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 3) ปัญหาและแนวทางในการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า จะต้องมีการทำงานแบบโปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และมีความยุติธรรม มีการวางแผน การทำงานร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับประชาชน

บุษกรณ์ กกรัมย์ (2551 : 48-61) ได้ศึกษาการประเมินการบริหารงานตามหลักการ บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า 1) ผู้ที่เกี่ยวข้องมีการ ประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน พบว่า อยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความโปร่งใส และมีการประเมินนโยบายอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหา น้อย 3 อันดับ คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความรับผิดชอบ 2) ผู้ที่ เกี่ยวข้องเพศชาย มีการประเมินเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของ เทศบาลตำบลท่าคันโท เฉพาะด้านหลักความคุ้มค่ามากกว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 3) ผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี ส่วนใหญ่มีการประเมินเกี่ยวกับการ บริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลท่าคันโท โดยรวมและเป็นราย ด้าน 3 ด้าน คือ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วมและด้านหลักคุณธรรม มากกว่าผู้ที่ มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีอายุระหว่าง 26-53 ปี อายุระหว่าง 36-50 ปีและอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีการ ประเมินเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลท่าคันโท โดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรมด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักการมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีอาชีพผู้นำชุมชน และมากกว่าอาชีพประชาชนโดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลัก ความโปร่งใส และด้านหลักคุณธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุตาภรณ์ คำมุกชิก (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ ปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ประชาชนที่มีเพศอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลโนน สะอาด โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิสิทธิ์ พิศกุล (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการ บริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีในการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลนาข่า อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี ในการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลนาข่า อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลนาข่า สามารถนำข้อเสนอสู่ที่ได้จากการ วิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการการบริหารจัดการงานภายในองค์กร การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล และการให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง

เจนยุทธ์ อุ่นเจริญทวีสิน (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จอำเภอสุมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสมเด็จ ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน เห็นว่ามีปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสุมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน และปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เป็นรูปแบบเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารงาน และปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่แตกต่างกันและการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน โดยเฉพาะในเรื่องของความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของประชาชนตลอดจนการยึดหลักกฎหมายในการปฏิบัติงานซึ่งถือว่าเป็นหัวใจในการบริหารในขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องสร้างความเข้าใจแก่ประชาชน ในเรื่องบทบาทหน้าที่ การมีส่วนร่วมเพื่อระดมความคิดแสวงหาความรู้ ความสามารถของประชาชนเพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมเสียสละ พัฒนาท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นโดยส่วนร่วม อันจะเป็นรากฐานของประชาธิปไตยที่ประชาชนมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ หัวหน้าครอบครัวที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 1,611 ครอบครัว/คน (เทศบาลตำบลนาคู แบบรายงานบัญชีคนในบ้าน (ทร.14) งานทะเบียนราษฎรเทศบาลตำบลนาคู 2554)

2. กลุ่มตัวอย่าง (Samples) ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ หัวหน้าครอบครัว จำนวน 320 คน ที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้มาโดยการคำนวณจากสูตรของทาร์ยามาเน่ กรณีทราบขนาดประชากร ดังนั้

$$n = \frac{N}{(1 + Ne^2)}$$

เมื่อ n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)

N คือ จำนวนประชากร(คน)

e คือ ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (กำหนดใช้ 0.05)

ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาในครั้งนั้ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิและแบบเป็นระบบ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างครอบครัวจำแนกตามหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลนาคู

ลำดับที่	หมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลนาคู	จำนวนครัวเรือนและกลุ่มตัวอย่าง	
		หัวหน้าครอบครัว ของครัวเรือน (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	หมู่ที่ 1	218	43
2	หมู่ที่ 2	311	62
3	หมู่ที่ 6	232	46
4	หมู่ที่ 7	121	24
5	หมู่ที่ 9	165	33
6	หมู่ที่ 10	201	40
7	หมู่ที่ 11	238	47
8	หมู่ที่ 12	125	25
	รวม	1,611	320

ที่มา : งานทะเบียนราษฎรเทศบาลตำบลนาคู. 2554

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาคั้งนี้เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นมี 3 ตอน โดยมีลักษณะ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล จำนวน 4 ข้อ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ ซึ่งข้อคำถามนั้นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 6 หลัก จำนวนทั้งหมด 36 ข้อ ประกอบด้วย

1. หลักนิติธรรม จำนวน 5 ข้อ
2. หลักคุณธรรม จำนวน 7 ข้อ
3. หลักความโปร่งใส จำนวน 7 ข้อ
4. หลักการมีส่วนร่วม จำนวน 7 ข้อ
5. หลักความรับผิดชอบ จำนวน 5 ข้อ
6. หลักความคุ้มค่า จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

2. สัมภาษณ์หัวหน้าครอบครัวที่เป็นผู้ใหญ่นบ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่นบ้านในเขตเทศบาลตำบลนาคู เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู จำแนกเป็น 6 ด้าน ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และ ด้านหลักความคุ้มค่า ซึ่งแบบสัมภาษณ์นี้ เป็นแบบปลายเปิด (Open - Ended) มีจำนวน 6 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยมีรายละเอียด ดังนี้
 - 1.1 เครื่องมือที่ใช้ ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการปรับปรุงแบบสอบถามงานวิจัยเรื่องความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีในการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลนาคู อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี (อภิสิทธิ์ พิศกุล.2546 : 182-187)
 - 1.2 การตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา โดย ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้มีประสบการณ์ เพื่อตรวจสอบความตรง เชิงเนื้อหา จำนวน 3 ท่านคือ ได้แก่
 - 1.2.1 นายประดิษฐ์ ศรีประไหม ปลัดเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ วุฒิการศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นผู้มีประสบการณ์ ด้านเนื้อหา
 - 1.2.2 นายประภาส ละราศรี ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองขามป้อม อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ วุฒิการศึกษาศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เป็นผู้มีประสบการณ์ด้านภาษา
 - 1.2.3 นางสาวชยากร นรินทร์หงษ์ทอง ครู คศ.1 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร วุฒิการศึกษาศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้มีประสบการณ์ ด้านสถิติ
 - 1.3 การทดลองใช้เครื่องมือโดยการนำไปทดสอบกับกลุ่มที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง (Try Out) คือ หัวหน้าครอบครัวของครัวเรือนที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลกุดสิม อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 คน
 - 1.4 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อในแต่ละด้าน (Item-total Correlation) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.31- 0.82 ซึ่งเป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขึ้นไป (.05 $r_{28} = 0.30$) (ตาราง 15 ภาคผนวก ค)
 - 1.5 หาความเชื่อมั่น (Reliability) รายด้านและทั้งฉบับของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.96 – 0.97 (ตาราง 15 ภาคผนวก ค)
 - 1.6 ดำเนินการพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ และตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

2. จัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับหัวหน้าครอบครัวที่เป็นผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่บ้านละ 3 คน รวม 24 คนต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนทุกด้าน ในการจัดเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้ศึกษาขอความอนุเคราะห์จากวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อออกหนังสือแนะนำตัวไปยังนายกเทศมนตรีตำบลนาคู เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล
2. ผู้ศึกษาประชุมชี้แจงรายละเอียดขั้นตอนต่างๆ ของแบบสอบถามโดยเฉพาะหัวข้อความมุ่งหมายและวิธีการตอบแบบสอบถามให้แก่ผู้ช่วยในการเก็บข้อมูล จำนวน 3 คน สังกัดสำนักปลัดเทศบาลตำบลนาคู ได้แก่ 1) เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 1 คน 2) เจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 1 คน และ 3) ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 1 คน ในการจัดเก็บข้อมูลครั้งนี้แบ่งความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

ผู้ศึกษา รับผิดชอบ หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 2 รวมจำนวน 105 คน

ผู้ช่วยคนที่ 1 รับผิดชอบ หมู่ที่ 6 และหมู่ที่ 7 รวมจำนวน 70 คน

ผู้ช่วยคนที่ 2 รับผิดชอบ หมู่ที่ 9 และหมู่ที่ 10 รวมจำนวน 73 คน

ผู้ช่วยคนที่ 3 รับผิดชอบ หมู่ที่ 11 และหมู่ที่ 12 รวมจำนวน 72 คน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งความรับผิดชอบ 1 คนต่อสองหมู่บ้านดำเนินการดังนี้ ผู้ช่วยเก็บข้อมูลจะนำแบบสอบถามไปแจกให้กับกลุ่มตัวอย่างและนัดวันมาเก็บแบบสอบถามคืนภายใน 7 วัน เมื่อครบกำหนดผู้วิจัยตามเก็บได้ครบทุกฉบับ

3. ผู้ศึกษารวบรวมแบบสอบถามพร้อมตรวจสอบจำนวนแบบสอบถามและการตอบแบบสอบถามซึ่งพบว่าทุกฉบับมีความสมบูรณ์ จากนั้นนำไปจัดกระทำกับข้อมูลต่อไป

4. ผู้วิจัยได้เลือกสัมภาษณ์หัวหน้าครอบครัวที่เป็นผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่บ้านละ 3 คน รวม 24 คน โดยสัมภาษณ์ตามกรอบที่กำหนดไว้

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป โดยได้กระทำตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามตอนที่ 1 มาหาค่าความถี่และค่าร้อยละ (Percentage) ของการตอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามและตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 100)

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	กำหนดให้ 5 คะแนน
ระดับความคิดเห็นมาก	กำหนดให้ 4 คะแนน
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	กำหนดให้ 3 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อย	กำหนดให้ 2 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	กำหนดให้ 1 คะแนน

3. นำคะแนนที่ได้จากข้อ 2 มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวม เป็นรายด้าน และรายข้อแล้วกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 100)

คะแนนเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง มีความคิดเห็นระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง มีความคิดเห็นระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง มีความคิดเห็นระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง มีความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่ใช้หาประสิทธิภาพเครื่องมือในการวิจัย
 - 1.1 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อในแต่ละด้านของแบบสอบถาม (Item-total Correlation) โดยใช้ Simple Correlation ของ Pearson
 - 1.2 หาค่าความเชื่อมั่นรายด้านและทั้งฉบับของแบบสอบถาม (Reliability) ตามสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach
2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 2.1 ความถี่ (Frequency)
 - 2.2 ร้อยละ (Percentage)
 - 2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานใช้ F-test (Two-way ANOVA)
4. กรณีผลการทดสอบสมมติฐานนี้มีนัยสำคัญทางสถิติใช้ Scheffe's Test สำหรับการทดสอบ Multiple Comparisons

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ในครั้งนี้ ผู้ศึกษานำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

SS แทน ผลบวกกำลังสอง (Sum of Squares)

MS แทน ค่ากำลังสองเฉลี่ย (Mean Square)

F แทน สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาใน F-distribution

df แทน ระดับขั้นของความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้าครอบครัวของครัวเรือน ที่มี เพศ อายุ อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู แตกต่างกัน ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของประชากร ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของลักษณะประชากร หัวหน้าครอบครัวที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ลักษณะของประชากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	151	47.20
หญิง	169	52.80
รวม	320	100.0
2. อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	37	11.60
31 - 40 ปี	80	25.00
41 - 50 ปี	86	26.90
51 - 60 ปี	78	24.40
61 ปีขึ้นไป	39	12.20
รวม	320	100.0
3. อาชีพ		
เกษตรกร	167	52.20
รับจ้าง	41	12.80
ค้าขาย	45	14.10
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	14	4.40
อื่น ๆ(แม่บ้าน,ช่างซ่อม,ช่างเสริมสวย)	53	16.60
รวม	320	100.00

ตาราง 3 (ต่อ)

ลักษณะของประชากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู น้อยกว่า 10 ปี	25	7.80
10 - 20 ปี	22	6.90
21 - 30 ปี	51	15.90
31 - 40 ปี	63	19.70
41 - 50 ปี	81	25.30
51 ปีขึ้นไป	78	24.40
รวม	320	100.00

จากตาราง 3 พบว่า หัวหน้าครอบครัวส่วนมากเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 52.80) อายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 41 - 50 ปี (ร้อยละ 26.90) รองลงมาคือ 31 - 40 ปี (ร้อยละ 25.00) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 52.20) รองลงมาคือ อาชีพอื่น ๆ (ร้อยละ 16.60) มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู ส่วนใหญ่ 41 - 50 ปี (ร้อยละ 25.30) รองลงมาคือ 51 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 24.40)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความคุ้มค่า

ตาราง 4 ความคิดเห็นของหัวหน้าครอบครัว เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
1.ด้านหลักนิติธรรม	3.35	0.69	ปานกลาง
2.ด้านหลักคุณธรรม	3.34	0.73	ปานกลาง
3.ด้านหลักความโปร่งใส	3.16	0.78	ปานกลาง
4.ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.14	0.76	ปานกลาง
5.ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.20	0.80	ปานกลาง
6.ด้านหลักความคุ้มค่า	3.25	0.90	ปานกลาง
โดยรวม	3.24	0.67	ปานกลาง

จากตาราง 4 พบว่า หัวหน้าครอบครัวเห็นว่าเทศบาลตำบลนาคูมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและรายด้านทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X}=3.35$) ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X}=3.34$) และด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X}=3.25$)

ตาราง 5 ความคิดเห็นของหัวหน้าครอบครัวเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ด้านหลักนิติธรรม เป็นรายชื่อ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม	$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
1. เทศบาลมีการตรากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับและกติกาต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมอยู่เสมอ	3.53	0.84	มาก
2. เทศบัญญัติ มีความชัดเจน เข้าใจง่ายเป็นที่ ยอมรับของประชาชนและพร้อมใจกันปฏิบัติตาม	3.39	0.82	ปานกลาง
3. เทศบาลมีการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกฎหมาย เทศบัญญัติแก่ประชาชน	3.26	0.93	ปานกลาง
4. มีการปรับปรุง กฎระเบียบต่างๆ ให้ได้มาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยรับฟัง ความคิดเห็นจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	3.25	0.86	ปานกลาง
5. มีการให้ความรู้แก่ประชาชน เรื่อง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ สิทธิประโยชน์ บทบาทและความ รับผิดชอบต่อสังคมอย่างสม่ำเสมอ	3.30	1.01	ปานกลาง
รวม	3.35	0.69	ปานกลาง

จากตาราง 5 พบว่า หัวหน้าครอบครัวเห็นว่าเทศบาลตำบลนาคูมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม เป็นรายชื่อ 1 ข้ออยู่ในระดับมาก ข้อ (1) เทศบาลมีการตรากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับและกติกาต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมอยู่เสมอ และอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 4 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ เทศบาลมีการตรากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับและกติกาต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมอยู่เสมอ ($\bar{X}=3.53$) เทศบัญญัติมีความชัดเจนเข้าใจง่ายเป็นที่ยอมรับของประชาชนและพร้อมใจกันปฏิบัติตาม ($\bar{X}=3.39$) และมีการให้ความรู้แก่ประชาชน เรื่อง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ สิทธิประโยชน์ บทบาทและความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}=3.30$)

ตาราง 6 ความคิดเห็นของหัวหน้าครอบครัวเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ด้านหลักคุณธรรม เป็นรายชื่อ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรม	$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
6. เทศบาลมีการส่งเสริมให้ประชาชนประกอบอาชีพด้วยความสุจริต	3.43	0.97	ปานกลาง
7. เทศบาลมีการส่งเสริมให้ประชาชนดำเนินชีวิตด้วยหลักศีลธรรมและหลักคุณธรรม	3.48	0.98	ปานกลาง
8. ผู้บริหารบริหารงานและพนักงานเทศบาลปฏิบัติงานโดยยึดถือประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก	3.27	0.97	ปานกลาง
9. เทศบาลมีการจัดสรรงบประมาณ โครงการลงสู่หมู่บ้านด้วยความเป็นธรรมตามเหตุผลและความจำเป็นโดยยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก	3.32	0.94	ปานกลาง
10. พนักงานเทศบาลปฏิบัติงานโดยยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน	3.35	0.95	ปานกลาง
11. ผู้บริหารเทศบาลปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	3.25	0.96	ปานกลาง
12. พนักงานเทศบาลปฏิบัติหน้าที่ต่อประชาชนด้วยความอดทน ขยันหมั่นเพียรและมีระเบียบวินัย	3.30	1.00	ปานกลาง
รวม	3.34	0.73	ปานกลาง

จากตาราง 6 พบว่า หัวหน้าครอบครัวเห็นว่าเทศบาลตำบลนาคูมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรม เป็นรายชื่อทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ เทศบาลมีการส่งเสริมให้ประชาชนดำเนินชีวิตด้วยหลักศีลธรรมและหลักคุณธรรม ($\bar{X}=3.48$) เทศบาลมีการส่งเสริมให้ประชาชนประกอบอาชีพด้วยความสุจริต ($\bar{X}=3.43$) และพนักงานเทศบาลปฏิบัติงานโดยยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน ($\bar{X}=3.35$)

ตาราง 7 ความคิดเห็นของหัวหน้าครอบครัวเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ด้านหลักความโปร่งใส เป็นรายชื่อ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใส	$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
13. มีการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายระเบียบข้อบังคับ ให้ประชาชนทราบและเข้าใจโดยทั่วถึง	3.31	0.93	ปานกลาง
14. เทศบาลมีการเปิดเผยข้อมูลรายรับ - รายจ่ายแก่ประชาชน	3.00	1.01	ปานกลาง
15. มีการเผยแพร่ข้อมูลในการจัดซื้อจัดจ้างให้ประชาชน/ชุมชน/ผู้ประกอบการทราบอย่างทั่วถึง	3.06	1.04	ปานกลาง
16. เทศบาลมีการเปิดเผยข้อมูลทั่วไปในการปฏิบัติงานให้ประชาชนได้รับทราบเป็นระยะอย่างทั่วถึง	3.16	1.01	ปานกลาง
17. ประชาชนในเขตเทศบาล สามารถตรวจสอบและรับทราบการปฏิบัติงานของ เทศบาลได้ทุกเรื่อง	3.14	1.02	ปานกลาง
18.เทศบาลจัดเวทีประชาคมตามแผนงานปีละครั้ง เพื่อแถลงผลงานและเปิดโอกาสให้ซักถามข้อมูลต่างๆ ได้ทุกเรื่อง	3.31	0.97	ปานกลาง
19.เทศบาลมีกระบวนการให้ประชาชนสามารถตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายได้	3.14	0.97	ปานกลาง
รวม	3.16	0.78	ปานกลาง

จากตาราง 7 พบว่า หัวหน้าครอบครัวเห็นว่าเทศบาลตำบลนาคูมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใส เป็นรายชื่อทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ มีการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ให้ประชาชนทราบและเข้าใจโดยทั่วถึงและเทศบาลจัดเวทีประชาคมตามแผนงานปีละครั้ง เพื่อแถลงผลงานและเปิดโอกาสให้ซักถามข้อมูลต่างๆ ได้ ทุกเรื่อง ($\bar{X}=3.31$) เทศบาลมีการเปิดเผยข้อมูลทั่วไปในการปฏิบัติงานให้ประชาชนได้รับทราบเป็นระยะอย่างทั่วถึง ($\bar{X}=3.16$) และประชาชนในเขตเทศบาล สามารถตรวจสอบและรับทราบการปฏิบัติงานของ เทศบาลได้ทุกเรื่อง และเทศบาลมีกระบวนการให้ประชาชนสามารถตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายได้ ($\bar{X}=3.14$)

ตาราง 8 ความคิดเห็นของหัวหน้าครอบครัวเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ด้านหลักการมีส่วนร่วม เป็นรายชื่อ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
20. เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาล ได้	3.29	0.90	ปานกลาง
21. ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ไขปัญหา การกำหนดนโยบาย แผนงานและกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างเต็มที่	3.16	0.99	ปานกลาง
22. เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนแม่บทชุมชนและแผนพัฒนาเทศบาลสามปี	3.28	0.96	ปานกลาง
23. ประชาชนมีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของเทศบาลอย่างสม่ำเสมอ	3.10	0.96	ปานกลาง
24. เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ของเทศบาล	3.05	0.97	ปานกลาง
25. เทศบาลเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการประชุมสภาท้องถิ่นทุกครั้ง	3.04	1.14	ปานกลาง
26. ในการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลมีการแต่งตั้งตัวแทนประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างทุกครั้ง	3.10	1.03	ปานกลาง
รวม	3.14	0.76	ปานกลาง

จากตาราง 8 พบว่า หัวหน้าครอบครัวเห็นว่าเทศบาลตำบลนาคูมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วม เป็นรายชื่อทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาล ได้ ($\bar{X} = 3.29$) เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนแม่บทชุมชนและแผนพัฒนาเทศบาลสามปี ($\bar{X} = 3.28$) และประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ไขปัญหา การกำหนดนโยบาย แผนงาน และกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างเต็มที่ ($\bar{X} = 3.16$)

ตาราง 9 ความคิดเห็นของหัวหน้าครอบครัว เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ด้านหลักความรับผิดชอบ เป็นรายชื่อ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความรับผิดชอบ	$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
27. เทศบาลรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนเพื่อนำไปใช้ปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน	3.29	0.96	ปานกลาง
28. การจัดทำแผนงาน โครงการต่างๆ ของเทศบาล มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและมีการชี้แจงทำความเข้าใจกับประชาชนให้ทราบถึงวิธีดำเนินการและประโยชน์ที่ได้รับ	3.22	0.96	ปานกลาง
29. เทศบาลมีความสนใจและเอาใจใส่ในปัญหาต่างๆ ที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อน แล้วรีบดำเนินการแก้ไขปัญหานั้นโดยเร็ว	3.23	0.98	ปานกลาง
30. เทศบาลมีการรายงานผลการดำเนินการเกี่ยวกับข้อร้องเรียนให้ประชาชนทราบโดยไม่ชักช้า	3.11	1.01	ปานกลาง
31. เทศบาลใส่ใจปัญหาสาธารณะต่างๆ และกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหานั้นโดยเร็ว	3.16	0.93	ปานกลาง
รวม	3.20	0.80	ปานกลาง

จากตาราง 9 พบว่า หัวหน้าครอบครัวเห็นว่าเทศบาลตำบลนาคูมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความรับผิดชอบ เป็นรายชื่อทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ เทศบาลรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนเพื่อนำไปใช้ปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน ($\bar{X}=3.29$) เทศบาลมีความสนใจและเอาใจใส่ในปัญหาต่างๆ ที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อน แล้วรีบดำเนินการแก้ไขปัญหานั้นโดยเร็ว ($\bar{X}=3.23$) และการจัดทำแผนงาน โครงการต่างๆ ของเทศบาล มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและมีการชี้แจงทำความเข้าใจกับประชาชนให้ทราบถึงวิธีดำเนินการและประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{X}=3.22$)

ตาราง 10 ความคิดเห็นของหัวหน้าครอบครัวเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ด้านหลักความคุ้มค่า เป็นรายข้อ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า	$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
32. มีการนำระบบเครือข่ายสารสนเทศและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในเทศบาล เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในการติดต่อกับเทศบาล	3.33	0.99	ปานกลาง
33. รณรงค์ให้ประชาชนในเขตเทศบาลช่วยกันอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์และยั่งยืน	3.32	1.06	ปานกลาง
34. เทศบาลมีกิจกรรมส่งเสริมให้ประชาชนใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดและคุ้มค่า	3.26	1.02	ปานกลาง
35. เทศบาลให้บริการที่รวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน	3.25	1.05	ปานกลาง
36. เทศบาลใช้งบประมาณในการดำเนินงานตามแผนงาน ถูกต้องและคุ้มค่า	3.11	1.15	ปานกลาง
รวม	3.25	0.90	ปานกลาง

จากตาราง 10 พบว่า หัวหน้าครอบครัวเห็นว่าเทศบาลตำบลนาคูมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า เป็นรายข้อทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ มีการนำระบบเครือข่ายสารสนเทศและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในเทศบาล เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในการติดต่อกับเทศบาล ($\bar{X} = 3.33$) รณรงค์ให้ประชาชนในเขตเทศบาลช่วยกันอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์และยั่งยืน ($\bar{X} = 3.32$) และเทศบาลมีกิจกรรมส่งเสริมให้ประชาชนใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดและคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.26$)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ของหัวหน้าครอบครัว ที่มี เพศ อายุ อาชีพและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคูแตกต่างกัน

3.1 หัวหน้าครอบครัวที่มีเพศและอายุต่างกัน

ตาราง 11 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ของหัวหน้าครอบครัว ที่มีเพศและอายุต่างกัน

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ด้านหลักนิติธรรม	เพศ	0.193	1	0.193	0.406	0.525
	อายุ	4.619	4	1.155	2.430	0.048*
	เพศ - อายุ	2.852	4	0.713	1.501	0.202
ด้านหลักคุณธรรม	เพศ	.010	1	.010	.019	.889
	อายุ	4.548	4	1.137	2.154	.074
	เพศ - อายุ	5.968	4	1.492	2.827	.025*
ด้านหลักความโปร่งใส	เพศ	.436	1	.436	.733	.393
	อายุ	4.916	4	1.229	2.065	.085
	เพศ - อายุ	5.342	4	1.336	2.244	.064
ด้านหลักการมีส่วนร่วม	เพศ	.240	1	.240	.420	.517
	อายุ	1.751	4	.438	.765	.549
	เพศ - อายุ	7.917	9	.880	1.538	.134
ด้านหลักความรับผิดชอบ	เพศ	.438	1	.438	.714	.399
	อายุ	8.959	4	2.240	3.650	.006*
	เพศ - อายุ	8.242	4	2.061	3.358	.010*
ด้านหลักความคุ้มค่า	เพศ	.009	1	.009	.012	.914
	อายุ	4.369	4	1.092	1.379	.241
	เพศ - อายุ	8.731	4	2.183	2.755	.028*
โดยรวม	เพศ	.001	1	.001	.002	.965
	อายุ	4.363	4	1.091	2.490	.043*
	เพศ - อายุ	5.809	4	1.452	3.315	.011*

จากตาราง 11 พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับอายุที่ส่งผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ของหัวหน้าครอบครัวใน ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า และโดยรวมอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) โดยส่วนใหญ่หัวหน้าครอบครัวเพศชายที่มีอายุ 41-50 ปี มีความคิดเห็นด้วย

ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบด้านหลักความคุ้มค่าและโดยรวม น้อยกว่าหัวหน้าครอบครัวเพศชายที่มีอายุ 31-40 ปี, 51-60 ปี และ 61 ปีขึ้นไป และน้อยกว่าหัวหน้าครอบครัวเพศหญิงที่มีอายุ 31-40 ปี, 41-50 ปี และ 61 ปีขึ้นไป (ตาราง 16-19 ภาคผนวก ง) หัวหน้าครอบครัวที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันและหัวหน้าครอบครัวที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ($P < 0.05$) โดยหัวหน้าครอบครัวอายุ 61 ปีขึ้นไปมีความคิดเห็นด้วยมากกว่า หัวหน้าครอบครัว อายุ 41-50 ปี (ตาราง 20 ภาคผนวก ง)

3.2 หัวหน้าครอบครัวที่มีอาชีพและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคูต่างกัน

ตาราง 12 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ของหัวหน้าครอบครัว ที่มีอาชีพและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคูต่างกัน

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ด้านหลักนิติธรรม	อาชีพ	3.006	4	.752	1.654	.161
	ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขต	2.732	5	.546	1.202	.308
	อาชีพ-ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขต	13.758	20	.688	1.514	.075
ด้านหลักคุณธรรม	อาชีพ	.954	4	.238	.461	.764
	ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขต	.867	5	.173	.335	.891
	อาชีพ-ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขต	19.755	20	.988	1.910	.012*
ด้านหลักความโปร่งใส	อาชีพ	1.933	4	.483	.827	.509
	ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขต	1.502	5	.300	.514	.766
	อาชีพ-ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขต	19.732	20	.987	1.688	.035*
ด้านหลักการมีส่วนร่วม	อาชีพ	1.123	4	.281	.486	.746
	ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขต	.820	5	.164	.284	.922
	อาชีพ-ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขต	12.932	20	.647	1.119	.328
ด้านหลักความรับผิดชอบ	อาชีพ	2.261	4	.565	.882	.475
	ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขต	1.025	5	.205	.320	.901
	อาชีพ-ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขต	14.125	20	.706	1.102	.346
ด้านหลักความคุ้มค่า	อาชีพ	2.783	4	.696	.864	.486
	ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขต	1.454	5	.291	.361	.875
	อาชีพ-ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขต	15.646	20	.782	.971	.497
โดยรวม	อาชีพ	1.633	4	.408	.936	.444
	ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขต	.737	5	.147	.338	.890
	อาชีพ-ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขต	13.323	20	.666	1.527	.071

จากตาราง 12 พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ตำบลนาคูต่างกัน ที่ส่งผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ตำบลนาคู ของหัวหน้าครอบครัวในด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความโปร่งใส มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) โดยหัวหน้าครอบครัวที่มีอาชีพรับราชการและอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู 10-20 ปี มีความคิดเห็นด้วย ด้านหลักคุณธรรมและด้านหลักความโปร่งใส มากกว่าหัวหน้าครอบครัวที่มีอาชีพค้าขายและอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู น้อยกว่า 10 ปี, 10-20 ปี, 21-30 ปี, 31-40 ปี และ 41-50 ปี มากกว่าหัวหน้าครอบครัวที่มีอาชีพรับจ้าง ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคูน้อยกว่า 10 ปี, 21-30 ปี และ 31-40 ปี มากกว่าหัวหน้าครอบครัวอาชีพรับราชการ ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู 31-40 ปี, 41-50 ปี และ 51 ปีขึ้นไปและมากกว่าหัวหน้าครอบครัวอาชีพเกษตรกรรม ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู 10-20 ปี และ 21-30 ปี (ตาราง 21-22 ภาคผนวก จ) และหัวหน้าครอบครัวที่มีอาชีพต่างกันและหัวหน้าครอบครัวที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคูต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ตำบลนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ตาราง 13 ความถี่ของข้อเสนอแนะทั่วไปจากแบบสอบถามและจากการสัมภาษณ์หัวหน้าครอบครัวที่เป็นผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาลตำบลนาคู เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ด้านหลักนิติธรรม	
1. เทศบาลควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายหรือเทศบัญญัติ	35
2. การออกเทศบัญญัติ ควรให้ทันสมัย เป็นธรรมและโดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม และต้องมีการบังคับใช้เทศบัญญัติอย่างจริงจัง	30
3. ควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแผนพัฒนาของเทศบาล	28
ด้านหลักคุณธรรม	
1. เทศบาลควรใช้หลักคุณธรรมอย่างจริงจังเคร่งครัดเพื่อการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานที่ดี	30
2. การจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาควรเพิ่มขึ้น และทั่วถึงทุกหมู่บ้านในเขตเทศบาล	28
3. พนักงานเทศบาลควรประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัยเป็นแบบอย่างที่ดีให้ประชาชนปฏิบัติงานด้วยความมีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน บริการประชาชนด้วยความเต็มใจ	26

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ด้านหลักความโปร่งใส	
1. เทศบาลควรมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างโปร่งใส อธิบายข้อสงสัยได้เข้าใจชัดเจน	36
2. เทศบาลควรจัดสถานที่เพื่อการบริการค้นคว้าข้อมูล ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับเทศบาล ภายในหมู่บ้านเพื่อการอำนวยความสะดวกต่อประชาชน	30
3. เทศบาลควรประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานในรอบปีหลายๆ ช่องทางเพื่อเข้าถึงทุกหลังคาบ้าน เช่น จดหมายข่าว เสียงตามสายหมู่บ้าน ป้ายประชาสัมพันธ์ เป็นต้น	29
ด้านหลักการมีส่วนร่วม	
1. เทศบาลควรมีการให้ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทแก่ประชาชนให้สามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานได้อย่างเต็มที่และเกิดประโยชน์สูงสุด	40
2. เทศบาลควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในติดตามการดำเนินงานหรือกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาของเทศบาล	35
3. ควรเพิ่มช่องทางการรับฟังความคิดเห็น ให้ทั่วถึงในทุกหมู่บ้าน เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ เบอร์โทรศัพท์เพื่อการแจ้งเบาะแส กล่องรับฟังความเห็น เป็นต้น	30
ด้านหลักความรับผิดชอบ	
1. เทศบาลควรดำเนินการโดยเร็ว ในปัญหาที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อนพร้อมปรับปรุงแก้ไข ช่วยเหลือ เช่น การดูแลบำรุงรักษาดูแลภายในเขตเทศบาล การปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณข้างถนน	38
2. พนักงานเทศบาลควรปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ	25
ด้านหลักความคุ้มค่า	
1. เทศบาลควรใช้งบประมาณในแต่ละโครงการของแต่ละปีอย่างคุ้มค่าให้ได้ประโยชน์สูงสุดทุกโครงการ	39
2. เทศบาลควรส่งเสริมให้มีการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นให้สมบูรณ์	30
3. เทศบาลควรใช้ทรัพยากรในสำนักงานอย่างประหยัด เพื่อช่วยลดค่าใช้จ่ายและเป็นแบบอย่างที่ดีกับประชาชน	26

จากตาราง 13 พบว่า หัวหน้าครอบครัวมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ที่สำคัญ คือ เทศบาลควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายหรือเทศบัญญัติ เทศบาลควรใช้หลักคุณธรรมอย่างจริงจังก่อสร้างเคร่งครัดเพื่อการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานที่ดี เทศบาลควรมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างโปร่งใส อธิบายข้อสงสัยได้เข้าใจชัดเจน เทศบาลควรมีการให้ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทแก่ประชาชนให้สามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานได้อย่างเต็มที่และเกิดประโยชน์สูงสุด เทศบาลควรดำเนินการโดยเร็ว ในปัญหาที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อนพร้อมปรับปรุงแก้ไข ช่วยเหลือและเทศบาลควรใช้งบประมาณในแต่ละโครงการของแต่ละปีอย่างคุ้มค่าให้ได้ประโยชน์สูงสุดทุกโครงการ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และนำมาสรุปผล อภิปรายตามความมุ่งหมายของการวิจัยดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษา
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ที่มี เพศ อายุ อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลแตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

สรุปผล

การวิจัย เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ สรุปผลวิจัยได้ดังนี้

1. หัวหน้าครอบครัวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 52.80) อายุอยู่ในช่วง 41 - 50 ปี (ร้อยละ 26.90) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 52.20) ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู 41 - 50 ปี (ร้อยละ 25.30)
2. หัวหน้าครอบครัวเห็นว่าเทศบาลตำบลนาคูมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมและรายด้านทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ 1. ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.35$) 2. ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 3.34$) 3. ด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.25$)
3. หัวหน้าครอบครัวที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน แต่มีหัวหน้าครอบครัวอายุ 61 ปีขึ้นไปมีความคิดเห็นด้วยด้านหลักนิติธรรมมากกว่า หัวหน้าครอบครัว อายุ 41-50 ปี

4. หัวหน้าครอบครัวที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน คือ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่า ไม่แตกต่างกัน

5. หัวหน้าครอบครัวที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคูต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู โดยรวมและรายด้าน 4 ด้าน คือ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่า ไม่แตกต่างกัน

6. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับอายุที่ส่งผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ของหัวหน้าครอบครัวใน ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า และโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) โดยหัวหน้าครอบครัวเพศชายที่มีอายุ 41-50 ปี มีความคิดเห็นด้วย ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่าและโดยรวม น้อยกว่าหัวหน้าครอบครัวเพศชายที่มีอายุ 31-40 ปี, 51-60 ปี และ 61 ปีขึ้นไป และน้อยกว่าหัวหน้าครอบครัวเพศหญิงที่มีอายุ 31-40 ปี, 41-50 ปี และ 61 ปีขึ้นไป

7. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู ที่ส่งผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ของหัวหน้าครอบครัวในด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความโปร่งใส มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) โดยหัวหน้าครอบครัวที่มีอาชีพรับราชการและอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู 10-20 ปี มีความคิดเห็นด้วย ด้านหลักคุณธรรมและด้านหลักความโปร่งใส มากกว่าหัวหน้าครอบครัวที่มีอาชีพค้าขายและอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู น้อยกว่า 10 ปี, 10-20 ปี, 21-30 ปี, 31-40 ปี และ 41-50 ปี มากกว่าหัวหน้าครอบครัวที่มีอาชีพรับจ้าง ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคูน้อยกว่า 10 ปี, 21-30 ปี และ 31-40 ปี มากกว่าหัวหน้าครอบครัวอาชีพรับราชการ ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู 31-40 ปี, 41-50 ปี และ 51 ปีขึ้นไปและมากกว่าหัวหน้าครอบครัวอาชีพเกษตรกรรม ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู 10-20 ปี และ 21-30 ปี

8. หัวหน้าครอบครัวมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ที่สำคัญ คือ เทศบาลควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายหรือเทศบัญญัติ เทศบาลควรใช้หลักคุณธรรมอย่างจริงจังเคร่งครัดเพื่อการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานที่ดี เทศบาลควรมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างโปร่งใส อธิบายข้อสงสัยได้เข้าใจชัดเจน เทศบาลควรมีการให้ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทแก่ประชาชนให้สามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานได้อย่างเต็มที่และเกิดประโยชน์สูงสุด เทศบาลควรดำเนินการโดยเร็ว ในปัญหาที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อนพร้อมปรับปรุงแก้ไข ช่วยเหลือและเทศบาลควรใช้งบประมาณในแต่ละโครงการของแต่ละปีอย่างคุ้มค่าให้ได้ประโยชน์สูงสุดทุกโครงการ

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้แบ่งเนื้อหาการอภิปรายจากการแปลผลของระดับความคิดเห็นของหัวหน้าครอบครัวเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู โดยรวมและรายด้าน และการเปรียบเทียบประชาชนในเขตอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์บางประการเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. หัวหน้าครอบครัวเห็นว่าเทศบาลตำบลนาคูมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและรายด้านทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ รัชนิย คำมิม (2548 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร มีความคิดเห็นด้วยในการนำการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยรวมเป็นรายหลัก 6 หลัก มาใช้อยู่ในระดับปานกลางและ เจนยุทธ์ อุ่นเจริญทวีสิน (2553 : บทคัดย่อ) พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสมเด็จ เห็นว่า มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อภิชาติ โชติชัชวาลย์กุล (2550 : บทคัดย่อ) พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี ทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เทศบาลตำบลนาคู ได้มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้าน โดยมุ่งหวังที่จะแก้ไขปัญหาและสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญและคำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชนเป็นหลัก และมุ่งมั่นที่จะพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้าตามที่กระทรวงมหาดไทย แจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งต้องถือปฏิบัติ แต่หัวหน้าครอบครัวอาจเห็นว่าการปฏิบัติงานของผู้บริหารและพนักงานเทศบาลตำบลนาคูนั้นยังไม่เป็นที่พอใจตามที่ตนเองคาดหวังไว้ ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้หัวหน้าครอบครัวเห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู โดยรวมและรายด้านทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

2. หัวหน้าครอบครัวเพศชายที่มีอายุ 41-50 ปี มีความคิดเห็นด้วย โดยรวม รายด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่า น้อยกว่าหัวหน้าครอบครัวเพศชายและเพศหญิง ที่มีอายุ 31-40 ปี, 51-60 ปี และ 61 ปีขึ้นไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หัวหน้าครอบครัวเพศชายที่มีอายุ 41-50 ปี เห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ยังไม่เป็นที่พอใจตามที่ตนคาดหวัง เพราะต้องการให้ผู้บริหารและพนักงานยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างแก่สังคม มีความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบต่อสังคม ตระหนักในสิทธิหน้าที่ แก้ปัญหา พร้อมทั้งต้องการให้การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน จึงน่าจะเป็นเหตุให้หัวหน้าครอบครัวเพศชายที่มีอายุ 41-50 ปี มีความคิดเห็นด้วย โดยรวมรายด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่า น้อยกว่าหัวหน้าครอบครัวเพศชายและเพศหญิง ที่มีอายุ 31-40 ปี, 51-60 ปี และ 61 ปีขึ้นไป

3. หัวหน้าครอบครัวที่มีอาชีพต่างกันและหัวหน้าครอบครัวที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลต่างกันเห็นว่าเทศบาลตำบลนาคูมีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวม ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่าไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู มีการดำเนินงานอย่างเป็นปกติ ไม่เลือกปฏิบัติเฉพาะบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มใด กลุ่มหนึ่งเป็นการเฉพาะ โดยจะดำเนินงานในทุกด้าน ตามบทบาทหน้าที่ที่กระทำได้เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขกับประชาชนในภาพรวมด้วยเหตุนี้ จึงน่าจะเป็นเหตุผลให้หัวหน้าครอบครัวที่มีอาชีพต่างกันและหัวหน้าครอบครัวที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลต่างกันเห็นว่าเทศบาลตำบลนาคูมีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่าไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า หัวหน้าครอบครัวในเขตเทศบาลตำบลนาคูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ในด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้น เพื่อเป็นประโยชน์ควรจะนำไปเป็นข้อสรุบทศในการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาคู ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วม เทศบาลควรเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการประชุมสภาท้องถิ่นทุกครั้ง เทศบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงาน ของเทศบาลและเทศบาลควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะปัญหาและการแก้ไข ปัญหาในการปฏิบัติงานของเทศบาล

ด้านหลักความโปร่งใส เทศบาลต้องมีการเปิดเผยข้อมูลรายรับ-รายจ่ายแก่ประชาชน เทศบาลควรเผยแพร่ข้อมูลในการจัดซื้อจัดจ้างให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึงและเทศบาลควรมีกระบวนการให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายได้

1.2 หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น สามารถนำข้อสรุบทศไปเป็นแนวทางในการวางแผน กำหนดนโยบายในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานในหน่วยงานของตนเอง ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

2.2 ควรศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลกับองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาคู

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัลยา เนติประวดี. การยอมรับรูปแบบการจัดองค์การทางสังคมแบบใหม่ตามหลักการบริหาร
กิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีในองค์การภาครัฐ : ศึกษากรณีสำนักงานปลัดกระทรวง
สาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ รม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544.
- โกวิทย์ พวงงาม. การปกครองท้องถิ่น ว่าด้วยทฤษฎี แนวคิดและหลักการ. กรุงเทพฯ :
ส.เอเชียเพรส (1989), 2550 ก.
- _____. คู่มือการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.
- จตุพร ผ่องสุข. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง
อำเภอหนองพอกจังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- จรัส สุวรรณมาลา. ปฏิรูปการคลังไทยกระจายอำนาจสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น. กรุงเทพฯ :
สำนักงานสนับสนุนกองทุนการวิจัย, 2538.
- เจนยุทธ์ อุ่นเจริญทวีสิน. ปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ
อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- ช่อม กรไกร. บทสรุปคู่มือปฏิบัติราชการและเตรียมสอบ. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2548.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. การปกครองท้องถิ่นไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : พิษณุต พรินติ้ง
เซ็นเตอร์, 2539.
- ไชยวัฒน์ คำชูและคณะ. ธรรมาภิบาล การบริหารการปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม.
กรุงเทพฯ : น้ำฝน, 2545.
- ถวิลวดี บุรีกุล. “หลักธรรมาภิบาล,” สถาบันพระปกเกล้า. 2549.
<http://www.kpi.ac.th/mod_search/search.asp> 2555.
- เทศบาลตำบลนาคู. แผนพัฒนาสามปี (2555-2557) ของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัด
กาฬสินธุ์ 2444. กาฬสินธุ์ : เทศบาลตำบลนาคู, 2554.
- _____. กรอบอัตรากำลังพนักงานเทศบาล 3 ปี (ปีงบประมาณ 2552 - 2554).
กาฬสินธุ์ : เทศบาลตำบลนาคู, 2551.
- _____. แบบรายงานบัญชีคนในบ้าน (ทร.14) งานทะเบียนราษฎรเทศบาลตำบลนาคู.
กาฬสินธุ์ : เทศบาลตำบลนาคู, 2554.
- ธีรยุทธ บุญมี. ธรรมรัฐแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ห้าทศวรรษประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สายธาร, 2541.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย. กรุงเทพฯ :
วิญญูชน, 2542.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2535.

- บุษกรณ์ กกรัมย์. การประเมินการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาล ตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี. รายงานการวิจัย เรื่อง ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า, 2544.
- ประทาน คงฤทธิ์ศึกษากร. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : พีระพัฒนา, 2535.
- ประมวล รุจนเสรี. การบริหาร – การจัดการที่ดี (Good Governance) ในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : อาสารักษาดินแดน, 2542.
- ประยงค์ เต็มขวาลา. การกระจายอำนาจ : ยุทธศาสตร์การปฏิรูปงานสาธารณสุขไทย. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ., 2540.
- ประเวศ วะสี. ธรรมาภิบาล : การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- ประหยัด หงษ์ทองคำ. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- ปรัชญา เวสารัชช. ปฏิรูปราชการเพื่ออนาคต. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2530.
- ปราชญา กล้าผจญ. หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.
- ปรีชา วัชรภักย์. “ทิศทางการบริหารราชการแผ่นดิน การส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาล,” วารสารดำรงราชานุภาพ. 7(23) ; 2 - 3 ; เมษายน - มิถุนายน, 2550.
- ผุสดี สัตยมานะ และสุพัตรา เพชรมณี. ระบบบริหารและระเบียบราชการ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2523.
- พงศ์สันต์ ศรีสมทรัพย์ และชลิดา ศรีมณี. องค์การและการจัดการในภาครัฐ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารรัฐกิจ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2545.
- พิทยา สุนทรวิภาต. “ธรรมาภิบาลกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น,” วารสารดำรงราชานุภาพ. 3(7) : 20-23 ; มกราคม, 2546.
- พิทยา สุนทรวิภาต. ธรรมาภิบาลกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 2. อุดรธานี : กลุ่มบริหารทรัพยากรบุคคล สำนักงานจังหวัด, 2549.
- พิมลจรรย์ นามวัฒน์. เอกสารการสอนชุดวิชาองค์การและการจัดการ หน่วยที่ 1- 8 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2540.
- ภักดี ศรีเมือง. การนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. สารนิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2548.
- ภิญโญ สาร. หลักการบริหาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว, 2526.
- รัชนา ศานติยานนท์ และคณะ. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง รูปแบบใหม่ของการบริหารจัดการที่ดีในมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

- รัชนิย์ คำมิม. การบริหารงานตามหลักการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น :
กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ร.ป.ม.
 มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.
- วิจิตรภรณ์ ไชยโคตร. การประเมินการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบรบือ
อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ร.ป.ม. มหาสารคาม :
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- วิจิต โพธาราม. การศึกษาดำเนินงานของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด.
 การศึกษาค้นคว้าอิสระ ร.ป.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.
- วิโรจน์ สารรัตน์. การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ, 2545.
- วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ. การเมืองและการปกครองไทย. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
 การปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2549.
- ศุภย์พัฒนาการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น. การประเมินผลการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2547. เชียงใหม่ : คณะสังคมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548.
- สถาบันดำรงราชานุภาพ. รายงานการวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนตำบล.
 กรุงเทพฯ : ส่วนท้องถิ่น, 2539.
- สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หลักสูตรการบริหารงาน การบริหาร
จัดการภาครัฐแนวใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อาทิตยโปรดักส์กรุ๊ป, 2546.
- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. ธรรมรัฐแห่งชาติและเรื่องที่ชวนให้คิดต่อเนื่อง. กรุงเทพฯ :
 เนชั่นสุดสัปดาห์, 2548.
- สมพงศ์ เกษมสิน. การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- สมยศ นาวิก. การบริหาร (Management). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า, 2538.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. หลักและทฤษฎีการบริหาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
 2545.
- สังวร รัตนรักษ์. การบริหารคุณภาพโดยรวม. กรุงเทพฯ : สหมิตรพริ้นติ้ง, 2549.
- สำนักทะเบียนเทศบาลตำบลนาคู. บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนาคู
ปี 2554. กรุงเทพฯ : กาฬสินธุ์, 2554.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและ
สังคมที่ดี พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542.
- สุดาภรณ์ คำมุกชิก. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล
ตำบลโนนสะอาด อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ร.ป.ม.
 มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- สุทธิรัตน์ จรรย์โกมล. การบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลทุ่งนาเลา อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ร.ป.ม.
 มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- สุวิทย์ เมชินทรีย์. การบริหารราชการแบบบูรณาการ. นนทบุรี : สหมิตรพริ้นติ้ง, 2549.

- อวยชัย ขบา. เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร หน่วยที่ 9-15 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2542.
- อภิชาติ โชติชวัลย์กุล. การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาอำเภอนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รป.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.
- อภิสิทธิ์ พิศกุล. ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีในการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลนาข่า อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ รป.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- อานันท์ ปันยารชุน. มุมมองนายอานันท์. กรุงเทพฯ : มติชน, 2542.
- อุทัย ศรีชลาลักษณ์. การศึกษาหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีกับระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ : ศึกษากรณีระบบการติดตามประเมินผลของกองทัพบก. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รป.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2548.
- อุทัย หิรัญโต. การเมืองและการปกครองของไทย. กรุงเทพฯ : ส่วนท้องถิ่น, 2530.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

ผู้ศึกษา นายวีระ สิริมาตร อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ
ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ศ.พล.ต.ต.ดร.เกียรติพงษ์ มีเพียร
สาขาวิชา นโยบายสาธารณะ
รุ่น รป.ม. 10 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2554

เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

แบบสอบถาม

เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวมข้อมูล เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอความร่วมมือจากท่าน ได้กรุณาตอบแบบสอบถาม โดยคำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านแต่ประการใด ผู้ศึกษาค้นคว้าจะเก็บคำตอบของท่านไว้เป็นความลับจะใช้เฉพาะในขอบเขตของทางวิชาการเพื่อการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เท่านั้น และผลของการศึกษาค้นคว้าจะนำเสนอในภาพรวมขอให้ท่านได้ตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริง ตามความคิดเห็นของท่านได้โดยเสรี

2. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ขอให้ท่านได้ตอบคำถามให้ครบทุกข้อ ผู้ศึกษาค้นคว้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นายวีระ สิริมาตร

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของประชากร

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () เพื่อเลือกข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ
 - () ชาย
 - () หญิง
2. อายุ
 - () น้อยกว่า 30 ปี
 - () 31 - 40 ปี
 - () 41 - 50 ปี
 - () 51 - 60 ปี
 - () 61 ปีขึ้นไป
3. อาชีพ
 - () เกษตรกร
 - () รับจ้าง
 - () ค้าขาย
 - () รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 - () อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
4. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู
 - () น้อยกว่า 10 ปี
 - () 10 - 20 ปี
 - () 21 - 30 ปี
 - () 31 - 40 ปี
 - () 41 - 50 ปี
 - () 51 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบล
นาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อความในแต่ละข้อต่อไปนี้ ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการบริหารงาน
ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ในแต่ละข้อ ข้อใดมีการ
บริหารงานอยู่ในระดับใด และกรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน
มากที่สุดเพียงช่องเดียว

ข้อ	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับความคิดเห็น(เห็นด้วย)				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	1. หลักนิติธรรม เทศบาลมีการตรากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับและกติกา ต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมอยู่เสมอ					
2	เทศบัญญัติ มีความชัดเจน เข้าใจง่ายเป็นที่ยอมรับของ ประชาชนและพร้อมใจกันปฏิบัติตาม					
3	เทศบาลมีการให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับกฎหมาย เทศบัญญัติ แก่ประชาชน					
4	มีการปรับปรุง กฎระเบียบต่างๆ ให้ได้มาตรฐานสอดคล้องกับ ความต้องการของประชาชน โดยรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้อง					
5	มีการให้ความรู้แก่ประชาชน เรื่อง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ สิทธิ ประโยชน์ บทบาทและความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างสม่ำเสมอ					
6	2. หลักคุณธรรม เทศบาลมีการส่งเสริมให้ประชาชนประกอบอาชีพด้วยความ สุจริต					
7	เทศบาลมีการส่งเสริมให้ประชาชนดำเนินชีวิตด้วยหลักศีลธรรม และหลักคุณธรรม					
8	ผู้บริหารบริหารงานและพนักงานเทศบาลปฏิบัติงานโดยยึดถือ ประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก					
9	เทศบาลมีการจัดสรรงบประมาณ โครงการ ลงสู่หมู่บ้านด้วย ความเป็นธรรมตามเหตุผลและความจำเป็นโดยยึดประโยชน์ ส่วนรวมเป็นหลัก					
10	พนักงานเทศบาลปฏิบัติงานโดยยึดมั่นในความ ถูกต้องดีงาม และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน					
11	ผู้บริหารเทศบาลปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต					
12	พนักงานเทศบาลปฏิบัติหน้าที่ต่อประชาชนด้วยความอดทน ขยันหมั่นเพียรและมีระเบียบวินัย					

ข้อ	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับความคิดเห็น(เห็นด้วย)				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
13	3. หลักความโปร่งใส มีการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ให้ประชาชนทราบและเข้าใจโดยทั่วถึง					
14	เทศบาลมีการเปิดเผยข้อมูลรายรับ – รายจ่ายแก่ประชาชน					
15	มีการเผยแพร่ข้อมูลในการจัดซื้อจัดจ้างให้ประชาชน/ชุมชน/ผู้ประกอบการทราบอย่างทั่วถึง					
16	เทศบาลมีการเปิดเผยข้อมูลทั่วไปในการปฏิบัติงาน ให้ประชาชนได้รับทราบเป็นระยะอย่างทั่วถึง					
17	ประชาชนในเขตเทศบาล สามารถตรวจสอบและรับทราบการปฏิบัติงานของ เทศบาลได้ทุกเรื่อง					
18	เทศบาลจัดเวทีประชาคมตามแผนงานปีละครั้ง เพื่อแถลงผลงานและเปิดโอกาสให้ซักถามข้อมูลต่างๆ ได้ ทุกเรื่อง					
19	เทศบาลมีกระบวนการให้ประชาชนสามารถตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายได้					
20	4. หลักการมีส่วนร่วม เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาล ได้					
21	ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ไข ปัญหา การกำหนดนโยบาย แผนงานและกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างเต็มที่					
22	เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนแม่บทชุมชนและแผนพัฒนาเทศบาล สามปี					
23	ประชาชนมีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของเทศบาลอย่างสม่ำเสมอ					
24	เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ของเทศบาล					
25	เทศบาลเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการประชุมสภาท้องถิ่นทุกครั้ง					

ข้อ	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับความคิดเห็น(เห็นด้วย)				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
26	ในการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลมีการแต่งตั้งตัวแทนประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างทุกครั้ง					
27	5. หลักความรับผิดชอบ เทศบาลรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนเพื่อนำไปใช้ปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน					
28	การจัดทำแผนงาน โครงการต่างๆ ของเทศบาล มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและมีการชี้แจงทำความเข้าใจกับประชาชนให้ทราบถึงวิธีดำเนินการและประโยชน์ที่ได้รับ					
29	เทศบาลมีความสนใจและเอาใจใส่ในปัญหาต่างๆที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อน แล้วรีบดำเนินการแก้ไขปัญหาเหล่านั้นโดยเร็ว					
30	เทศบาลมีการรายงานผลการดำเนินการเกี่ยวกับข้อร้องเรียนให้ประชาชนทราบโดยไม่ชักช้า					
31	เทศบาลใส่ใจปัญหาสาธารณะต่างๆ และกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาเหล่านั้นโดยเร็ว					
32	6. หลักความคุ้มค่า มีการนำระบบเครือข่ายสารสนเทศและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในเทศบาล เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในการติดต่อกับเทศบาล					
33	รณรงค์ให้ประชาชนในเขตเทศบาลช่วยกันอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์และยั่งยืน					
34	เทศบาลมีกิจกรรมส่งเสริมให้ประชาชนใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดและคุ้มค่า					
35	เทศบาลให้บริการที่รวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน					
36	เทศบาลใช้งบประมาณในการดำเนินงานตามแผนงาน ถูกต้องและคุ้มค่า					

แบบสัมภาษณ์หัวหน้าครอบครัวที่เป็นผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาลตำบลนาคู ท่านคิดว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ในแต่ละด้านเป็นอย่างไรบ้าง

1. ด้านหลักนิติธรรม

.....

.....

.....

2. ด้านหลักคุณธรรม

.....

.....

.....

3. ด้านหลักความโปร่งใส

.....

.....

.....

4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม

.....

.....

.....

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ

.....

.....

.....

6. ด้านหลักความคุ้มค่า

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC)

ตาราง 14 สรุปความคิดเห็นของผู้มีประสบการณ์กับความสอดคล้องระหว่างคำถามและ
การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

แบบสอบถาม	ผลการประเมินของผู้มีประสบการณ์			รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3			
1. ด้านหลักนิติธรรม						
ข้อ 1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 5	+1	0	+1	2	0.66	ใช้ได้
2. ด้านหลักคุณธรรม						
ข้อ 6	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 7	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 8	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 9	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 10	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 11	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 12	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. ด้านหลักความโปร่งใส						
ข้อ 13	+1	+1	0	2	0.66	ใช้ได้
ข้อ 14	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 15	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 16	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 17	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 18	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 19	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตาราง 14 (ต่อ)

แบบสอบถาม	ผลการประเมินของ ผู้มีประสบการณ์			รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3			
4. ด้านหลักความรับผิดชอบ						
ข้อ 20	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 21	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 22	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 23	0	+1	+1	2	0.66	ใช้ได้
ข้อ 24	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 25	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 26	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. ด้านหลักการมีส่วนร่วม						
ข้อ 27	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 28	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 29	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 30	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 31	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6. ด้านหลักความคุ้มค่า						
ข้อ 32	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 33	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 34	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 35	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 36	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อในแต่ละด้านและค่าความเชื่อมั่นรายด้านและทั้งฉบับ

ตาราง 15 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อในแต่ละด้าน และค่าความเชื่อมั่นรายด้านและทั้งฉบับ

แบบสอบถาม	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ(r)	ค่าความเชื่อมั่น(α)
1. ด้านหลักนิติธรรม		
คำถามข้อ 1	0.65	0.96
คำถามข้อ 2	0.70	
คำถามข้อ 3	0.66	
คำถามข้อ 4	0.82	
คำถามข้อ 5	0.66	
2. ด้านหลักคุณธรรม		
คำถามข้อ 6	0.66	0.97
คำถามข้อ 7	0.60	
คำถามข้อ 8	0.74	
คำถามข้อ 9	0.70	
คำถามข้อ 10	0.71	
คำถามข้อ 11	0.74	
คำถามข้อ 12	0.73	
3. ด้านหลักความโปร่งใส		
คำถามข้อ 13	0.68	0.97
คำถามข้อ 14	0.79	
คำถามข้อ 15	0.63	
คำถามข้อ 16	0.80	
คำถามข้อ 17	0.73	
คำถามข้อ 18	0.67	
คำถามข้อ 19	0.77	
4. ด้านหลักความรับผิดชอบ		
คำถามข้อ 20	0.65	0.96
คำถามข้อ 21	0.76	
คำถามข้อ 22	0.64	
คำถามข้อ 23	0.75	
คำถามข้อ 24	0.74	
คำถามข้อ 25	0.31	
คำถามข้อ 26	0.63	

ตาราง 15 (ต่อ)

แบบสอบถาม	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ(r)	ค่าความเชื่อมั่น(α)
5. ด้านหลักการมีส่วนร่วม		
คำถามข้อ 27	0.63	0.97
คำถามข้อ 28	0.70	
คำถามข้อ 29	0.74	
คำถามข้อ 30	0.78	
คำถามข้อ 31	0.65	
6. ด้านหลักความคุ้มค่า		
คำถามข้อ 32	0.62	0.97
คำถามข้อ 33	0.63	
คำถามข้อ 34	0.72	
คำถามข้อ 35	0.51	
คำถามข้อ 36	0.67	
โดยรวม		0.96

ภาคผนวก ง
การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงาน
ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ของหัวหน้าครอบครัว
ที่มีเพศและอายุต่างกัน

ตาราง 16 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ด้านหลักคุณธรรมของหัวหน้าครอบครัว ที่มีเพศและอายุต่างกัน

เพศกับอายุ	$\bar{X}$	เพศชาย* 41-50 ปี	เพศหญิง* น้อยกว่า 30 ปี	เพศหญิง* 51-60 ปี	เพศชาย* น้อยกว่า 30 ปี	เพศชาย* 31-40 ปี	เพศหญิง* 31-40 ปี	เพศหญิง* 41-50 ปี	เพศชาย* 51-60 ปี	เพศชาย* 61 ขึ้นไป	เพศหญิง* 61 ขึ้นไป
		3.00	3.16	3.22	3.32	3.35	3.41	3.42	3.52	3.58	3.62
เพศชาย*41-50 ปี	3.00	-	0.401	0.141	0.141	0.029*	0.022*	0.005*	0.002*	0.005*	0.002*
เพศหญิง*น้อยกว่า 30 ปี	3.16		-	0.687	0.505	0.319	0.272	0.132	0.062	0.720	0.040*
เพศหญิง*51-60 ปี	3.22			-	0.701	0.481	0.408	0.189	0.830	0.100	0.053
เพศชาย*น้อยกว่า 30 ปี	3.32				-	0.896	0.820	0.570	0.361	0.316	0.230
เพศชาย*31-40 ปี	3.35					-	0.894	0.544	0.286	0.269	0.171
เพศหญิง*31-40 ปี	3.41						-	0.643	0.355	0.321	0.212
เพศหญิง*41-50 ปี	3.42							-	0.619	0.151	0.371
เพศชาย*51-60 ปี	3.52								-	0.805	0.645
เพศชาย*61 ขึ้นไป	3.58									-	0.864

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 17 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู
ด้านหลักความรับผิดชอบ ของหัวหน้าครอบครัว ที่มีเพศและอายุต่างกัน

เพศกับอายุ		เพศชาย* 41-50 ปี	เพศหญิง* 51-60 ปี	เพศชาย* น้อยกว่า 30 ปี	เพศหญิง* น้อยกว่า 30 ปี	เพศหญิง* 41-50 ปี	เพศหญิง * 31-40 ปี	เพศชาย* 31-40 ปี	เพศหญิง* 61 ขึ้นไป	เพศชาย* 51-60 ปี	เพศชาย *61 ขึ้นไป
	$\bar{X}$	2.82	2.98	3.04	3.10	3.18	3.30	3.32	3.37	3.47	3.67
เพศชาย*41-50 ปี	2.82	-	0.348	0.366	0.188	0.027*	0.010*	0.006*	0.010*	0.000*	0.000*
เพศหญิง*51-60 ปี	2.98		-	0.833	0.598	0.209	0.099	0.070	0.072	0.007*	0.002*
เพศชาย*น้อยกว่า 30 ปี	3.04			-	0.819	0.482	0.313	0.263	0.212	0.071	0.021*
เพศหญิง*น้อยกว่า 30 ปี	3.10				-	0.609	0.388	0.322	0.258	0.076	0.021*
เพศหญิง*41-50 ปี	3.18					-	0.658	0.552	0.421	0.120	0.031*
เพศหญิง *31-40 ปี	3.30						-	0.886	0.666	0.275	0.075
เพศชาย*31-40 ปี	3.32							-	0.751	0.335	0.092
เพศหญิง *61 ขึ้นไป	3.37								-	0.627	0.225
เพศชาย*51-60 ปี	3.47									-	0.371

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 18 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู
ด้านหลักความคุ้มค่า ของหัวหน้าครอบครัว ที่มีเพศและอายุต่างกัน

เพศกับอายุ		เพศชาย* 41-50 ปี	เพศหญิง* น้อยกว่า 30 ปี	เพศหญิง* 51-60 ปี	เพศหญิง * 31-40 ปี	เพศชาย* น้อยกว่า 30 ปี	เพศชาย* 31-40 ปี	เพศหญิง* 41-50 ปี	เพศชาย* 61 ขึ้นไป	เพศชาย* 51-60 ปี	เพศหญิง* 61 ขึ้นไป
	$\bar{X}$	2.86	3.13	3.14	3.23	3.24	3.25	3.39	3.48	3.51	3.52
เพศชาย*41-50 ปี	2.86	-	0.244	0.109	0.030*	0.160	0.073	0.014*	0.013*	0.001*	0.007*
เพศหญิง*น้อยกว่า 30 ปี	3.13		-	0.854	0.503	0.729	0.740	0.386	0.214	0.117	0.166
เพศหญิง*51-60 ปี	3.14			-	0.564	0.824	0.862	0.416	0.223	0.102	0.165
เพศหญิง *31-40 ปี	3.23				-	0.839	0.682	0.825	0.444	0.283	0.362
เพศชาย*น้อยกว่า 30 ปี	3.24					-	0.924	0.713	0.425	0.317	0.363
เพศชาย*31-40 ปี	3.25						-	0.519	0.275	0.138	0.209
เพศหญิง*41-50 ปี	3.39							-	0.544	0.375	0.454
เพศชาย*61 ขึ้นไป	3.48								-	0.923	0.929
เพศชาย*51-60 ปี	3.51									-	0.997

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 19 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู โดยรวม
ของหัวหน้าครอบครัว ที่มีเพศและอายุต่างกัน

เพศกับอายุ		เพศชาย* 41-50 ปี	เพศหญิง* 51-60 ปี	เพศหญิง* น้อยกว่า 30 ปี	เพศชาย* น้อยกว่า 30 ปี	เพศชาย* 31-40 ปี	เพศหญิง* 41-50 ปี	เพศหญิง* 31-40 ปี	เพศหญิง* 61 ขึ้นไป	เพศชาย* 51-60 ปี	เพศชาย* 61 ขึ้นไป
	$\bar{X}$	2.88	3.12	3.17	3.18	3.25	3.30	3.31	3.41	3.44	3.52
เพศชาย*41-50 ปี	2.88	-	0.094	0.103	0.134	0.015*	0.006*	0.004*	0.003*	0.000*	0.001*
เพศหญิง*51-60 ปี	3.12		-	0.825	0.792	0.455	0.288	0.221	0.116	0.040*	0.037*
เพศหญิง*น้อยกว่า 30 ปี	3.17			-	0.950	0.686	0.507	0.417	0.232	0.127	0.094
เพศชาย*น้อยกว่า 30 ปี	3.18				-	0.776	0.611	0.521	0.309	0.202	0.143
เพศชาย*31-40 ปี	3.25					-	0.758	0.622	0.333	0.176	0.130
เพศหญิง*41-50 ปี	3.30						-	0.843	0.466	0.281	0.195
เพศหญิง*31-40 ปี	3.31							-	0.578	0.390	0.262
เพศหญิง*61 ขึ้นไป	3.41								-	0.865	0.599
เพศชาย*51-60 ปี	3.44									-	0.670

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 20 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ด้านหลักนิติธรรม
ของหัวหน้าครอบครัว ที่มีอายุต่างกัน

อายุ		41 - 50 ปี	น้อยกว่า 30 ปี	51 - 60 ปี	31 - 40 ปี	61 ปีขึ้นไป
	$\bar{X}$	3.01	3.07	3.21	3.31	3.51
41 - 50 ปี	3.01	-	0.998	0.631	0.215	0.032*
น้อยกว่า 30 ปี	3.07		-	0.938	0.998	0.209
51 - 60 ปี	3.21			-	0.962	0.443
31 - 40 ปี	3.31				-	0.788

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ภาคผนวก จ

การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลัก
ธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคูของหัวหน้าครอบครัวที่มีอาชีพ
กับระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคูต่างกัน

ตาราง 21 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู ด้านหลักคุณธรรมของหัวหน้าครอบครัว ที่มีอาชีพกับระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคูต่างกัน

อาชีพกับระยะเวลาที่อาศัย อยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู		ค้าขาย*31-40 ปี	ค้าขาย*น้อยกว่า10 ปี	รับราชการ*31-40 ปี	รับจ้าง*น้อยกว่า 10 ปี	ค้าขาย*10-20 ปี	รับราชการ*41-50 ปี	ค้าขาย*21-30 ปี	เกษตรกร*10-20 ปี	อื่นๆ*น้อยกว่า 10 ปี	เกษตรกร*21-30 ปี	ค้าขาย*41-50 ปี	รับราชการ*51 ปีขึ้นไป	รับจ้าง*31-40 ปี	รับจ้าง*21-30 ปี	รับจ้าง*10-20 ปี	รับราชการ*น้อยกว่า 10 ปี	อื่นๆ*51 ปีขึ้นไป	ค้าขาย*51 ปีขึ้นไป	เกษตรกร*น้อยกว่า 10 ปี	รับราชการ*21-30 ปี	อื่นๆ*21-30 ปี	อื่นๆ*41-50 ปี	รับจ้าง*41-50 ปี	อื่นๆ*31-40 ปี	รับราชการ*10-20 ปี
		X	2.50	2.57	2.85	2.99	3.00	3.01	3.11	3.12	3.19	3.24	3.29	3.34	3.35	3.45	3.46	3.54	3.56	3.74	4.00	4.01	4.07	4.14	4.21	4.28
ค้าขาย*31-40 ปี	2.5	-	0.907	0.146	0.285	0.396	0.171	0.161	0.092	0.097	0.023*	0.010*	0.009*	0.006*	0.006*	0.022*	0.004*	0.001*	0.008*	0.114	0.515	0.102	0.002*	0.004*	0.001*	0.000*
ค้าขาย*น้อยกว่า10 ปี	2.57		-	0.275	0.492	0.550	0.434	0.367	0.321	0.290	0.201	0.158	0.150	0.127	0.101	0.133	0.076	0.060	0.059	0.232	0.047*	0.245	0.013*	0.023*	0.009*	0.005*
รับราชการ*31-40 ปี	2.85			-	0.566	0.621	0.523	0.686	0.668	0.781	0.836	0.913	0.944	0.988	0.855	0.867	0.726	0.694	0.528	0.917	0.370	0.974	0.165	0.232	0.156	0.103
รับจ้าง*น้อยกว่า 10 ปี	2.99				-	0.997	0.992	0.812	0.774	0.675	0.521	0.415	0.391	0.329	0.254	0.326	0.185	0.143	0.140	0.487	0.108	0.541	0.030*	0.051	0.019*	0.010*
ค้าขาย*10-20 ปี	3					-	0.997	0.852	0.831	0.744	0.642	0.562	0.539	0.484	0.399	0.440	0.319	0.286	0.230	0.550	0.165	0.611	0.060	0.092	0.050*	0.030*
รับราชการ*41-50 ปี	3.01						-	0.776	0.704	0.603	0.349	0.204	0.188	0.133	0.105	0.216	0.070	0.030*	0.076	0.438	0.071	0.479	0.015*	0.029*	0.006*	0.003*
ค้าขาย*21-30 ปี	3.11							-	0.987	0.855	0.704	0.575	0.541	0.457	0.351	0.433	0.255	0.199	0.188	0.597	0.140	0.673	0.039*	0.067	0.026*	0.013*
เกษตรกร*10-20 ปี	3.12								-	0.840	0.624	0.439	0.405	0.308	0.229	0.358	0.153	0.085	0.134	0.572	0.111	0.646	0.026*	0.048*	0.013*	0.005*
อื่นๆ*น้อยกว่า 10 ปี	3.19									-	0.869	0.726	0.684	0.582	0.444	0.528	0.322	0.254	0.231	0.684	0.169	0.780	0.048*	0.082	0.032*	0.016*
เกษตรกร*21-30 ปี	3.24										-	0.751	0.681	0.508	0.359	0.525	0.232	0.113	0.195	0.727	0.154	0.842	0.036*	0.067	0.018*	0.007*
ค้าขาย*41-50 ปี	3.29											-	0.887	0.638	0.430	0.614	0.270	0.109	0.226	0.799	0.174	0.935	0.041*	0.076	0.020*	0.008*
รับราชการ*51 ปีขึ้นไป	3.34												-	0.761	0.507	0.664	0.323	0.159	0.251	0.829	0.189	0.972	0.046*	0.084	0.024*	0.010*
รับจ้าง*31-40 ปี	3.35													-	0.657	0.771	0.426	0.250	0.304	0.897	0.220	0.945	0.056	0.101	0.031*	0.013*
รับจ้าง*21-30 ปี	3.45														-	0.999	0.727	0.624	0.461	0.966	0.309	0.790	0.094	0.157	0.065	0.031*
รับจ้าง*10-20 ปี	3.46															-	0.793	0.738	0.526	0.968	0.352	0.813	0.125	0.195	0.102	0.056
รับราชการ*น้อยกว่า 10 ปี	3.54																-	0.954	0.630	0.830	0.410	0.644	0.142	0.224	0.112	0.059
อื่นๆ*51 ปีขึ้นไป	3.56																	-	0.630	0.802	0.405	0.601	0.133	0.215	0.098	0.049
ค้าขาย*51 ปีขึ้นไป	3.74																		-	0.610	0.685	0.450	0.329	0.453	0.326	0.216
เกษตรกร*น้อยกว่า 10 ปี	4.00																			-	0.428	0.883	0.198	0.275	0.192	0.129
รับราชการ*21-30 ปี	4.01																				-	0.310	0.621	0.765	0.662	0.515
อื่นๆ *21-30 ปี	4.07																					-	0.120	0.179	0.105	0.063
อื่นๆ *41-50 ปี	4.14																						-	0.845	0.917	0.913
รับจ้าง 41-50 ปี	4.21																							-	0.913	0.747
อื่นๆ*31-40 ปี	4.28																								-	0.811

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 22 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู
ด้านหลักความโปร่งใส ของหัวหน้าครอบครัว ที่มีอาชีพกับระยะเวลา ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคูต่างกัน

อาชีพกับระยะเวลาที่อาศัย อยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู		รับราชการ*31-40 ปี	ค้าขาย*31-40 ปี	ค้าขาย*น้อยกว่า10ปี	รับจ้าง*น้อยกว่า10ปี	ค้าขาย*10-20 ปี	รับราชการ*41-50ปี	อื่นๆ*น้อยกว่า 10ปี	ค้าขาย*21-30 ปี	ค้าขาย*41-50 ปี	เกษตรกร*21-30 ปี	เกษตรกร* 10-20 ปี	อื่นๆ * 31-40 ปี	รับราชการ*51 ปีขึ้นไป	รับจ้าง*21-30 ปี	รับจ้าง*31-40 ปี	รับจ้าง*10-20 ปี	รับราชการ*น้อยกว่า10ปี	อื่นๆ*51 ปีขึ้นไป	รับจ้าง*41-50 ปี	ค้าขาย* 51 ปีขึ้นไป	เกษตรกร * น้อยกว่า 10 ปี	อื่นๆ*41-50 ปี	รับราชการ*21-30ปี	อื่นๆ*21-30 ปี	รับราชการ*10-20 ปี
	$\bar{X}$	2.14	2.16	2.5	2.71	2.72	2.84	2.9	2.91	3.07	3.09	3.13	3.14	3.17	3.21	3.25	3.38	3.39	3.42	3.57	3.6	3.86	3.86	4.07	4.08	4.28
รับราชการ*31-40 ปี	2.14	-	0.944	0.704	0.445	0.508	0.279	0.266	0.270	0.115	0.117	0.117	0.181	0.087	0.080	0.053	0.061	0.043*	0.030*	0.075	0.035*	0.257	0.019*	0.015*	0.093	0.003*
ค้าขาย*31-40 ปี	2.16		-	0.592	0.266	0.379	0.081	0.095	0.106	0.005*	0.008*	0.013*	0.071	0.003*	0.004*	0.001*	0.006*	0.001*	0.000*	0.025*	0.004*	0.145	0.003*	0.002*	0.025*	0.000*
ค้าขาย*น้อยกว่า10ปี	2.5			-	0.745	0.778	0.557	0.517	0.516	0.294	0.292	0.283	0.356	0.234	0.213	0.158	0.158	0.126	0.097	0.161	0.095	0.451	0.050*	0.040*	0.205	0.011*
รับจ้าง*น้อยกว่า10ปี	2.71				-	1.000	0.771	0.702	0.697	0.360	0.361	0.352	0.462	0.268	0.242	0.157	0.177	0.124	0.081	0.196	0.100	0.586	0.052	0.041*	0.252	0.007*
ค้าขาย*10-20 ปี	2.72					-	0.825	0.762	0.755	0.511	0.503	0.479	0.538	0.424	0.384	0.307	0.286	0.245	0.202	0.263	0.178	0.637	0.093	0.076	0.337	0.025*
รับราชการ*41-50ปี	2.84						-	0.879	0.866	0.354	0.373	0.380	0.547	0.223	0.215	0.090	0.167	0.086	0.033	0.216	0.088	0.694	0.049*	0.037*	0.278	0.004*
อื่นๆ*น้อยกว่า 10ปี	2.9							-	0.982	0.598	0.589	0.558	0.656	0.446	0.395	0.258	0.279	0.200	0.128	0.285	0.155	0.783	0.079	0.062	0.374	0.011*
ค้าขาย*21-30 ปี	2.91								-	0.649	0.637	0.599	0.680	0.501	0.444	0.311	0.313	0.239	0.166	0.304	0.177	0.801	0.089	0.071	0.400	0.014*
ค้าขาย*41-50 ปี	3.07									-	0.930	0.824	0.879	0.577	0.510	0.161	0.348	0.184	0.043*	0.366	0.177	1.000	0.092	0.070	0.493	0.007*
เกษตรกร*21-30 ปี	3.09										-	0.886	0.910	0.730	0.614	0.321	0.404	0.260	0.111	0.392	0.211	0.978	0.105	0.081	0.530	0.011*
เกษตรกร * 10-20 ปี	3.13											-	0.979	0.921	0.783	0.563	0.518	0.410	0.274	0.453	0.286	0.925	0.138	0.109	0.610	0.020*
อื่นๆ * 31-40 ปี	3.14												-	0.979	0.887	0.768	0.661	0.613	0.539	0.540	0.428	0.922	0.219	0.184	0.700	0.067
รับราชการ*51 ปีขึ้นไป	3.17													-	0.795	0.433	0.496	0.335	0.137	0.451	0.257	0.884	0.125	0.097	0.615	0.013*
รับจ้าง*21-30 ปี	3.21														-	0.759	0.641	0.528	0.357	0.529	0.353	0.811	0.167	0.133	0.718	0.025*
รับจ้าง*31-40 ปี	3.25															-	0.756	0.640	0.410	0.595	0.409	0.713	0.190	0.150	0.815	0.027*
รับจ้าง10-20 ปี	3.38																-	0.974	0.888	0.760	0.648	0.624	0.320	0.268	0.995	0.093
รับราชการ*น้อยกว่า10ปี	3.39																	-	0.892	0.761	0.629	0.586	0.297	0.245	0.985	0.070
อื่นๆ*51 ปีขึ้นไป	3.42																		-	0.800	0.666	0.527	0.307	0.251	0.922	0.065
รับจ้าง*41-50 ปี	3.57																			-	0.958	0.516	0.573	0.512	0.789	0.304
ค้าขาย* 51 ปีขึ้นไป	3.6																				-	0.422	0.550	0.481	0.703	0.242
เกษตรกร * น้อยกว่า 10 ปี	3.86																					-	0.226	0.192	0.658	0.082
อื่นๆ*41-50 ปี	3.86																						-	0.927	0.376	0.680
รับราชการ*21-30ปี	4.07																							-	0.324	0.756
อื่นๆ*21-30 ปี	4.08																								-	0.147

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ภาคผนวก ฉ
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศธ ๐๕๓๐.๑๙/๗๐๓๐

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม ๔๕๑๕๐

๒๕กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน นายประทีป ทรัพย์ประไพ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย นายวีระ สิริมาตร นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ (รป.ม.) วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ศ.พล.ต.ต.ดร.เกียรติพงษ์ มีเพียร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ มหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือ ที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี เพื่อที่นิสิตจะได้ดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สีดา สอนศรี)

คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๔๓๗๕ ๔๓๑๗

ที่ ศธ ๐๕๓๐.๑๙/๗๐๓๐

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๑๕๐

พ๕กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน นางฉวี ชาญกร นรินทร์หงษ์ทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย นายวีระ สิริมาตร นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ (รป.ม.) วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ศ.พล.ต.ต.ดร.เกียรติพงษ์ มีเพียร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ มหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือ ที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ เพื่อที่นิสิตจะได้ดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สีดา สอนศรี)

คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๔๓๗๕ ๔๓๑๗

ที่ ศธ ๐๕๓๐.๑๙/๗๐๓๐

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๑๕๐

๗๕กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน นายประภาส สรรพาศิริ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย นายวิระ สิริมาตร นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ (รป.ม.) วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ศ.พล.ต.ต.ดร.เกียรติพงษ์ มีเพียร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ มหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือ ที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ เพื่อที่นิสิตจะได้ดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สิดา สอนศรี)

คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๔๓๗๕ ๔๓๑๗

ที่ ศธ ๐๕๓๐.๑๔/๒๐๓๑

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๑๕๐

๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตยืมเครื่องใช้เครื่องมือ

เรียน นายเอก ศมนต์ คำบุณยวัฒน์

ด้วย นายวีระ สิริมาตร นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ (รป.ม.) วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ศ.พล.ต.ต.ดร.เกียรติพงษ์ มีเพียร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระ ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ มหาวิทยาลัยฯ จึงขออนุญาตยืมจากท่านอนุญาตให้ นายวีระ สิริมาตร ทดลองใช้เครื่องมือ ตามแบบสอบถามที่แนบพร้อมนี้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สีดา สอนศรี)

คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๔๓๗๕ ๔๓๑๗

ที่ ศธ ๐๕๓๐.๑๙/๒๕๐๑

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๑๕๐

๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน นางกนกเกศมนทิพย์จำปา คุณ

ด้วย นายวีระ สิริมาตร นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา นโยบายสาธารณะ (รป.ม.) วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ศ.พล.ต.ดร.เกียรติพงษ์ มีเพียรเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระ ดำเนินเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ มหาวิทยาลัยฯ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้ นายวีระ สิริมาตร เก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสอบถามที่แนบพร้อมนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการจัดทำศึกษาค้นคว้าอิสระต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สีดา สอนศรี)

คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๔๓๗๕ ๔๓๑๗

ประวัติย่อของผู้ศึกษา

ประวัติย่อของผู้ศึกษา

ชื่อ	นายวีระ สิริมาตร
วันเกิด	วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2516
สถานที่เกิด	อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 372 หมู่ที่ 12 ตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ 46160
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	นักบริหารงานทั่วไป 6
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ 46160
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2529	ประถมศึกษา โรงเรียนบ้านนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
พ.ศ. 2533	มัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดกาฬสินธุ์
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดกาฬสินธุ์
พ.ศ. 2542	ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขารัฐศาสตร์ เอกการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2555	ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

